

Edita:
Fundació
Catalunya Cristiana
C/. València, 244.
08007 Barcelona
Tels. 215 27 39
215 27 84
FAX 215 28 05

Any XI N.º 529

Setmana del 12 al 18
de novembre del 1989

Director:
Joan E. Jarque i Jutglar

Preu: 100 Ptes.

Catalunya Cristiana

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

"No hi ha cap artista
que treballi per a
la mort. No valdria la
pena de fer de la nostra
vida una obra d'art,
si no hagués de durar
eternament."

Carles Cardó

Entrevista amb el primer ministre polonès

Mazowiecki destaca el paper de l'Església en el procés d'alliberament de Polònia

El primer ministre polonès, Tadeusz Mazowiecki, assenyala que l'Església ha jugat un paper decisiu a Polònia com a portaveu dels drets humans i que, al mateix temps, ha actuat com a força estabilitzadora. "Personalment —afegeix— crec que pot fer que els canvis es realitzin en un clima just, que exclogui la revenja dels uns sobre els altres. Pot contribuir a crear un nou estil de política on es busquin principis i regles de convivència perquè tots comencem junts un nou període".

Tadeusz Mazowiecki valora molt positivament el paper que ha jugat Joan Pau II en el procés d'alliberament de Polònia "ja que en tot moment ha donat suport als nostres drets mo-

vals". Destaca que el Sant Pare ha contribuït decisivament en els canvis de la història recent de Polònia.

El primer ministre polonès també afirma que el totalitarisme és contrari a la natura humana i que aquesta, més tard o més d'hora, tendeix a la llibertat. "Una llibertat —diu— que s'expressa en tot i que es fa autèntica en els diversos aspectes de la vida, individual i social. Aquesta és l'arrel profunda de la decadència dels sistemes totalitaris que ara contemplem".

El nou home fort de Polònia parla d'aquest tema i d'altres d'indubtable interès en una entrevista que publiquem en aquest número a la secció de Miscel·lània (pàg. 23).

AFINANT

El nom no fa la cosa...

JOAN E. JARQUE
I JUTGLAR

Tanmateix..., el nom crea una imatge, bona o dolenta, que costa molt de contrarestar en l'aura popular. Ara que es projecta crear una universitat que no serà de l'Estat —central o Generalitat, pel què ens ocupa és el mateix cas— caldria vetllar perquè no li pengessin el qualificatiu de "privada". Els francòfons han trobat el mot just. Una institució així ells l'anomenen "lliure": Universitat Lliure de Catalunya, l'hauríem d'anomenar, doncs, nosaltres. Aquest qualificatiu no vol dir pas que les altres universitats, les de l'Estat, no ho siguin de lliures. Vol dir senzillament que és una institució creada per un grup de ciutadans fent ús de la llibertat de donar-se els centres d'ensenyament, de cultura, d'esbarjo o del que sigui que ells creguin convingents pel bé del país.

Tècnics catalans assessoren els camperols bolivians

Un grup de tècnics catalans porten a terme una profitosa tasca d'assessorament entre els camperols de Bolívia. Els pagesos són l'estament majoritari de la població activa d'aquest país (65 per cent dels seus habitants).

Aquests ajuts es canalitzen a través del CIPCA (Centre d'Investigació i Promoció dels Camperols), institució fundada per tres jesuïtes catalans el

1972. La política del CIPCA no se centra en la planificació des del laboratori sinó sobre el terreny i comptant amb la gent.

Es treballa seguint unes directrius donades per institucions agro-pecuàries espanyoles i de la Universitat de Fresno (Califòrnia) que a més realitzen trameses de material fitotècnic.

L'experiència ha estat molt reeixida ja que són moltes les

varietats que marxen bé. Inicialment les actuacions dels tècnics catalans varen ser rebudes per la població amb alguns recels, però finalment s'han adonat de l'eficàcia i la reacció ha estat força favorable fins al punt que en alguns moments no s'han pogut atendre totes les peticions.

L'agricultura de Bolívia és la típica d'un país subdesenvolupat i de subsistència. El tre-

ball es fa amb eines tradicionals de l'Altiplà, com són el "guiso", eina molt rudimentària de la cultura inca, o l'arada de fusta (equivalent a la utilitzada pels egipcis fa uns 3.000 anys). Les possibilitats de reg són molt limitades. La població agrícola està molt dispersa, fet que dificulta el treball de les comunitats.

(Pàgines 16/17)

La Comissió del Pelegrinatge acaba les seves tasques

La Comissió Organitzadora del Pelegrinatge del Mil·lenari a Roma ha donat per acabades les seves tasques i va ser rebuda pel President de la Generalitat, Jordi Pujol, que, com es recordarà, va participar com a pelegrí en el viatge que milers de catalans varen fer a la ciutat eterna a finals d'any.

En el decurs de l'audiència, que va celebrar-se al despatx oficial del President, la Comissió va lliurar-li el vídeo del pelegrinatge i un àlbum de fotos. El president Pujol es va interessar per les gestions que ha fet l'esmentada Comissió fins al moment i felicità els seus membres pel treball realitzat.

ACTIVITATS DE "L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA"

COM COMENÇAR L'ANY 1990? A JERUSALEM...

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

27 de desembre al 3 de gener de 1990

8 DIES VISITANT: JUDEA, Jerusalem, Betlem, Jericó, Ein-Karem etc.

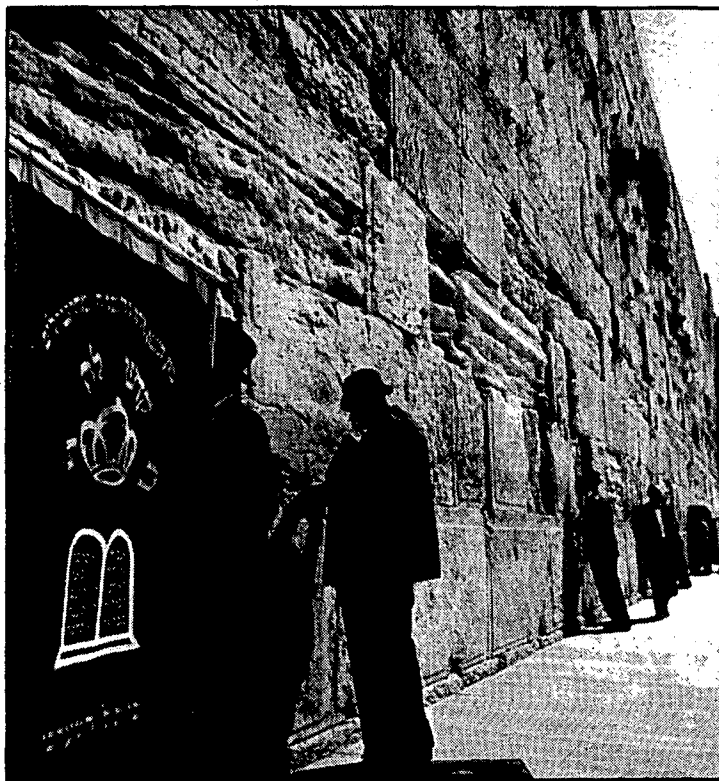
GALILEA, Natzaret, llac de Tiberíades, Cafarnaüm, Mont Carmel, etc.

Aquests i altres llocs Sants ens faran revivre el Nou Testament.

PREUS MOLT ASSEQUIBLES

Demaneu informació - Oberta la inscripció

GC-8

Mur de les lamentacions

PRÒXIMAMENT

"CATALUNYA CRISTIANA" US OFERIRÀ:

- 1a. Cristmes per poder felicitar el Nadal d'enguany
- 2a. Calendari litúrgic 1990 mida 9 cms. per 15'30 cms., manual
- 3a. Calendari CATALUNYA CRISTIANA 1990 il·lustrat amb goigs de la Mare de Déu de pared, mida 40 cms. per 45 cms.
- 4a. Catàleg dels pessebres i noves imatges de les "Germanetes de Betlem"

Els preus es facilitaran la setmana que ve i inclourem una butlleta de comanda

TOTS A FELICITAR AMB LES NOSTRES NADALES DE CATALUNYA CRISTIANA!

"L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA" CONTRIBUEIX
ECONÒMICAMENT QUE CADA SETMANA SURTI AL CARRER
"CATALUNYA CRISTIANA"

PER A INFORMACIÓ:

Plaça Urquinaona, 11 - 3ª A

08010 BARCELONA - Telf.: 301 37 18

**FES-TE AMIC...
T'esperem!**

COM FER-SE AMIC DE

**Catalunya
Cristiana?**

L'INFORMAREM AL
TELÈFON 301 37 18

EDITORIAL

La "Diada de Germanor" d'aquest any ens arriba, casualment, quan els ciutadans estem preparant la nostra declaració de renda. I, encara, quan no s'ha perdut en l'ambient la ressonància de polèmiques recents sobre la destinació donada per l'administració espanyola a les quantitats assignades pels contribuents a fins socials... Tot això podria polaritzar la nostra campanya de suport econòmic a l'Església entorn del tema de l'assignació tributària eclesial que fem efectiva quan posem la creueta en el lloc pertinent de la declaració de renda. Ara bé, si recordar la importància d'aquesta acció testimonial resulta ben positiu, reduir-hi les nostres aspiracions seria un error.

La voluntat de dotar l'Església d'un sistema de sosteniment econòmic, coherent amb la seva missió, va molt més enllà, i val a dir que està aconseguint un grau creixent de conscienciació entre els catòlics i un bon clima de simpatia en tota la societat. No és, ni que a algú pogués

Autofinançament, des de la fe

semblar-li-ho, una crida orientada a una més gran possessió de béns, sinó un missatge de despossessió generosa. D'aquí, el nom tan encertat de "germanor". Desposseïssim, a més, no solament voluntària sinó feta de bon grat, com ja volia Sant Pau. Es tracta que cada membre de la comunitat s'empobreixi una mica perquè creixin les possibilitats d'acció salvadora del conjunt de l'Església. Encara hi ha qui es confon: transfereix a la comunitat el consell evangèlic de la pobresa, mentre es permet el màxim confort en la vida privada. La veritat és, però, que la suficiència de recursos

d'una comunitat palesa el despreniment dels seus membres.

Tot això, no cal dir-ho, només té sentit dins l'àmbit de la fe. A una administració civil, per exemple, li interessa la recaptació forçosa, que és segura, i no li treu el son que els ciutadans la sofren de mala gana... Des de la fe, l'autofinançament no és una tàctica o sistema com un altre. És un testimoni de coherència. L'autofinançament de l'Església és una idea que, en el context de la nostra història religiosa aparegué com una utopia. Però cal reconèixer que ho és una mica menys cada dia. Progressivament i sense radicalismes —es tracta sempre d'un autofinançament obert a les aportacions lliures que puguin venir de fora de la comunitat— ha anat fent vida. Primer va ser entendre-ho, després creure-ho possible. El tercer pas, la seva realització, serà conseqüència dels dos anteriors. Ja som molt a prop d'assolir-la. Ens manca, solament, que els qui l'entenen i hi creiem siguem més i l'entenguem i hi creguem una mica més encara.

Sóc un fervent entusiasta de l'humor. Saber fer riure, sobretot amb la finor de l'enginy, trobo que és un do molt envejable. I a través de l'humor es poden comunicar i acollir moltes coses digníssimes. Com també es poden relativitzar moltes coses l'absolutisme de les quals pot perjudicar greument l'equilibri humanitzador. L'humor dignament humà sempre és constructiu, mai no abusa del dèbil, mai no ridiculitza la noblesa d'esperit. Pot, fins i tot, endolcir l'acceptació d'una idea ennoblidora, de vegades difícil per la seva mateixa profunditat.

Les idees, però, no arriben al cor de les persones més que a través de l'operació de pensar. Les idees —els conceptes vivificats per la pròpia vida i transformats així en paraula interior que es manifesta en tota la nostra exterioritat— pressuposen l'esforç de cercar el que les coses són —la seva veritat—, en el si del que és la Veritat, l'Ésser que fonamenta tots els éssers. Aquesta recerca exigeix el compromís de valorar les veritats que anem descobrint, de manera que arribem a establir amb fidelitat una veritable "escala dels éssers", com estudià en Jaume Bofill en un memorable llibre.

Jo m'he trobat moltes vegades —i no solament en ambients incultes o allunyats de l'Església— amb persones que m'han mirat malament perquè he afirmat la su-

Fer riure en comptes de fer pensar

PAU LOPEZ CASTELLOTE

perioritat de la persona sobre l'animal. Sense anar més lluny, Jürgen Moltmann —un dels participants en el recent cicle de conferències organitzat per la Fundació "Fe i Cultura"— en la seva intervenció va dir: "no són les bèsties éssers sensibles al dolor i "co-creatures" de l'home? I, per tant, no tenen llurs propis drets i una certa subjectivitat, que l'home ha de respectar?". Aquesta manera de parlar com a mínim és impròpia i ambigua. I això té la seva transcendència.

Amb dolor he descobert que hi ha persones que "funcionen" amb idees que mai no han pensat. Tenir idees pròpies comporta necessàriament "pensar". I "pensar" significa etimològicament "pesar"—"pesar" conceptes, evidentment—; donar-los el pes lògic, òntic, estètic, ètic, social, personal, que tenen.

Quan les persones arriben a funcionar amb unes idees que no han pensat, no actuen com a persones, sinó com a objectes manipulats pels qui tenen el poder dels mots, dels sons, de les imatges, de les "savieses", dels hàbits, de les modes...

Jo sempre he cregut que un dels procediments més eficaços

per difondre idees al marge de les exigències de la dignitat humana és fer riure en comptes de fer pensar. Ridiculitzar la idea contrària de la que vols difondre és d'una eficàcia esfereïdora. Malgrat que som en un món que accepta com a teoria de la vida que tothom faci, pensi i digui el que li doni la gana, curiosament tothom té pànic al ridícul. Hom accepta ser tingut per mandrós, per infidel, per mal educat, per incoherent, per ignorant, per poc honorat. Però sempre que això no provoqui la rialleta dels qui ho puguin trobar ridícul. Evidentment en el nostre món hi ha un veritable monopoli de la ridiculització, en mans dels qui mouen la nostra cultura. I és dur i difícil no voler-s'hi sotmetre.

Suposo que els meus lectors s'hi hauran trobat fins i tot per referència a qüestions eclesials importants. Ridiculitzar els viatges del Sant Pare; o el rigor moral de l'Església en qüestions ètiques fonamentals; o les exigències d'una disciplina litúrgica; o certs dog-

mes, com el de la Santíssima Trinitat o el del pecat original; o l'afirmació clara de la divinitat de Jesucrist i de la seva presència real a l'eucaristia, sembla que doni "autoritat" als qui ho fan enfront dels qui, per no passar per "carca", a tot diuen amén. Tot rient les gràcies dels ridiculitzadors, sovint ens oblidem de pensar —de "pesar"— les veritats revelades per Déu amb les "peses" dels criteris que la fidelitat amorosa i agraïda ens proporciona. Realment fer riure amb la ridiculització del que hom vol desautoritzar és molt més eficaç que intentar arribar al mateix lloc a través de fer pensar.

Lamartine, el gran poeta francès, que va arribar a ser President de la Segona República Francesa el 1848, en la seva "Historia de los Girondinos" editada per R. Salvatella, diu, referint-se a Voltaire: "Davant d'un segle entusiasta, lleuger i irreflexiu, no presentà la raó sota la forma austera d'un sistema de filosofia, sinó sota la forma d'una llibertat d'idees fàcils i de riallera ironia. No hauria pogut assolir que la seva època pensés, però aconseguí fer-la somriure" (pàg. 131 del primer volum). I poc més endavant afirma: "no creà ni moral, ni culte, ni

caritat; no va fer més que descompondre i destruir". A aquest fer somriure sense fer pensar van seguir terribles destruccions que han afectat profundissimament la cultura europea. Entre elles, veritables genocidis comparables als dels nazis, encara que ara els celebrem perquè van ser fets per la Revolució Francesa. Aquesta raó cultivada a base de fer somriure i no fer pensar va ser entronitzada en l'altar de Notre Dame de Paris en la persona d'una prostituta.

Crec que el nostre moment històric ens exigeix —a tots, però especialment als catòlics, ja que el nostre Cap és el Camí, la Veritat i la Vida— ser un exemple en la recerca de la Veritat. I el mitjà per accedir-hi és la nostra intel·ligència unida al nostre cor. Fem riure, posem en els nostres raonaments una punta d'humor, busquem fer feliços els altres; però no renunciem a pensar, ni ens conformem a la seva renúncia imposada sota la violència que ens fa la por al ridícul.

No ens deixem vèncer pels ridiculitzadors de torn, vinguin d'on vinguin. Donem la cara per Jesucrist, per l'Església, pel Papa, per l'Ordre Episcopal, per la missió evangelitzadora dels laics, per Maria... encara que el fet de donar la cara comporti que ens la trenquin. Moltes vegades d'hem de donar testimoni. I en grec testimoni es diu martiri.

RESPIR

"I ELS ALTRES?"

Si no em falla la memòria, va ser l'Arquebisbe Montini, a Milà, que preguntà ingènuament als qui li parlaven amb entusiasme de l'èxit d'una missió per als tramviàries, també si no em falla la memòria: "Sí, però, i els altres?" Volia dir els qui no hi havien assistit. No fa gaire, en una petita reunió, un que s'havia alliberat de la droga confessava que no parava de donar gràcies a Déu que havia escoltat les pregàries de la seva mare. Hi assistia la mare d'un altre jove que no se n'havia pogut sortir, malgrat les pregàries. Mogut potser per la cara trista d'aquesta mare, un va preguntar també ingènuament: "I els altres?" És una pregunta que se m'ha fet obsessiva. No és per aigualir cap èxit, ni per treure importància a cap cosa reeixida, ni per dubtar de la pregària. Preguntar ingènuament pels altres deu ser prendre la vida amb tota la seva complexitat, que vol dir veure les coses ja fetes, però no oblidar totes les que queden per fer.

MIQUEL ESTRADÉ

Catalunya Cristiana

EL SETMANARI DE MÉS
DIFUSIÓ DE CATALUNYA

Difusió controlada per O.J.D.

MEMBRE DE LA UCIP

Director: Redacció, administració, publicitat i fotocomposició: Edifici de la Parròquia de la M. de D. dels Àngels C/ València, 244, 2on. Tels.: 215 / 27 39 - 27 84 FAX: 215 28 06 08007 Barcelona

Sots-directors: Francesc Malgosa i Riera Joan Carner i Planas

Editor: Fundació Catalunya Cristiana

Gerent: Jaume Roigé i Torrentgenerós

Disseny: Josep Samper i Alejo

Impressora: Publiograf, S.A.L. Pge. Valeri Serra, 30 Tels.: 254 / 16 30 - 17 77 Barcelona D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 4.800 Ptes.

Europa: 8.700 Ptes. Amèrica: 10.650 Ptes. Àsia, Àfrica: 11.400 Ptes. Filipines: 11.400 Ptes. Àsia (més oriental): 14.200 Ptes.

Quan era xicot vaig sentir predicar moltes vegades que l'home havia de convertir-se constantment i que per això havia de "agere contra", treballar contra les seves pròpies tendències, anar contracorrent de la seva ànima, canviar-se com un guant quan es gira al revés. Així, si eres orgullós i impetuós, haves de tornar-te humil i una mica apagat; si eres tímid, calia que et convertissis en agosarat; si eres lent, en ràpid; si nerviós, en tranquil; si eres impulsiu, en serè.

El pas del temps va anar convencent-me que aquest plantejament no podia ser correcte. Primerament, perquè senzillament era impossible de realitzar: els anys em mostraven que el tímid continuava tímid; que l'impetuós podia dominar la direcció del seu ímpetu, però no dominar-lo. Com la dita: "Al cap de mil anys les aigües tornen a passar per on solien".

Però, a més, jo pensava: ¿És possible que Déu s'hagi equivocat tant en fer els homes? Si volia que el tímid fos agosarat, ¿per què va començar per aquí? ¿És que Déu es complau veient els homes barallant-se amb la seva naturalesa?

Un dia, llegint un llibre estupend d'un amic (Bernardino Hernando, "El grano de mostaza", PPC), vaig trobar la resposta perfecta a totes aquestes preguntes:

"La conversió és molt més que un penediment o una clara consciència del mal fet. La conversió és emprendre un nou camí sota la misericòrdia de Déu. I sense deixar de ser un mateix. Convertir-se no és haver estat un impetuós i ara ser apocat. És ara ser impetuós sota la misericòrdia de Déu. Per sort, sant

Canviar de camí, no d'ànima

J.L. MARTÍN DESCALZO

Pau va convertir-se de debò: o sigui, continuà essent ell mateix. Canvià de camí, però no d'ànima".

L'exemple de sant Pau fou clarament il·luminador per a mi. L'apòstol de Tars era un violent, un fariseu militant i exacerbant, fogós com un cavall de pura sang, enamorat de la lluita per allò que ell creia que era el bé, tan perillós com un lleó en zel. Perseguia els cristians perquè creia que era el seu deure i perquè volia. Però un dia Déu el va abatre del cavall i li explicà que tota aquesta violència era aigua desbocada. Però no va convertir-lo en un xicot bo, dolç i pacífic. No li canvià l'ànima de foc per una d'ensucrada. El seu amor a la Llei es trasmutà en amor a una altra Llei, a la qual serviria en el futur amb el mateix apassionament amb què servia la primera. Es lliurà a lluitar per Crist tal com abans ho feia contra Ell i els seus seguidors. En efecte, havia canviat de camí, però no havia canviat d'ànima.

Aquest és el camí que s'espera dels homes: que lluitem per l'esperit tal com fins ara hem lluitat pel poder: que ens entossudim a ajudar els altres com fins ara ens entossudíem que tots ens servissin a nosaltres. No hem d'apagar els nostres focs. No hem d'igualar el vi del nostre esperit, sinó que es transformi en un vi que enforteixi i no embriagui.

Passar-se la vida lluitant "contra" els propis defectes és temps perdut la majoria de vegades. Perquè hi ha molts defectes que només es tallen "per dintre".

M'explicaré. Si jo dic: "Quan deixi de ser egoista podré començar a estimar", el més probable és que passi tota la vida mirant de no ser egoista i no comenci mai a estimar. Si, en canvi, em dic: "Vull començar a estimar, perquè quan comenci a estimar deixaré de ser egoista", aleshores tinc tots els números per guanyar aquesta rifa. Perquè l'amor anirà fent pols l'egoisme "per dintre".

Igualment passa en molts camps. Si em dic: "Quan em desfaci de les coses d'aquest món, podré ocupar-me de les espirituals", és possible que em passi tota la vida i continuï estimant el diner i obsessionant-me pel poder o pel prestigi. Però si en canvi dic: "Demà mateix començaré a preocupar-me per les coses de la meua ànima", és molt probable que demà mateix comenci a descobrir que poc importants i interessants eren el diner, el poder i el prestigi.

Sí, l'única manera d'esborrar els defectes és cremar-los per dintre. Perquè, en realitat, no és que tinguem molts defectes, sinó que tenim poques virtuts, que el forn interior és apagat. I, és clar, en una ànima semibuida aviat comença a multiplicar-se la fullaraca. Si sant Pau, en caure del cavall, no s'hagués enamorat de Crist, al cap de sis mesos, a part d'haver-se convertit en un home avorrit que ni tan sols sabia ser dolent, hauria acabat essent un bon burgès mediocre a cavall d'un ase.

Prop del cementiri actual de Merola hi ha les restes del cementiri vell, que és on passà aquest fet: Un bosquerol curt de gambals caminava sempre per aquell paratge, acompanyat d'un gos. Un dia va veure que el gos esgratinyava el terra del cementiri vell i hi descobria la mà descarnada d'un difunt. Sembla que la mà quedà oblidada en fer el trasllat del cementiri. Aleshores, el curt de gambals, quan arribava la Diada dels Difunts, es posava una perruca i unes ales —imitant l'àngel del Judici Final— i acompanyat pel gos es presentava al cementiri amb la mà descarnada. Feia sonar un corn, i com qui fa un pregó i anava repènt de nínxol en nínxol: "De qui sigui aquesta mà, aquí la té, que la vingui a cercar!". Al cap d'uns anys, quan tornava a casa seva després d'una d'aquestes diades, va caure estès a terra, víctima d'un infart. I cosa curiosa: quan van procedir a l'enterra-

ment van aprofitar un nínxol que ja no tenia propietari per a ficar-hi el difunt bosquerol. I aleshores van comprovar que al cadàver que hi havia enterrat de feia anys li faltava una mà. Era la que abans havia trobat el gos. La van retornar amb cerimònia al seu propietari, els dos cadàvers van compartir el nínxol i s'havia acomplert: el desig del curt de gambals: donar al mort el que és del mort.

Jo penso això: avui, com gosarem, per exemple, parlar dels "segles d'obscurantisme medieval" que no conegueren l'esclavatge, ni els murs i tanques de filferro com a fronteres impossibles? Quantes víctimes del segle que estem vivim, quantes víctimes a aquest segle que han mort, no ja per intentar la rebel·lió, sinó per haver-se "equivocat", naixent en categories socials, religio-

L'obscurantisme del segle XX

JOSEP PICAS i PONS

ses, professionals, la sola existència de les quals algú imaginà com un "obstacle" a l'aparició de "l'home nou" pel que delejaven. Mentre parlem, amics, de l'"obscurantisme medieval" ens estalviem de parlar de l'obscurantisme del segle XX. No donem al mort el que és del mort. Tenim un egoisme obscur, però gran dintre nostre. Cal retornar la mà al difunt. És seva. I se la cobrirà, no hi ha dubte. Els morts sempre es cobren el deute. Des de 1935 a 1964, Stalin i Kruschov imposaren la "biologia" de Lysenko que refusava la teoria cromosòmica, negava l'existència dels genes, condemnava la desviació feixista de la genètica, professava la inutilitat dels adobs i prohibia

les hibridacions. A Xina no es podia plantar una col o clavar un clau sense seguir el "mètode" exposat al Petit Llibre Roig, que enfonsà el país en la nit de la prehistòria. Els escolars a Albània s'empassaven per força les obres pletòriques d'Enver Hodja, com els nens d'Alemanya al 1935 aprenien les beceroles de la ideologia nazi...

I tot això, tot, davant la indiferència, la tolerància i complicitat dels occidentals, que parlaven i parlaven de "complots medievals" com a paradigma del fanatisme, la intolerància, la barbàrie.

No ens enganyem, amics. Hauríem d'habituar-nos a jutjar els nostres temps com si els miréssim des de fora. Perquè la nostra civilització, que ha inventat la crítica en nom d'un conjunt de principis v-

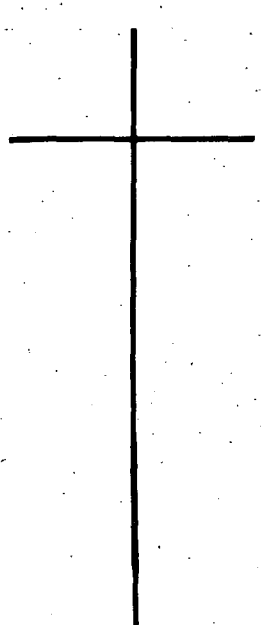
lids per a tots els homes de tots els temps, sembla disposada a condemnar qualsevol altra època.

I sabem tots bé prou que el segle XX ha estat dels més sagnants de la història. Un segle i una civilització que s'han caracteritzat per l'expansió de les opressions, de les persecucions i els exterminis. El segle XX ha inventat, o almenys ha sistematitzat, els genocidis, els camps de concentració, l'aniquilament de pobles sencers... Durant el nostre segle XX s'han concebut en teoria i consolidat a la pràctica règims de submissió més sofisticats que mai hagin posat sobre tan gran nombre d'éssers humans. És una "proesa" singular que pretenem dissimular amb raons polítiques i justificar amb ambigüitats de tota mena.

Posem de manifest la mà del difunt, com deia el bosquerol. No la soterrarem de nou... Seria en va.

ACUDIT

Col·legi de Rectors de Barcelona

MISSA EN SUFRAGI DELS PREVERES MORTS AQUEST ANY

Tindrà lloc, presidida per monsenyor Ramon Daulmal, bisbe auxiliar emèrit, el dimarts, 14 de novembre, a la 1 del migdia, a la Capella del Seminari Conciliar (Diputació, 231).

Hi són especialment convidats els seus familiars, els membres del presbiteri diocesà, i les comunitats que els pastors recordats serviren.

ARA MATEIX

Sortint de la cultura post-moderna...

J. CARRERA PLANAS

Modernitat i modernització són encara mots prestigiosos a molts ambients: alguns polítics, per exemple, els fan servir sovint. Però és més corrent avui sentir parlar d'un nou procés de modernització: el de la post-modernitat. La cosa, tanmateix, no s'atura pas aquí: el professor de sociologia de la universitat de Bolònia i notable pensador Achille Ardigò acaba de publicar un llibre titulat "Per una sociologia oltre il post-moderno"... És a dir, segons el professor italià, estem ja depassant la frontera de la post-modernitat.

El cap de setmana passat, el "Centre d'Estudis Carles Cardó" ha dedicat una de les seves sessions periòdiques a aquest tema i hi ha convidat, precisament, Achille Ardigò. La seva aportació s'obria amb un interrogant prou sugges-

nostre futur immediat, que no poden deixar indiferent cap persona responsable. "En períodes de transició accelerada com el d'ara, ens deia, la reflexió sobre les perspectives de futur s'obté a base de repensar tant el passat com el present vist ja en situació de trànsit".

La sensació que estem iniciant una nova etapa cultural troba suport en dos fenòmens simultanis de l'actualitat: la crisi dels règims de socialisme real, a l'Europa de l'Est i a tot arreu, s'accelera d'una manera vertiginosa i, en una certa mesura, imprevista; al mateix temps, es multipliquen els signes d'inquietud a l'occident més avançat. La cultura occidental es mostra, alhora, victoriosa i exhausta: el neoliberalisme democràtic, amb la privatització mercantil multinacional i amb el consumisme, sembla haver cancel·lat qualsevol problema de canvi social. Però sorgeixen nous desequilibris socials i espirituals i se n'aguditza algun de vell...

La que estem vivint, ara, observa Ardigò, és història gran. Tornem, contra la fragmentació post-moderna, a viure junts "grans narracions": les de la plaça Tien An Mien, les de Varsòvia i Budapest, les dels grans descobriments científics, les dels viatges del Papa als indrets més llunyans, que provoquen desconfiança a l'interior decadent

de les fronteres religioses tradicionals... Estem sortint de la cultura post-moderna. Quins són els llucs de la nova era que comença? Heu-se'n aquí alguns, sempre seguint el guiatge d'Ardigò.

S'avança, a poc a poc, cap a una cultura ètica, fonamentada en valors, cap a un humanisme expansiu, enmig de contradiccions. N'és una característica la reconciliació entre el "macro" i el "micro". És a dir, la recomposició d'allò que la post-modernitat havia separat: el valor de la persona i el de l'organització, la dimensió local i la universal —amb un universalisme lliure de pretensions hegemòniques—, la programació i la flexibilitat, la innovació i l'atenció a la realitat social i ambiental... En aquest context, pren força, especialment, la recerca d'unes relacions més respectuoses entre sistema social, entorn físic i naturalesa humana. "Tractar la naturalesa de manera pacífica, —ha dit l'assemblea ecumènica de Basilea— ens exigeix el refús d'aquelles estructures econòmiques i socials que representen una amenaça a la vida". Una altra característica d'aquest futur que ja comença és l'universalisme en la defensa dels drets humans elementals, pacíficament, sense violència.

Però la finalitat d'aquesta sessió del "Centre Carles Cardó", dirigida i animada per gent jove, no era purament especulativa. S'orientava cap al compromís en la nova realitat. El professor Ardigò no ens escamoteja aspectes de la realitat que són un repte per a nosaltres: "La cultura catòlica-democràtica sembla tenir, a l'Europa occidental, una certa dificultat a posar al dia la seva reflexió i les seves iniciatives de resposta... És un fet que, com han demostrat els catòlics socials de Polònia, els temps demanen solucions coratjoses i arriscades. Mai no seguides fins avui. S'ha obert l'era post-maritainiana i cal que els catòlics democràtics i socials se n'adonin contribuint, també a l'Europa occidental, a un més intens compromís de pensament reflexiu i d'innovació pràctica coherent".

tiu: "De la modernització moderna a la post-moderna, i d'aquesta... cap a on?". No es tracta pas d'un joc de paraules, sinó d'una anàlisi del moment actual i d'una prospecció del

La nació insomne

ALFRED RUBIO

Déu ens ha regalat el son. El son reparador, emparat pel silenci i la foscor més grans de la nit.

La terra mateixa que tenim sota els peus, ens ofereix la seva horitzontal per a l'oblit des cansat de nosaltres mateixos. Per somniar adormits o en l'entreson.

Només quan una persona ha dormit profundament i ha buidat tot el pantà de son acumulat durant l'activitat de les jornades, és quan es lleva renovada amb ànim fresc, amb forces límpides per emprendre'n amb goig i eficàcia una de nova, que es un altre gran regal que se'ns fa.

Pobres gallines, les de les granges! Els encenen moltes bombetes perquè en llargs i vans períodes es pensin que gairebé sempre és de dia, i així continuïn menjant i puguin més ous! Acaben —no cal dir— neurastèniques, angoixades i esgotades. Però, és clar, les gallines són fàcils de ser substituïdes per unes al-

tres. Aquells que mengin la carn d'aquestes gallines "explotades", que es ven manipulada en croquetes, etc., ingeriran les toxines que elles van produir en la seva vida insomne. I és possible que els comunsals d'aquest menjar es tornin també més angoixats.

Tenim un país ple de persones amb son endarrerida. Moltes acumulen pantans ingents de son (i no de somni!) des de la seva joventut, o infantesa potser: les escoles, els estudis exigents, la feina extra necessària per sobreviure, les preocupacions i discussions familiars i l'oci i la festa desitjats que hom treu —no havent-n'hi d'altres— de les hores de dormir.

Hi ha llums als carrers, als anuncis de neó multicolor i canviant, a les cases, als espectacles. La televisió funciona tota la nit... I ens llevem al

matí pansits i cansats i amb mal humor. Vivim com en una granja gegantina que ens confon el dia i la nit, i ens anem impregnant de son no buidada que envaeix tots els nostres racons i cèl·lules.

La ment, sense el repòs degut, ens fa susceptibles, agressius, sarcàstics, inalegres, i ens neix un egoisme profund que, en el fons, només és desig de pau, de silenci, de repòs i de possibilitat de treure'ns tot l'stress amuntegat en el nostre jo.

I això no ens passa a un o a uns quants. Som gairebé tot-hom els sacsejats pels mitjans de comunicació frenètics i les maneres modernes (i anticientífiques) de viure. Som tants, que formem —es pot dir— una nació insomne.

Les conseqüències...

Per tal d'evitar-les, jo goso aconsellar als meus conciutadans: dormiu!, dormiu!, fins a buidar del tot aquests pantans que ens obnubilen amb les seves emanacions.

A més, "adormir-se" és un acte bell d'humilitat i de confiança en els que ens envolten. Certament, no som déus sem-

pre insomnes. Tampoc no és bo estar permanentment en una mena de vetlla defensiva, com qui considera possibles enemics entre els del nostre entorn. Si dormim bé, guanyarem en pau, en goig, en harmonia col·lectiva. Pasarem a ser no només una nació desperta, sinó joiosa i fecundament ben desperta gràcies a haver fet servir correctament aquest meravellós de relaxar-nos, abandonats confiadament en el son, insubstituïble i reparador.

EL ROBER MISSIONAL DE SANTA TERESA DEL NEN JESÚS

Us convida a visitar

L'EXPOSICIÓ

dels objectes destinats a les Missions

Dia 19 de novembre de 1989

Missioneres del Stm. Sagrament i Maria Immaculada
Passeig Camps Elísis, 8 - D'11 a 2/4 de 2 i de 16 a 18

PERE ROVIRA

Vinyes, Cellers i Destil·leries.

Blanc de Belart • Alta Mar • Vinya d'Irto • Viña Montal • Raquel Rosé • Viña Mater • Dry Solera • Ranci • Vinum Misae • Mas dels Frares • CALISAY.

Tel. (93) 337 18 12

Joan Pau II al Capítol General dels carmelites

Sigueu conscients de l'estima que gaudeix el vostre carisma en l'Església

"La rica espiritualitat del Carmel ha d'oferir al món secularitzat el rostre de Crist com a font d'esperança i de dignitat", ha dit Joan Pau II en el discurs adreçat al Capítol General dels carmelites, presidits pel Prior General P. John Malley.

Oferim els paràgrafs més importants del discurs papal.

Estimats germans:

El meu esperit s'obre a la més cordial salutació en rebre els representants qualificats de l'Orde Carmelita de l'Antiga Observància, reunits durant aquests dies a Sassone amb motiu dels treballs del Capítol General.

A tots vosaltres en fervents auguris per un renovat impuls en el relleuament de les activitats pròpies de la vostra ordre.

"Carmel 2000: herència, profecia, repte"

L'Orde Carmelita, al qual pertanyeu, enfonsa les seves arrels en la terra de Jesús i Maria, al Mont Carmel, ric de simbolisme espiritual i de records vinculats al Profeta Elies. El camí peregrinal vers els llocs de la Redempció ha marcat l'experiència de Déu i l'espiritualitat que constitueixen l'herència més valuosa que el Carmel manté viva en el Poble de Déu.

Estic content pel fet que l'Orde Carmelita ha volgut respondre al tema central del capítol: "Car-

mel 2000: herència, profecia, repte. Elies, què fas aquí?". La situació actual del món posa de manifest les transformacions en les quals hi ha grans esperances per a un futur millor, però també revela múltiples amenaces fins ara desconegudes. La família carmelita, juntament amb tota l'Església, ha de tenir la fortalesa de sortir a la trobada d'aquest futur amb coratge.

Aquest tema del vostre Capítol General està destinat a sol·licitar una major consciència del do valuós de l'espiritualitat carmelita i a adquirir coneixement de manera cada vegada més conscient de l'es-

tima que gaudeix el carisma carmelita en l'Església.

Profetes i testimonis de la nit fosca

La profecia del carisma de l'Orde es remunta a Elies, apassionat defensor de la presència de Déu en la història i en els esdeveniments. Els carmelites, els únics a Occident que celebren la festa i el missatge d'Elies, són cridats a ser profetes i testimonis en la "nit fosca" de l'esperit que la nostra societat viu.

El repte plantejat a l'Orde del

Carmel en la seva marxa vers l'any 2000 és el mateix amb el que s'enfronta tota l'Església: oferir al món secularitzat el rostre de Crist com a font d'esperança i de dignitat. El Carmel ha de prestar la seva pròpia contribució, caminant en companyia de tot home i dona, cap als reptes amb els quals en dimensions ja còsmiques, ha d'enfrontar-se la humanitat.

La dimensió internacional de l'orde us enriqueix

Heu volgut reestructurar el vostre govern central, sense trair

el patrimoni peculiar de la vostra espiritualitat, fer-lo cada vegada més capaç de respondre a les exigències del servei de tot l'Orde. D'aquesta manera heu pres en consideració els problemes inherents a una veritable evangelització, a la vostra opció preferencial pels pobres de totes les nacions i al vostre compromís a favor de la justícia i de la pau en el món.

La dimensió internacional del vostre Orde us enriqueix i fa que tingueu present també l'aspecte de la família carmelita ampliada i la importància dels laics que comparteixen el vostre carisma.

Caminar amb Crist, acompanyats de Maria i Elies

Durant aquest Capítol General heu volgut revisar la vostra legislació i elegir un govern central d'acord amb les estructures renovades i també programar les línies operatives del proper sexenni, valorant concretament els criteris d'acció i identificant els problemes més greus i urgents.

En acabar el Capítol General, amb tots els plans fets, tots us heu de sentir inspirats i estimulats a caminar amb Jesús, acompanyats per Maria i Elies, vers el tercer mil·lenni, cap aquell futur del qual només Jesús és el Senyor.

Amb aquest fi us imparteixo la Benedicció Apostòlica, que estenc a tots els membres del vostre Orde.

FILTRANT LA NOTÍCIA

Roma sanciona Leonardo Boff i Frei Betto

Amb frase pintoresca un corresponent d'Amèrica llatina deia que "el Brasil és un vesper eclesial". El cert és que en aquell extens país —més gran que tot Europa— l'Església viu un procés renovador i innovador que si afavoreix un sector majoritari, la classe pobre, provoca tensions en alguns quadres directius eclesials, que no veuen evangèlics els mètodes emprats per dur a terme aquella acció social.

L'agència COLPISA, de Roma, informa que la Sagrada Congregació per a la Doctrina de la Fe ha fet arribar al teòleg brasiler, Leonardo Boff —un dels màxims representants de la Teologia de l'alliberament— una carta en la qual se l'imposa noves sancions: des del pròxim gener i durant un any, no podrà predicar, donar conferències ni ensenyar en la seva càtedra de teologia, ni publicar res.

És la segona vegada que el teòleg franciscà rep una sanció que prescriu silenci. La primera fou des de l'any 1985 al 1986. Boff es dedicà llavors a estudiar, reflexionar i escriure llibres en què ara la lupa d'alguns experts —com el cardenal Ratzinger— hi veuen "errors, ambigüitats perilloses, confusions, que poden induir a la desorientació dels seus lectors". La

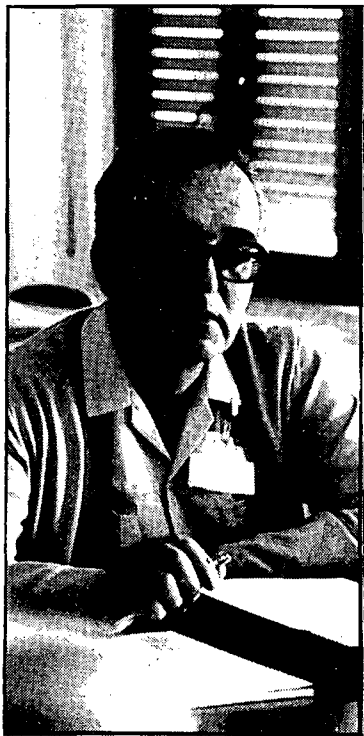
mateixa font indica que Ratzinger veu "la necessitat d'un període de reflexió per aprofundir més i aclarir alguns punts fonamentals que el teòleg esmentat no puntualitza". "Cal també —acaba dient l'encarregat de l'ortodòxia catòlica— un major diàleg entre el teòleg brasiler i els seus bisbes".

Un altre teòleg brasiler sancionat ha estat el dominic, Frei Betto. Segons el diari brasiler, "O Globo", el president del mateix dicasteri romà, Ratzinger, prescriu a Betto un període també de silenci per les campanyes que se li atribueixen a favor de l'avortament i per la seva ingerència en les qüestions socials i polítiques que afecten a Cuba i Nicaragua. Betto no podrà predicar en públic, ni escriure i publicar llibres o articles, segons, la mateixa font.

És massa aviat per preveure com acabarà aquest assumpte contenciós. I és difícil esbrinar-ho, donat que les agències no són sempre objectives en la informació: algunes reflecteixen sovint la línia ideològica dels mateixos corresponents i redactors de la notícia. D'aquí també que sovint s'han de desmentir mentides.

FRANCESC GAMISSANS

El pare Pere Soler Anglada, conseller general de l'Orde

El Capítol General de l'Orde del Carme es va celebrar a Sassone, prop de Roma, essent reelegit com a Prior General el Pare John Malley, un nord-americà de 59 anys, doctor en teologia i especialitzat en psicologia clínica.

Participaren en el Capítol 105 religiosos. El tema central fou: "Carmel 2000, herència, profecia, reptes". S'estudiaren i revisaren els textos de les noves Constitucions.

Entre els consellers generals elegits, cal esmentar el pare Pere Soler i Anglada, català, fill de Terrassa. El pare Soler va exercir durant uns anys com a mestre de novicis i fou Provincial de Catalunya durant un trienni. Actualment residia a Roma en el Col·legi Internacional de San Alberto. Ara és conseller en l'àrea de l'economia.

VATICÀ DIA A DIA

El Vaticà té un dèficit de 7.500 milions

A Roma s'han reunit el consell de cardenals per a problemes organitzatius i econòmics de la Santa Seu.

En aquesta reunió de tardor, el consell dels quinze estudià el balanç definitiu del 1988, en el qual es registra un nou i cada vegada més considerable augment del dèficit (que segons algunes fonts podria pujar a 7.500 milions de pessetes). Afortunadament, una acció més decidida per rellançar l'anomenat òbol de Sant Pere o contribució voluntària dels fidels a les despeses de l'Església universal (un jesuïta espanyol, el pare Arturo Martín Menoyo, ha estat responsabilitzat per aquesta tasca) permetria d'afrontar la situació sense gran dramatisme.

El Consell el va crear Joan Pau II, quan les finances de la Santa Seu començaren a acusar un perllongat dèficit a causa de l'increment de despeses de funcionament.

El més gran convent de religiosos xinesos per a l'any 1990

El més gran convent catòlic de Xina, amb capacitat per a 100 religioses, serà inaugurat l'any 1990 a la ciutat de Xongqing, província de Sixuan, segons ha informat "L'Associació Patriòtica dels catòlics de Xina", organisme paragovernamental. El nou convent comptarà, a més a més de la residència de les religioses, amb una residència per a la tercera edat, una església pública i un cementiri per als catòlics. La informació no indica si aquest projecte continua endavant o ha estat cancel·lat amb motiu de la tràgica involució que viu

el país. Passa el mateix amb els projectes de les religioses de la Mare Teresa de Calcuta, que confiaven inaugurar abans de finalitzar aquest any una llar per a infants abandonats, a Xina.

Lima: Intensa activitat de l'Església a favor del poble peruà

La major part de les diòcesis de Perú han iniciat els últims mesos la creació de serveis d'atenció mèdica i subministre d'aliments davant la gravíssima crisi econòmica i d'increment de la violència que assota la població. Més de la meitat de les esmentades diòcesis han constituït organismes per garantir el respecte a la vida i la salvaguarda dels drets humans fonamentals.

Brasília: L'Església brasilera denuncia l'assassinat de 32 camperols

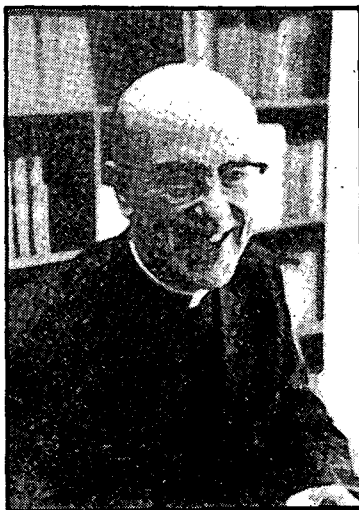
La Comissió Pastoral de la Terra, organisme dependent de la Conferència Episcopal Brasileira, ha informat que en els últims mesos s'han agreujat els conflictes entre camperols sense terra i latifundistes i durant aquest temps han estat assassinats 32 camperols. Els bisbes denuncien la intervenció de l'exèrcit i de la policia en la represió dels camperols.

Lituània: L'Església catòlica obre un seminari

L'Església catòlica podrà obrir un seminari per a la formació dels seus futurs sacerdots a la ciutat de Telsiai. Aquest centre és el mateix que les autoritats soviètiques tan-

caren fa quaranta anys, en l'època més dura de la campanya contra l'Església.

Segons informacions de Ràdio Vaticana, trenta joves han sol·licitat ja l'admissió en el nou seminari, que començarà les seves activitats d'aquí uns dies. Amb aquest centre

Ha mort el cardenal Flahiff

El dia 22 d'agost després d'una llarga malaltia, va morir el cardenal George Bernard Flahiff, C.S.B. als 83 anys, a Toronto (Canadà). Va néixer a París el 26 d'octubre del 1905. Fou ordenat sacerdot el 16 d'agost del 1930. Elegit bisbe per a la diòcesi de Winnipeg el 10 de març del 1961, fou consagrat el 31 de maig del mateix any. Va ser creat cardenal per Pau VI el 28 d'abril de 1969. Durant vint anys —entre 1935 i 1954— va exercir la docència en el Pontifici Institut d'Estudis Medievals de la Universitat de Toronto. Immediatament després fou elegit superior general dels Pares Basilians. Va ser reelegit en el càrrec l'any 1960. Durant tres anys fou president de l'Assemblea Nacional de Superiors Majors del Canadà.

d'estudis, Lituània comptarà a partir d'ara amb dues institucions dedicades a la formació sacerdotal, ja que l'altre funciona a Kaunas, des de fa diversos anys. La decisió adoptada per les autoritats lituanes és una prova més del nou clima que hi ha en les relacions entre l'Església i l'Estat.

Índia: Traduïda la Bíblia a 160 llengües

La Bíblia ha estat traduïda ja a 160 de les 1.653 llengües i dialectes indis, segons un estudi realitzat a Roma pel Consell Pontifici per a la Difusió de la Bíblia. De les 160 traduccions, 39 contenen la traducció de l'Antic i del Nou Testament. El Nou Testament està traduït a 31 llengües i l'Evangeli a 90 llengües.

A l'Índia hi ha 370 llengües principals parlades cada una per un mínim de 5.000 persones. La llengua oficial de l'Índia és l'hindi i també l'anglès. En alguns estats es reconeix també l'ús de la llengua local.

Brasil: Pla camperol per a l'ocupació de terres a Brasil

Els dotze milions de camperols brasilers sense terres han decidit ocupar els terrenys que hi ha sense treballar en 17 dels 24 Estats del país. Denuncien, per exemple, que a l'Estat de Pará, al nord de la nació, la major part de les terres són de només tres famílies d'origen libanès. Les reivindicacions dels camperols sense terra són sostingudes per les comunitats eclesials de base del Brasil. El moviment reivindicatiu provocarà, possiblement, violentes reaccions per part dels latifundistes, com ja passa des de fa un temps.

Les relacions Xina-Vaticà

Monsenyor Jin Luxian.

"El diàleg entre Pequín i el Vaticà ha experimentat un determinat retard, però les portes continuen obertes", ha declarat monsenyor Jin Luxian, bisbe de Xangai i conegut exponent dels punts de vista de la pro-governamental "Associació Patriòtica dels Catòlics de Xina".

El bisbe, després de subratllar que les dificultats de les relacions entre Pequín i la Santa Seu són de naturalesa política i no religiosa, ha comentat que els catòlics xinesos respecten el Papa, resen per ell i no es consideren cismàtics.

Les declaracions del bisbe Jin Luxian reforcen les expressades recentment pel dirigent de l'esmentada "Associació Patriòtica", Anthony Liu Bainian, en el sentit que els esdeveniments del passat 4 de juny a la plaça de Tiannamen no haurien de representar cap obstacle per millorar les relacions entre Xina i el Vaticà.

L'esmentat dirigent ha recordat que el Vaticà ha de renunciar a tota intervenció en els afers interns de Xina, però ja és sabut que amb aquesta fórmula de "no intervenció" es pretén substreure a l'autoritat del Papa la designació dels bisbes catòlics per a l'Església de Xina.

La "immoralitat política i administrativa" afavoreix el crim organitzat**Dura condemna dels bisbes italians contra la màfia**

El tema de la màfia i dels problemes del sud del país han estat abordats pels bisbes italians.

En la conferència del premsa de presentació del document, l'arquebisbe de Nàpols, cardenal Giordano, va aclarir que no hi havia cap al·lusió directa a penes canòniques perquè com diu, "el Codi de Dret Canònic ja preveu penes canòniques per a determinades accions criminals com l'homicidi amb finalitat de robatori".

El document "Desenvolupament en solidaritat, Església italiana i el Migdia", aprovat per la Conferència episcopal italiana, mostra que mai en el passat s'havia denunciat amb tant d'èmfasi aquest problema crònic que només aquest any ha ocasionat ja més de 300 víctimes.

Es tracta d'un fenomen que danya greument perquè contamina la vida so-

cial, creant un clima d'inseguretat i por; impedeix un esperit empresarial sa i exerceix una influència negativa sobre la vida política i administrativa. Utilitzant recursos obtinguts de forma il·legal i sovint amb violència, impedeix el desenvolupament econòmic i social i ensagna algunes ciutats i zones del Migdia causant un nombre esfereïdorament alt d'homicidis perpetrats amb enorme ferocitat".

"L'Església italiana —continua el document— condemna radicalment aquestes organitzacions criminals. Exhorta els homes «màfiosos» a un canvi en el seu comportament. La seva forma d'actuar ultratja l'home, la societat, tot sentit ètic, religiós, el sentit de «l'honor» i es torna en contra d'ells mateixos. Demanem la col·laboració de tothom: una veritable «mobilització» de la consciència col·lectiva de tots els ciutadans".

Ha mort mossèn Joan Casas i Ros

D'una manera totalment inesperada, a la matinada del passat dia 26 d'octubre, moria mossèn Joan Casas i Ros, rector de la parròquia de la Mare de Déu de Lourdes de la ciutat de Barcelona, després de 18 anys de servei fidel a la parròquia. El seu traspàs ha deixat un buit irreparable i un gran dol a tota la feligresia i a totes aquelles persones que l'havien conegut i estimat.

Nascut a Sant Esteve d'Ordal l'any 1922, era fill d'una família de deu germans, profundament cristiana de les arrels de la qual varen sortir dues vocacions més al sacerdoci; una d'elles va ser segada per la revolta del 1936. Va entrar de molt jovenet al seminari de Barcelona i va ser ordenat pre-

vere l'any 1947. Ha exercit el seu ministeri com a vicari, a Sant Celoni, a Sant Adrià del Besòs, i a Sta. Maria de Jesús de Gràcia; i com a rector a les parròquies de Sant Antoni de Vilanova i la Geltrú i darrerament a la de la Mare de Déu de Lourdes, on ha mort encara en plena activitat. Per tot arreu on ha passat ha deixat sempre un bon record de prevere il·lusionat pel seu ministeri, de fidelitat al servei a les comunitats que l'hi han estat confiades, d'una profunda vida interior, d'un gran desprendiment, d'amor a tothom; és a dir de Pastor fidel.

Per això la seva mort ha estat també tan sentida. Una bona mostra va ser la presència i participació de tantes perso-

nes i preveres a la Missa exequial que va presidir el Sr. Bisbe Auxiliar Dr. Lluís Martínez Sistach, l'endemà de la seva mort, el dia 27 d'octubre, a la mateixa parròquia de la Mare de Déu de Lourdes.

Sens dubte que el Senyor bondadós li haurà ja recompensat tot el seu esforç i tota la seva generositat. Que des del cel faci d'intercessor perquè neixin també noves vocacions pel nostre presbiteri diocesà. Era també un bon col·laborador i entusiasta divulgador de Catalunya Cristiana. Expressem el nostre condol als seus familiars, amics i a tota la feligresia d'on darrerament en va ser zelós pastor. Que repòsi en la pau del Senyor.

"L'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes posa en coneixement de tots els seus amics i pelegrins que el proper dissabte dia 18 de novembre celebrarà a les 11,30 del matí una Missa-funeral en memòria del que ha estat durant molts anys el seu Consiliari.

MN. JAUME ARMENGOL I ARMENGOL

que el passat dia 19 d'octubre fou cridat a la Casa del Pare després de fecunda vida apostòlica al servei de l'Església. La Missa tindrà lloc en l'Església del Seminari Conciliar de Barcelona, carrer Diputació, 231. Us hi esperem a tots."

A V I S O S I C O M U N I C A T S

• **Pregària per l'abolició de la tortura.**- A.C.A.T. (Acció dels cristians per l'Abolició de la Tortura), us invita a una hora de pregària amb aquesta finalitat, a l'església del monestir de Sant Pere de les Puel·les, de Barcelona, c/. Angli, 55.- Sarrià, divendres, dia 24 de novembre, a dos quarts de nou del vespre.

• **Centre Cristià dels Universitaris.**- Dimecres, dia 15, a les 20 h., CONFERÈNCIA. "El narcotrafic: un problema a Colòmbia, un problema internacional". A càrrec de José Fabio Naranjo, col·lombià, sociòleg i membre de Pax Romana.

• **ANY DEL CENTENARI DE MN. BATLLE.**- El diumenge, dia 26 de novembre, aniversari del traspàs de Mn. Batlle, les exalumnes del Col·legi de les germanes Carmelites Missioneres, (c/. Montseny, 31-39 - Gràcia), juntament amb les que foren membres de l'Agrupament CONGESTA i l'Associació Mn. BATLLE, el recordarem en l'any del seu Centenari amb una sessió acadèmica, a les 6 de la tarda, i a les 8 se celebrarà l'Eucaristia dominical. Tot-hom hi és convidat.

• **Curs d'Espiritualitat. Institut de Teologia de Barcelona.**- El proper dijous, dia 16, dins la programació del Curs, el P. José Aladazabal s.d.b., començarà el tema: PALABRA I SACRAMENTO, DOBLE ENCuentro CON CRISTO RESUCITADO. Seguirà els dijous de les setmanes següents, 23 i 30 de novembre. **Horari:** de 7 a 3/4 de 9 del vespre. **Lloc:** Seminari Conciliar de Barcelona, c/. Diputació, 231. Informació i matrícula: Secretaria de l'Institut, al mateix edifici. Tel. 254 19 63.

• **Casal del Mestre. Festivitat de Sant Josep de Calassanç.**- (c/. de Llúria, 7, pral. Tel. 255 68 88). El 25 de novembre, si Déu vol, celebrarem la festivitat de Sant Josep de Calassanç, Patró del Magisteri. A les 11 del matí, l'Associació Catòlica de Mestres de Barcelona honorarà el seu Patró amb el sacrifici Eucarístic, a la Capella dels PP. Jesuïtes del c/. Llúria, 13, presidit pel P. Antoni Udina s.j., mestre i fill de mestres. A les 12, al Casal, col·loqui sobre les nostres activitats i comentari sobre el mq-

ment actual pel P. Antoni Udina s.j. Com a cloenda, aperitiu obsequi de l'entitat.

• **Acadèmia Catòlica de Sabadell.**- Cicle de Conferències amb motiu del Mil·lenari de Catalunya. Tenen lloc a l'Aula Dr. Lluís Carreras de l'Acadèmia Catòlica, c/. Sant Joan, 20 - Sabadell, a les 8 del vespre. Dimarts, 14 de novembre, "Influència dels monestirs catalans en la vida social a Catalunya", pel Sr. Josep Mª Bardés i Huguet. Dijous, dia 23 de novembre, "La influència de l'Església en la configuració de la nacionalitat catalana", pel Dr. Antoni Pladevall i Font.

• **Recés per a religioses.**- Casa d'Espiritualitat MARIA REPARADORA, c/. Emancipació, 33. Tel. 212 69 00. Diumenge, 19 de novembre. Dirigeix: P. Joaquim Mª Aragó, s.j. Començarà a les 10'30 del matí. S'agrairà que les religioses que vulguin quedar-se a dinar, avisin amb antelació.

• **Foment Excursionista de Barcelona.**- TROBADA en memòria dels excursionistes. Avui, diumenge, 12 de novembre. A la Col·legiata de Sant Pere (s. XI), PONTS (La Noguera). A les 12, davant de l'església, ACTE CÍVIC, a càrrec del Sr. Tomàs Sanjust. Seguidament, a la Col·legiata de Sant Pere, se celebrarà una Missa, presidida pel P. Joan Botam i Casals, caputxí.

• **Visita de l'E.J.E. a la Cartoixa de Montalegre.**- L'Equip Juvenil Eclesial ofereix a qui pugui interessar-li, la convivència entorn a la Cartoixa de Montalegre, el diumenge dia 19 de novembre, amb una preparació de l'Eucaristia a Sant Lluís de Manresa, dinar de Germanor a les Gnes. Franciscanes de Tiana, visita als nostres amics de Montalegre i participació en les Vespres. Per informació: contestador automàtic 205 66 60, i els dimecres a la tarda a Muntaner, 91, 2on. 2^a.

• **Celebració en Cant Gregorià.**- Diumenge, dia 19 de novembre, diumenge 33 durant l'any, a les 10'30 del matí, a l'església de l'Oratori de Sant Felip Neri de Barcelona, c/. Plaça Sant Felip Neri, 5.

• **Unió Espiritual de Mares.**- 1er. trimestre, 2ª TROBADA. **Lloc:** Riera de Sant Miquel, 1 bis. **Horari:** Eucaristia, 2/4 de 5. A 1/4

de 6, Conferència: "Arribada la plenitud dels temps" (Gal. 4, 4), a càrrec de Josep Massana.

• **Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya.**- "DE JEAN-PAUL SARTRE A LA POSTMODERNITAT". Professors: Josep Mª Coll i Àngel Castiñeira. Dia 14 de novembre: "Sartre i la crítica de la raó dialèctica", a càrrec de Josep Mª Coll. Dies 16, 21 i 23: "La crisi de la modernitat i el debat actual", a càrrec d'Àngel Castiñeira. De 19'30 a 21 h. Informació: Secretaria de la Facultat, c/. Diputació, 231 - Barcelona. Tel. (93) 254 16 00.

• **UNIO EUCARÍSTICA REPARADORA.**- Trobada mensual

el dia 19 de novembre, diumenge a les 5 de la tarda, dirigit per Mn. Francesc de la P. Sala. Conferència i celebració Eucarística. **Lloc:** Casa de Natzeret, Carrer Mare de Déu de la Salut, 26. Tel. 213 01 82. Hi poden assistir totes les persones que desitgin tenir un major coneixement i amor a l'Eucaristia. • **Festa de la dedicació de la Catedral.**- El capítol Catedral convida a tots els preveres i diaques, així com tots els fidels de la diòcesi a celebrar l'aniversari de la dedicació de la catedral, la nostra Església mare. Dissabte dia 18 de novembre a les 9,30 del matí, laudes. A les 10 celebració de la Eucaristia; a la seu.

• **Recés al Casal Bellesguard.**- "Jesús inspira la nostra objecció de consciència". 19 de novembre, de 9.30 a 18 h. amb l'aportació d'en Joan Enric Vives, delegat diocesà de Justícia i Pau. El Secretariat de cristians per a l'objecció de consciència de Justícia i Pau organitzem de nou aquesta jornada de recés per a plantejar-nos i aprofundir l'objecció de consciència al servei militar des dels valors del Regne de Déu. Informació: Justícia i Pau. Tel. 317 61 77. El carrer Bellesguard comença en acabar el de Sant Joan de La Salle. Aquest comença al costat dret de la plaça Bonanova. Autobusos: 22-23-64-14.

SANTA MARIA DE POBLET

XVIII REUNIO ANUAL DELS GRUPS D'ORACIO I D'AMISTAT DE BARCELONA

Dia: 26 de novembre de 1989.

Lloc: COL·LEGI LA SALLE BONANOVA
Passeig de la Bonanova, 6
BARCELONA

Qui arriba a la contemplació, esdevé llavor

Programa

- 10 Arribada i assaig.
- 10'30 Laudes
- 11 Punts de Reflexió per Mons. Josep M. Cases. Pregària en silenci.
- 12'30 Assemblea
- 2 Dinar.
- 3'30 Reunió de Sacerdots.
- 4'30 Vetllada. Representació sobre el XX Aniversari dels G.O.A. (Grup de Joves de Sogorb-Castelló).
- 5'45 Vespres - Eucaristia. Concelebració presidida per l'Emm. i Revm. Cardenal Narcís Jubany.

NOTES:

Confessions:
Després dels punts de meditació
A partir de les 5 de la tarda
Autobús: 14, 22, 58, 64
FF. Generalitat: Estació Av. Tibidabo
Venda de llibres i Records
INFORMACIÓ:
Als Secretaris de Grup
Adquisició de tiquets pel dinar:
Al Carrer Gran de Gràcia, 237. 1er 1.
Telèf.: 217 94 46
De l'1 al 17 de novembre de 1989
Dilluns, Dimecres i Divendres: de 4.30 a 7.30
Dimarts i Dijous: d'11 a 13

INVITEU
persones a qui pugui interessar la Trobada.

GIRONA

S'exposen sota la iniciativa del Capítol de la catedral

El Tapís de la Creació, reproduït per una dotzena d'artistes amb tècniques diferents

GIRONA.— El Capítol Catedral de Girona ha organitzat una exposició de reproduccions del famós Tapís de la Creació que es guarda a la seu i que va ser teixit en llana a finals del segle XII. Entre les reproduccions hi ha la que ha realitzat la professora Teresa Lago, de Salamanca amb el mateix material que l'original, és a dir, llana pura i que té unes mesures de dos metres d'ample per dos d'alçada. La mateixa professora exposa també reproduccions del romànic de Sant Isidor de Leon, del tapís de la catedral francesa de Bayeux, del llibre de Monteria d'Alfons X i d'altres peces històriques.

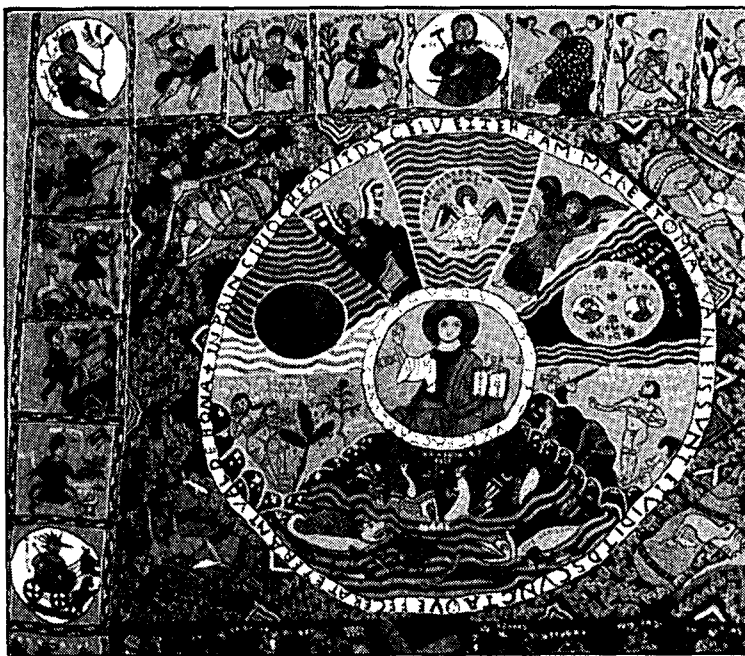
En la mostra s'exhibeixen igualment reproduccions del Tapís de la Creació en marqueteria, un mosaic de més de cinquanta tipus de fusta i diferents fotografies en color de la reproducció feta en xocolata pel pastisser Ramon Roca, de Girona, i que va guanyar un primer premi l'any passat en un con-

kurs dels Estats Units. Aquesta reproducció va estar exposada al museu Craft de Nova York.

Per altra banda, també hi ha una reproducció en Brodat del Tapís i de la façana de la catedral, fets per la viuda Noguer i una sèrie de litografies realitzades per l'artista Tharrats. Per últim, també s'han exposat uns dibuixos acolorits del Tapís, de José Echevarria, diferents xilografies d'Antoni Gelabert i una interpretació juvenil de l'obra d'art feta per alumnes de l'institut de Formació Professional de la Garrotxa.

La mostra es completava amb una reproducció filatèlica del Tapís, cedida per la Direcció General de Correus, i amb altres referències i reproduccions bibliogràfiques, periodístiques, litogràfiques i de ceràmica. L'exposició es va muntar en el museu d'Art de la Diputació que es troba instal·lat en l'antic palau episcopal i es clou el 10 de novembre.

M. CABALLÉ

Nous nomenaments de rectors

El Butlletí de l'Església de Girona ha publicat una nova llista de nomenaments de rectors i altres càrrecs sacerdotals. Són els següents:

Mossèn Xavier Xutglà i Ruíz, rector de la parròquia de Sant Salvador de Girona; mossèn Joaquim Giol i Aymenrich, rector de l'Armentera i Saldet, Vallveralla, Ventelló i Vila-robau; mossèn Lluís Costa i Bofill, rector de Sant Miquel de Fluvià, Sant Mori i Vilamacolum; mossèn Josep Quer i Fusté, rector de Regencós i encarregat d'Esclanyà i Palafrugell; mossèn Vicens Colomer i Llagostera, adscrit a la parròquia de Palafrugell.

Ha mort mossèn Salvador Bassas; rector de Santa Coloma de Farners

Mossèn Salvador Bassas i Francí, rector de Santa Coloma de Farners, ha mort després d'una llarga malaltia ocasionada per un tumor incurable. Havia nascut a Canet de Mar el dia 15 de març de 1925 i va entrar al seminari de Girona l'any 1939, i fou ordenat prevere el dos de juliol de 1950. Aquest mateix any va ser nomenat vicari de Salt, poc després va ser vicari de Blanes i el setembre de 1952 ho va ser de Sant Esteve d'Olot. Vint anys després va ser destinat a la parròquia d'Arenys de Munt com a Vicari cooperador i el 1980 rector de Santa Coloma de Farners i ecònom de Sant Pere Cercada.

Per substituir-lo ha estat nomenat mossèn Narcís Costabella i Casas, fins ara rector de Sant Pere de Figueres, a qui substituirà igualment mossèn Josep Iglesias i Juanmiquel, professor del seminari i rector de Bàscara.

M.C.

FETS I CRITERIS

Voluntaris per ajudar a ben morir

Des del 12 al 17 del propassat mes d'octubre, es va celebrar a Roma el 7è. Simposi dels Bisbes europeus. El plantejament del tema sotmès a estudi suposà un pas endavant en el sentit de la nova evangelització d'Europa. El Simposi anterior havia estudiat el tema "Secularització i evangelització", i enguany semblà molt adient d'estudiar com anunciar l'Evangeli als nostres contemporanis d'Europa en el moment del naixement i de la mort.

El treball preparatori per àrees culturals i lingüístiques ja va evidenciar els canvis esdevinguts durant els últims trenta anys, pel que fa a la manera com habitualment es viu i es mor a l'Europa dels nostres dies. La creixent "medicalització" del naixement i de la mort ha comportat un canvi o una certa reducció dels mateixos valors humans i cristians. Sembla que aquests dos fets, amb la seva dosi de meravella i d'enigma de la con-

dició humana, siguin ara viscuts menys com a fruits del destí i, molt més, com a esdeveniments derivats de la decisió humana.

Una altra constatació és que, amb la creixent "hospitalització", la mort i l'agonia desapareixen de l'experiència comuna de les famílies. No hi ha dubte que en aquest fenomen influeixen els factors d'urbanització, els habitatges petits, la mobilitat de les famílies i un major "individualisme".

El Simposi fou, en el seu conjunt, molt reeixit tant per les ponències presentades com pel treball per grups lingüístics i les discussions en plenària. Tot ell fou una interpel·lació a l'acció evangelitzadora de l'Església, a conèixer, en el teixit viscut de cada dia, com es pensa sobre la vida, la malaltia i la mort, i quina resposta, cada cop més inspirada en els valors de l'Evangeli, s'hi dona.

No em resisteixo a resumir les actituds fonamentals per a la pastoral dels mori-

bunds: Autenticitat i sinceritat, viure la mort de l'altre des de dins, sintonitzar amb els seus desigs i sentiments, intentar acompanyar-lo, que sigui ell el qui porti la "conversa"... afinar la capacitat d'escoltar, acceptar les expressions del seu estat d'ànim... el camí de la creu és dolorós... a la fi hi ha el Crist crucificat.

Els nostres malalts, especialment els anomenats "terminals" o "irrecuperables", necessiten voluntaris que els acompanyin en l'últim comiat: "Digueu-me adéu, germans meus!... Ara es fa de dia, i la llàntia que il·lumina la meua foscor s'apaga" (Tagore).

Ajudar a ben morir, a morir amb dignitat, és ajudar en el tràspàs de la claror agonitzant d'aquest món a la llum eterna de l'altra Vida.

+ RAMON TORRELLA i CASCANTE
Arquebisbe de Tarragona i Primat.

BARCELONA

FINESTRAL DE LA CARITAT

Urgeix solidaritat

Quan a les dificultats econòmiques s'hi afegeixen els problemes de salut greu i la falta de suport familiar, les persones poden trobar-se en un camí sense sortida. Urgeix la solidaritat —sovint anònima— en aquests casos.

321.-Mare soltera amb un fill. Els seus ingressos són mínims i no cobreixen les necessitats més bàsiques. Deu rebuts de lloguer que pugen 44.616 ptes.

322.-Matrimoni amb quatre fills. Per problemes d'atur prolongat tenen deutes de lloguer. Han de fer front a un judici per desnonament. Calen 238.262 ptes.

323.-Pare de família amb sis fills petits. Subsisteixen de la venda ambulant i feines de la mare. Deuen mesos de lloguers que pugen 56.000 ptes.

324.-Jove estudiant de família amb pocs recursos necessita un audifon que no es pot pagar. Li falten 47.700 ptes.

325.-Músic ambulant. Té una disminució que l'incapacita per fer altres feines. Té tres fills. Ha de fer front a un judici per desnonament. Urgeixen 100.000 ptes.

326.-Matrimoni d'edat avançada. Ingressen una pensió de 35.000 ptes/mes. Tenen acollida una filla, mare soltera i al nét. Per a aliments, 50.000 ptes.

327.-Pare de família nombrosa està a l'atur i sense subsidi. Té pèndents rebuts de lloguers. Necessita 35.000 ptes.

328.-Esposa separada. Té tres fills a càrrec seu, un d'ells és disminuït psíquic. Té rebuts de lloguer endarrerits. Pugen 54.300 ptes.

329.-Família nombrosa amb greus problemes de salut. Té rebuts pèndents de llum i d'aigua que no poden pagar. Per a evitar que els tallin el subministrament, 40.000 ptes.

330.-Viuda amb una pensió de 23.700 ptes. Té un fill petit. Fa feines de neteja esporàdicament. Té rebuts pèndents de llum i gas. Pugen 30.618 ptes.

331.-Senyor sol sense cap ingressos. Subsisteix de la mendicitat. Necessita ajuda per a deutes d'habitatge i aliments. Són 36.000 ptes.

332.-Mare soltera amb un fill petit. A conseqüència d'un accident fa diversos mesos que no pot treballar. Ha contret deutes que pugen 40.000 ptes.

22/1.-Pare de família amb escassos recursos no pot fer front al pagament d'un audifon per al seu fill de deu anys. Li falten 54.000 ptes.

22/2.-Pare de família nombrosa sense ingressos, estables demana ajuda per a deutes d'aliments i de llum. Són 30.000 ptes.

22/3.-Senyor solter sense família propera fa dos mesos que està malalt. Té deutes d'habitatge. Necessita 26.000 ptes.

22/4.-Esposa abandonada amb una filla a càrrec seu. És disminuïda física. Només té segures 3.000 ptes al mes. S'ha endeutat molt i li cal pagar. Urgeixen 198.150 ptes.

22/5.-Jove matrimoni, ella està embarassada. Els han pujat molt el lloguer quan se'ls ha acabat el contracte. No en troben cap per a les seves possibilitats econòmiques. A fi que de moment no es quedin al carrer i puguin continuar vivint al mateix pis, 60.000 ptes.

NOTA: Tots els donatius envieu-los a: CARITAT DIOCESANA - Plaça Nova, 1 - 08002 BARCELONA - Tel. 301 35 50.

SOLSONA

Sota els auspicis de la Generalitat

Restaurat el retaule barroc de Sant Cerni de Besora

BESORA.— El Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya, sota la batuta del seu director, Sr. Josep Maria Xarrié, i dins de les campanyes d'estiu 1989, ha dut a terme la neteja i consolidació del retaule barroc de l'altar major de Sant Cerni de Besora, de l'arxiprestat de Solsona.

La restauració ha coincidit amb el tercer centenari de la inauguració del retaule, ja que fou construït el 1688 per l'escultor solsoní Joan Bàluis i daurat i estofat pel daurador de Sant Llorenç de Morunys, Joan Andres. El 1689 fou col·locat a l'altar major i emmarcat amb pintures murals que possiblement foren fetes per algun dels pintors que treballaren a pintar el retaule.

La restauració s'inicià l'11 de juliol i acabà el 28 del mateix mes. Fou duta a terme per les restauradores Carme Goula, Marta Serra i Carme Clusellas, que amb mans d'artista van anar retornant al retaule el seu aspecte original.

La restauració consistí en una neteja general de la pols, fum, cera, etc., acumulats durant tres-cents anys, injecció

de substàncies antixil·lòfags on calia, consolidació d'alguns fragments, fixació dels daurats i protecció general de tot el retaule.

El retaule té uns 8 metres d'alt per 5 d'amplada, és tot de fusta policromada i daurada, té sis columnes salomòniques, quatre en un primer nivell, que tot sustentant la part superior emmarquen les tres urnes on hi ha Sant Cerni en la central i Sant Pau i Sant Joan en les laterals. En el nivell superior la imatge central és la Immaculada i les laterals són Sant Abdó i Sant Sené. Són interessants els dos plafons de la predel·la en què el de l'esquerra representa l'ordenació episcopal de Sant Cerni i el de la dreta el seu martiri. El sagrari monumental, de més d'un metre d'alçada, és una veritable meravella.

Podem doncs admirar una mostra més de la fe i de l'art dels nostres avantpassats en tot el seu esplendor, gràcies a la generositat de la Generalitat, a l'amor al país dels seus tècnics i a l'esforç d'una parroquia de 25 habitants que ha aconseguit, amb l'ajut del Bisbat, fer nova la teulada del

temple, treure les humitats del terra o parets, arreglar els seus entorns... perquè fossin un bon marc que protegeixi i afavoreixi la joia que li van llegar els seus avantpassats.

Nomenaments

El senyor administrador diocesà ha signat els nomenaments següents:

—Senyor Joan Fontquerni i Rosell, director de l'Escola Tècnico-Professional Diocesana de Navàs i representant del titular a la mateixa Escola.

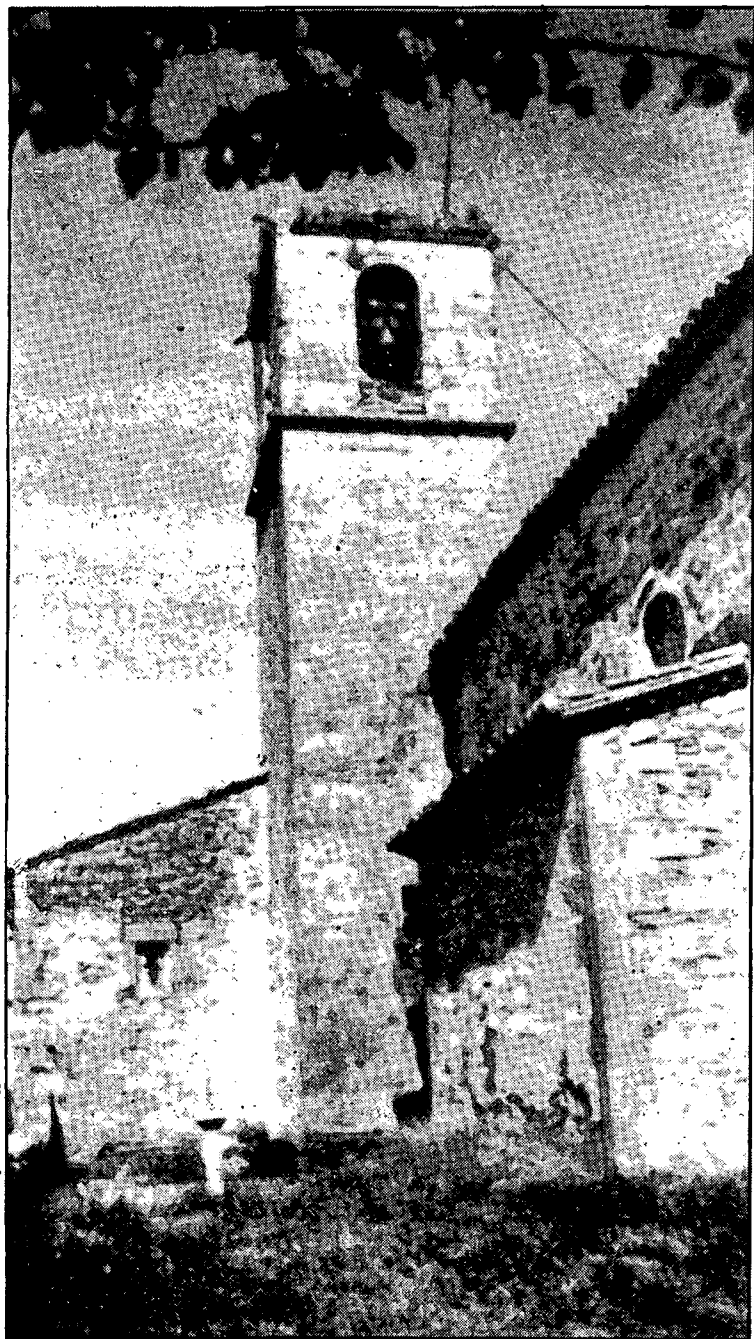
—Senyor Joan-Antoni Hueso Hurtado, membre del Consell de l'Obra diocesana de Formació Professional.

—Mossèn Camil Viladrich i Casas, professor de Religió a l'Escola Tècnico-Professional Diocesana de Navàs.

—Mossèn Ramon Cabana i Vilardell, professor de Religió a l'escola Tècnico-Professional Diocesana de Navàs.

—Mossèn Josep M Ferran i Baqué, rector de la Llena i de Timoneda.

—Mossèn Antoni Comellas i Cunill, rector del Moja (Navàs).

P E T I T S A N U N C I S

VARIS

C.A.F. Residència per a noies joves. Rda. Universitat, 27, 1r. T. 317 79 44 de 10 a dos quarts de dues i de 5 a 8 h.

C.A.F. Centre Apòstolic Formatiu. Rda. Universitat, 27. Dissabtes matí: Formació de la Fe, i altres activitats. Per nois i noies de 8 a 20 anys. Per a informació i inscripció, dijous 21 i 28 de setembre, i 5 d'octubre, de 7 a 9 tarda. Ronda Universitat, 27. Tel. 317 10 52.

ANGLÈS-FRANCÈS a domicili. Truqueu al 218 22 31 de 9 a 10 nit.

PERSONES que encara tinguin salut i ganes de treballar per amor a Déu a fi d'ajudar a recristianitzar l'actual societat. Tel. 254 17 05 Sr. Manén de 9 a 10 matí i 5 a 7 tardes. C/ Mallorca, 184, pral. 2ª. Barcelona 08036.

MATRIMONI compra pis vell a l'exemple. Tel. 323 49 76 de 14 a 16 hores.

SENYORA ofereix bonica habitació només dormir. Tel. 257 53 63 nits.

SRTA. AUXILIAR de farmàcia objectora de consciència a la venda de contraceptius oferim treball en zona turística del Pirineu. Tel. 9738/31216 a les nou de la nit.

ES NECESSITA Sra. de feines casa particular a hores. Truqueu 9-10 de la nit. Tel. 417 73 62. També cangur.

HOME jove total confiança busca habitació o compartir pis a Barcelona. Apartat de Correus. N. 9.159 Barcelona.

ES NECESSITA Sra. més gran de 40 anys, de parla catalana, per atendre senyora gran de dilluns a dissabte de 4,30 a 9 de la nit. Tel. 322 64 07 de 10 a 12 i de 7 a 8.

PRE-JUBILAT 61 anys. Culte, anglès, francès, xofer acompanyament ciutat i desplaçaments. Tel. 258 95 23; 235 01 92; 231 12 58.

SRTA llicenciada busca Sr. 60-65 anys, amb cultura similar i catòlic practicant. Fins matrimonials. Tel. (93) 339 02 23 de 6 a 9 de la nit.

SOLTER 27 anys amb principis. M'agradaria relacionar-me amb noia de similar edat per a fins matrimonials. Tel. 318 19 71 de 8 a 10 nit.

CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.

COSM. Balmes 64 3er 2a. Tels. 317 41 44 - 302 59 83. Pref. Concert entrevista.

Residència Geriàtrica Bon Viure

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalsescències. Poches places. Tel. 427 44 53.

VENDES

TEAS

Taller escola d'Arts Sumptuàries
Centre d'Educació especial
Dedicat a disminuïts psíquics
A partir dels setze anys
Taller especialitzat
Esmalt sobre metall-ceràmica
Tapis i estora
Cultura General
Recuperació Física-Logopedia "CLUB-ESPLAI"
Assessorament psiquiàtric i psicològic
Informació: 215 69 77 de 12 a 14 hores

PER PRIMERA VEGADA, DES DEL CONCILI VATICÀ II, ÉS A L'ABAST DELS FIDELS DE PARLA CATALANA EL

MISSAL FERIA

EN EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

Amb els textos eucològics i lectures de les misses de totes les fèries de l'any, de les celebracions del Propi dels sants, de les misses del Comú, rituals, per diverses necessitats, votives i de difunts. Ordre de la missa amb les pregàries eucarístiques del Missal romà, la pregària V (del Sínode suís), les de reconciliació i d'infants.

De venda a les llibreries

Format, 11x17 cms. - 2.208 pàgs. paper bibloprint - Impres a dues tintes Enquadernació de simil·pell - P.V.P. (amb IVA), 5545 ptes.

EDITORIAL REGINA, S.A. - Mallorca, 87 i 89 - 08029 BARCELONA

Si voleu anunciar, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadrat, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho junt amb un taló nominatiu de l'import total del vostre anunci a CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244. 2ª. 08007 - Barcelona

NOM
ADREÇA
POBLACIÓ Tel.
PREU LÍNIA SETMANES

125 pts.
250 pts.
375 pts.
500 pts.
625 pts.
750 pts.
875 pts.

Calculeu l'import que haureu d'abonar multiplicant el preu de l'anunci pel nombre d'insercions.

Adjunteu un taló o gir postal a nom de CATALUNYA CRISTIANA carrer València, 244. 2ª. 08007 - Barcelona

URGELL

Monsenyor Martí al Congrés Mundial de Comunicació de Manila

Comunicació: "tema decisiu per als anys 90"

LA SEU D'URGELL.— Monsenyor Joan Martí, President de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social de la Conferència Episcopal Espanyola, Joan Pujol, Cap del Secretariat de la Comissió, i Joan Massa, portaveu de la Delegació Permanent de la Mitra d'Andorra, han assistit, del 15 al 19 d'octubre, al I Congrés Mundial de Comunicació de Manila, organitzat per la WACC, Associació Mundial per a la Comunicació Cristiana.

Segons la Declaració de Manila la comunicació al moment present és un tema decisiu: "ens pot conduir a la reconciliació o bé a la destrucció". Els congressistes es van comprometre a treballar per assolir un "acord comú de la comunicació al servei de comunitats lliures, justes i pacífiques". La tecnologia, el monopoli creixent dels mitjans i la vulgaritat del contingut informatiu urgeixen el treball. Les esglésies han de vetllar la participació dels ciutadans als mitjans i s'ha de donar audiència a la cultura popular. En el si de les famílies els mitjans han de contribuir a "restituir la capacitat de comunicació i ampliar-la a la comunitat". La WACC es compromet en un "nou ordre de la informació i de la comunicació dins el context del 1990". Són les línies doctrinals del Congrés.

Joan Pujol valora la Declaració de Manila com un "text al qual des d'ara s'hi farà referència". Explica que tres programacions van estructurar el Congrés: les ponències, els informes i els temes d'interès puntual. Les ponències van ser presentades per especialistes d'Àfrica, Amèrica, Àsia i Europa. Hi assistien 480 congressistes de 80 països.

El Congrés havia estat preparat per la WACC, associació interconfessional per a les comunicacions, que té la seu a Londres i està organitzada a 60 països. Promou projectes de comunicació al Tercer Món, propaga els principis cristians de la informació i capacita professionals per treballar als mitjans de comunicació social.

ANTONI MIRABET

Manila, una ciutat d'acusats contrastos

Joan Massa ha descrit Manila com una ciutat de grans contrastos entre els barris rics i els pobres. El salari mínim és 87 pesos (435 Pts.). La pobresa general és agreujada pels tifons —una mitjana de 25 l'any— i la corrupció en l'administració i la justícia.

Joan Massa ha comentat la profunda religiositat dels filipins: "a les misses les esglésies s'omplen de gom a gom i a qualsevol hora del dia hi trobes grups nombrosos de devots".

Escapada a la Xina continental i constatació d'un "rellançament de l'Església catòlica"

"A la Xina continental hi ha un rellançament de l'Església catòlica", ha manifestat el Bisbe d'Urgell en comentar l'escapada a Hong Kong des de Filipines. Després de conversar amb personalitats religioses de Hong Kong, el Bisbe opina que la Xina ja adopta postures més obertes i radicalment diferents a les dels darrers anys. El canvi pot ser imminent, el cardenal Sin parlà d'un termini concret: "és cosa de cinc anys". L'Església Patriòtica ja no ho controla tot, ni és la principal. El Bisbe Joan compara el procés de la Xina al de la Rússia de Górvatxev. Fonamentava la seva opinió en tres observacions palpables i eloqüents: la creixent permeabilitat de la frontera xinesa, el treball ja existent d'institucions assistencials catòliques i la preparació, a Hong Kong, d'agents evangelitzadors per a la Xina.

Els signes del canvi són clars i aquest no s'ajornarà: "tot belluga", comenta el Bisbe. La reconstrucció de l'Església Catòlica es farà des del poble que ha estat fidel. A la Xina hi ha tres esglésies: la Patriòtica, la Subterrània, que vol aixecar-se i donar la cara; i l'estrictament Subterrània. "El poble, afirma monsenyor Martí, sembla que segueix fidel a Roma". I en dona un signe. Els fidels no van a la missa del capellà de l'Església Patriòtica, sinó a la del capellà cèlibe. El cèlibat per a ells és un signe de fidelitat a Roma. Malgrat l'esperança certa d'una reconstrucció de l'Església Catòlica, monsenyor Martí, opina, però, que a la Xina hi romandrà un nucli cismàtic.

A.M.

IMPROMPTU

Les vaques sagrades

Jo no sé perquè a l'Índia aquest bestiar ha estat sacralitzat i, la veritat, no em preocupa gaire. Respecto les creences d'altra gent i, naturalment, els homes que accepten i practiquen amb bona voluntat els seus preceptes. Nosaltres proclamem que Déu estima els homes de bona voluntat. I si uns no van més enllà del compliment dels preceptes, altres, complint-los s'afanyen en la recerca de nous horitzons; ja sigui per refermar la seva veritat, ja sigui per trobar la Veritat. I benaurats seran.

Nosaltres no tenim vaques sagrades. Les nostres vaques fan el seu servei natural i prou. Ara bé, el concepte de "vaca sagrada" més d'una vegada l'apliquem a gent que, pel seu saber, ja sigui en el camp polític, de l'empresa, o del pensament, són considerats intocables. De polítics i d'empresaris, en tenim molts que són justament o diversament respectats pels llocs que han abastat amb el seu esforç. Les "vaques sagrades" del pensament ja són una diversitat, i moltes vegades hom no arriba a entendre el perquè parlar d'ells faci caure la baba com els avis davant del nét.

Em crida l'atenció quan pontifiquen de tal cosa o de tal altra. Sobretot, si algun d'aquests sacralitzats —per la fama atorgada pels intel·lectuals aspirants a sacralitzable— esplaia la seva il·lustre paraula per fer crítica de l'Església. Perquè ells voldrien una Església a la seva manera i no la troben bé tal com és i, ¡no caldria sinó!, el Sant Pare és el blanc preferit per les seves crítiques. Un d'ells, l'ha titllat d'anacrònic, també el catolicisme d'anacrònic, i el país d'origen del Pontífex és igualment anacrònic... Ell, la vaca sagrada, és una criatura que navega pels llims del seu pensament, i va escampant d'un cap a l'altre del seu àmbit esquitxos que empudeguen.

Amb el temps tota aquesta mena de vaques sagrades també serà un anacronisme.

ORIOL CAMPS

GLOSSES DOMINICALS

Cap a una economia suficient

Parlar de diners en favor de l'Església sempre és incòmode. Perquè són tants els prejudicis i tantes les acusacions que corren per aquests mons de Déu! Molts vénen de slògans vells i gastats: que l'Església és rica, que l'Estat ho paga tot. Altres neixen d'una ignorància difícil de suprimir, perquè moltes vegades es tracta de persones allunyades de la fe. I també cal esmentar aquells que es diuen catòlics, però es desentenien, per apatia o per rutina, del que l'Església diu i proclama constantment.

Ara i aquí vull fer constar l'esforç que l'Església diocesana de Barcelona ha fet, des d'una colla d'anys, per donar "comptes clars" de la seva economia: des del bisbat fins a les parròquies. La garantia de la seva credibilitat ve dels consells diocesans i parroquials d'economia, integrats principalment per laics i creats fa uns deu anys.

Els comptes de l'economia de la diòcesis ens parlen clarament d'uns recursos insuficients. Malgrat les quantitats que vénen de l'Estat, ara mitjançant l'anomenada "assignació tributària"! Al nostre arquebisbat arribà l'any passat —per mitjà de la Conferència Episcopal Espanyola— un 16'9% del seu pressupost anual. Si afegim el que ens van donar altres Administracions públiques per diversos conceptes (un 2'30%), el que prové de l'ímfim patrimoni immobiliari de la diòcesi (un 1'82%) i d'ingressos financers (un 3'6%), és ben clar que el gruix més gros del pressupost ha de venir sobretot de les aportacions voluntàries dels fidels. La diòcesi ha publicat el fullotó "Comptes clars", que explica detalladament les xifres de la nostra economia. Tant de bo arribés a les mans de tothom!

El pressupost de la nostra diòcesi és molt austere i netament insuficient. L'Església ha de disposar dels mitjans necessaris per al culte diví, per les obres apostòliques i de caritat i per la convenient sustentació dels seus ministres. Això vol dir temples, locals per les diverses accions pastorals, pu-

blicacions, actes, reunions, etc. ¿Qui pot negar que tot això té un volum extraordinari en un bisbat tan gran com és el de Barcelona? La nostra pastoral —es diu molt sovint amb raó— no pot ser exclusivament "conservadora"; cal que sigui "evangelitzadora", "missionera". I això exigeix més persones dedicades, més locals, més activitats. Cal no oblidar allò que recordava Sant Pau al seu deixeble Timoteu: "Déu vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat".

Tot problema pastoral enclou un problema econòmic. L'Església no ha de ser rica, però ha d'atendre les autèntiques necessitats pastorals. Hem aconseguit una economia transparent. Ara cal insistir en què ha de ser "suficient", per tal d'arribar el més aviat possible a l'autofinançament. Per això és necessari que els fidels cristians adquireixin una consciència més lúcida i més viva de la seva responsabilitat respecte del manteniment econòmic de l'Església.

La diada de "Germanor" celebrada a tot Catalunya, és un moment especialment adequat per a demostrar la conscienciació dels cristians i el seu sentit de solidaritat. Cal mantenir i augmentar, si és possible, les aportacions a les parròquies i a la col·lecta extraordinària d'aquella jornada. Però és urgent afegir-hi "les aportacions directes al Fons comú diocesà". Perquè, com adverteix el llibre "Comptes clars", si cada família practicant, mantenint les aportacions actuals a la parròquia, donés directament al Fons Comú Diocesà 530 ptes. cada mes, la diòcesi de Barcelona estaria pràcticament autofinançada, pel que fa al pressupost actual.

Els cristians han d'assumir totes les conseqüències de professar la fe, també les econòmiques. Així faran que sigui més àmplia i més fecunda la renovació pastoral de l'Església al servei de la fe del nostre poble.

NARCÍS JUBANY
Cardenal-Arquebisbe de Barcelona

TARRAGONA

Els malalts i la comunitat cristiana, tema a debat

FINESTRAL DE
LA CARITATI després del 29-O,
què passarà?

TARRAGONA.— De moment el que podem assegurar és que després d'aquesta data màgica plena de promeses d'una societat quasi idíl·lica, moltes persones segueixen i seguiran vivint en la misèria i l'angoixa. Us demanem que col·laboreu per fer més suportable aquestes situacions i que ens preguntem: quina societat construïm que es justifica repartint les molletes del que sobra?

27.89- Dona separada amb 6 fills a càrrec seu. La mare fa feines unes hores, però no té cap altra entrada. Necessita una rentadora que li faciliti la feina de casa. Li fan falta 40.000 ptes.

28.89- Senyora gran malalta amb sis fills a casa. Un d'ells cobra el FAS. Viuen de l'ajut de la parròquia i de demanar caritat. Per pagar deutes del lloguer del pis i rebuts de llum endarrerits, necessita 68.600 ptes.

29.89- Senyor gran, sol i malalt. Té demanada l'ajuda del FAS. No pot treballar. Fins que no li vingui aprovada aquesta ajuda, necessita per pagar la pensió on dorm 32.000 ptes.

30.89- Dona separada amb cinc fills. Fa feines esporàdicament. Per pagar lloguers endarrerits i posar la llum que té tallada, li fan falta 52.600 ptes.

31.89- Senyor malalt del cor en edat de jubilació. Per pagar endarreriments de la S.S. i tramitar la pensió i poder així solucionar definitivament el problema econòmic, necessita urgentment 36.000 ptes.

32.89- Senyor invàlid físic. Cobra 22.000 ptes. de pensió. Per abonar la diferència entre l'ajut concedit per la S. Social per l'aparell ortopèdic que porta i el cost real de la factura, necessita 40.000 ptes.

Els donatius poden fer-se a: Caritas Interparroquial de Tarragona-Avda. Prat de la Riba, 35 - 43001.

70 persones passen revista al
moment de la pastoral sanitària

TARRAGONA.— Recentment es va celebrar a Tarragona la Trobada d'inici de curs que havia estat convocada pel Secretariat diocesà de la Pastoral sanitària, conjuntament amb els moviments que treballen en aquest àmbit en la demarcació de l'Arquebisbat.

Segons han informat responsables d'aquest organisme diocesà, hi assistiren unes setanta persones —professionals, visitadors de malalts, membres de moviments, etc.

Mn. Miquel Barabà, vicari episcopal de Pastoral diocesana, presentà el tema de La comunitat cristiana i els malalts.

Partint de la dimensió diocesana de la comunitat i de la globalitat que abraça, afirmà que la necessària integració havia de ser un fruit espontani de l'estimació per l'Església.

Va recordar els objectius generals de l'Arquebisbat i, després, formulà tres qüestions perquè es treballessin en grups:

• Quines dificultats trobem en el camp de la Pastoral sanitària?

• Com podem fer créixer la Pastoral sanitària en quantitat i en qualitat?

• Quina aportació pot fer la Pastoral sanitària als objectius diocesans?

Quatre propostes concretes foren el resum de la labor dels grups:

• "Començar per nosaltres mateixos, aprofundint i il·lusionant-nos en el nostre treball".

• "Difondre a la comunitat on som, el que vivim, amb contactes personals, i utilitzar millor els mitjans de comunicació al nostre abast".

• "Consolidar i iniciar grups i equips de formació i de revisió de treball".

• "Coordinar forces i fer un treball positiu i compromès".

Ordenació sacerdotal
de Mn. Manuel
M. Fuentes

BELLMUNT DEL PRIORAT.— L'Església de Tarragona està d'enhorabona amb l'ordenació sacerdotal de Manuel Maria Fuentes i Gasó. Fou ordenat prevere a l'església parroquial de Santa Llúcia de Bellmunt del Priorat el passat 1 d'octubre, a les cinc de la tarda. Molts preveres acompanyaven el Sr. Arquebisbe en la concelebració i ordenació del nou prevere. Mn. Manuel Maria Fuentes i Gasó, en la invitació enviada a amics i coneguts, feia seva la consigna evangèlica: "Jo em comporto entre vosaltres com el qui serveix". Li desitgem que aquest servei sigui ben profitós per a la nostra Església.

Tricentenari de la Festa Major
de Montbrió del Camp

La parròquia de Sant Pere Apòstol de Montbrió del Camp ha celebrat, al llarg d'aquest any, el Tricentenari de l'inici de la seva Festa Major. El 17 de juny de 1688 fou determinat en consell a la casa de la vila de fer una festa d'acció de gràcies en honor a sant Pere Apòstol amb motiu de la desaparició d'una malastruga plaga de la llagosta que havia envaït el terme municipal.

Des d'aleshores s'ha vingut celebrant aquesta festa d'acció de gràcies, segons l'acord del consell: "perpètuament nosaltres i nostres fills...". Amb motiu del Tricentenari, hi ha hagut diferents activitats programades per la comissió formada l'any passat: concert d'orgue a càrrec de Josep M. Mas i Bonet, confe-

rències sobre alpinisme i festes populars, exposició de temes històrics de la vila a càrrec de quatre montbrionencs, exposició d'art sacre, certamen literari amb força participació, una mostra de teatre durant tres dissabtes de juny, participant-hi el grup "La Vitxeta" de Reus, el grup "Moixera" de la Defensa Agrària de la Selva del Camp i el grup "Tralla" de Montbrió mateix. Amb motiu de la cloenda del Tricentenari s'han estrenat uns goigs, amb lletra de Mn. Josep M. Ferré i Castelló i música de Mn. Josep Monné i Roig. L'animador de totes aquestes celebracions ha estat el rector de la parròquia de Sant Pere Apòstol, Mn. Josep Ollé, ben ajudat en tot moment per la Comissió del Tricentenari.

LXI VIATGE CULTURAL

Dia 19 de novembre del 1989

VISITAREM: Solsona, la catedral, el sepulcre del bisbe Miquel, el Museu i el Santuari del Miracle.

G.C. 8

Preu, 3.000 ptes., comprénent viatge, visites, propines, sorteig de llibres i dinar al restaurant. Per reserves de places truqueu al tel. 215 27 39. La sortida serà a les 8 del matí, carrer València xamfrà Balmes.

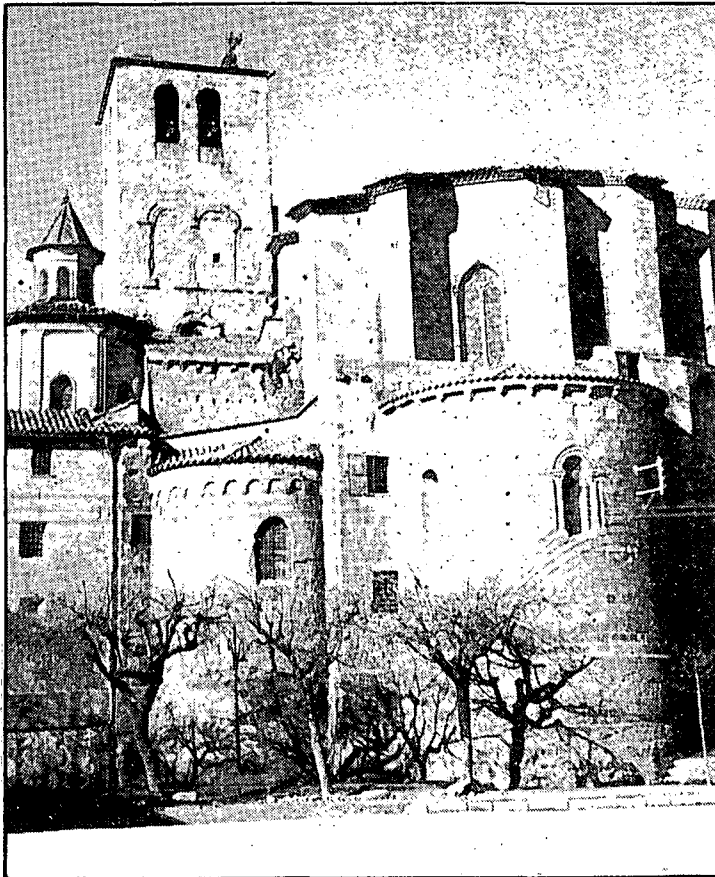
Preguem els participants en els viatges culturals de CATALUNYA CRISTIANA, que assisteixin a la missa vespertina del dissabte, en els seus llocs de costum, ja que no podem garantir la tornada, en hora hàbil per complir el precepte dominical.

DINAREM

A LA CASA
D'ESPIRITUALITAT
"EL MIRACLE"

AVÍS

La Direcció del Viatge Cultural es reserva el dret d'anul·lar l'excursió i de modificar l'itinerari anunciat, durant el viatge, si les circumstàncies ho aconsellen.

GIRONA

La Tallada ret homenatge al seu rector, que va endegar la recuperació de la festivitat

Sant Galderic patró dels pagesos catalans

LA TALLADA.— La parròquia empordanesa de la Tallada va celebrar el diumenge, dia 15, per tercera vegada la festa de Sant Galderic, patró dels pagesos catalans des del segle X. Aquest patronatge es va anar perdent a tot el Principat arran de la guerra contra Felip V quan es va introduir la devoció al sant madrileny, Sant Isidre.

Fa quatre anys el rector de la Tallada, mossèn Josep Planas, va tenir coneixement del·l'existència de sant Galderic i va proposar als seus fidels que restaurassin aquesta vocació. El poble s'hi va avenir i un pagès va donar un xiprer de 150 anys per fer una talla del Sant.

Es va encarregar aquesta tasca a un artista de Guèmol que fa de pagès i que va realitzar una imatge molt adient i ben acceptada pels fidels de la Tallada, i que va ser beneïda pel bisbe, monsenyor Jaume Camprodon.

Ofrenes del camp

A partir de l'any 1987 s'ha anat celebrant la festa de Sant Galderic amb una missa solemne durant la qual els pagesos fan ofrena de gallines, conills, coques, porquets i altres productes que després se subhasten i serveixen per pagar les despeses. Al migdia es fa una arrossada comunitària que aquest any va arregar prop de mil persones i es serveix vi i postres gratuïtament a tots els començals.

Festa amb sentit reivindicatiu

A més, aquest any el poble de la Tallada va retre un homenatge al rector, mossèn Josep Planas, ja que dintre poc temps deixarà la parròquia per exercir el seu ministeri a la vila d'Agullana. Hi hagué diferents parlaments de representants del poble i se li feren obsequis. Mossèn Planas agrai les mostres d'afecte i digué que ell havia après molt de la gent, de la seva bondat i senzillesa. Pel que fa a sant Galderic l'alcalde de la Tallada, Narcís Gibrat, ha recordat que la festa havia tingut un sentit reivindicatiu ja que servia "per recuperar la nostra cultura i potenciar la nostra tradició".

M.C.

Aquest any han entrat quatre joves al Seminari

Mossèn Enric Tubert, ordenat de prevere a Blanes

BLANES.— El diumenge, dia 15 d'octubre, el bisbe de Girona, monsenyor Jaume Camprodon va ordenar sacerdot mossèn Enric Tubert i Pagès a la parròquia de Santa Maria de Blanes on havia exercit últimament de diaca. Mossèn Enric Tubert va néixer a Banyoles fa 27 anys i de jove havia participat en diferents grups i moviments d'Església així com en grups de teatre i d'objectors de consciència.

Va entrar al seminari de Girona l'any 1983 i va treballar un temps a la Llar Infantil i també als barris perifèrics de Vila-roja, Font de la Pòlvora i els pisos de Sant Daniel. A la vila de Blanes ha treballat amb els escoltes, la catequesi, els grups d'espiritualitat i el Casal d'Estiu.

"Cada ordenació és una meravella"

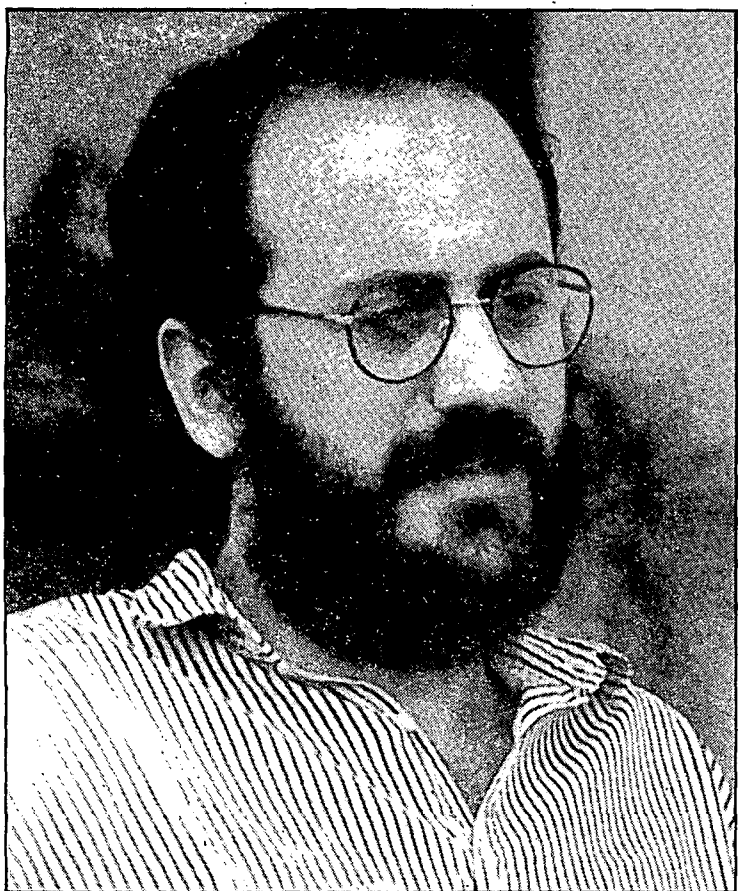
Per altra banda, aquest curs per primera vegada en molts anys s'han matriculat quatre

joves al seminari interdiocesà procedents de Girona, Calella i dos d'Olot. Tres d'ells faran estudis de teologia i el quart farà el curs introductori.

Monsenyor Camprodon ha escrit una carta oberta al Full Parroquial sobre aquests temes afirmant que "cada ordenació és una meravella, una meravella de Déu i una meravella humana". I afegeix: "Tot i que l'horitzó no és massa falaguer pel que fa a les vocacions, podem i hem de creure en els joves, podem i hem de creure que són capaços d'ideals nobles i altruistes".

Monsenyor Camprodon acaba dient que està segur que "Déu està disposat a continuar les seves meravelles i que els joves porten un potencial de generositat impensable per la qual cosa us convido a la joia per l'ordenació d'un nou prevere i a pregar perquè Déu envii a l'Església els preveres que Ell sap que necessitem".

M. CABALLE

Mossèn Enric Tubert, nou sacerdot gironí.

Divuit torns de colònies en onze llocs diferents

1.800 joves a les colònies diocesanes

VALLFOGONA DE BALAGUER.— Mil vuit-cents joves —monitors i infants— han assistit el darrer estiu del 1989 als diferents torns de colònies organitzades pel Servei de Colònies i Vacances del bisbat d'Urgell.

En total s'han organitzat divuit torns de colònies en onze llocs diferents i les activitats han estat preparades per onze centres del bisbat, grups d'esplai i parròquies. La privilegiada geografia diocesana afavoreix el desenvolupament de les activitats educatives a l'aire lliure, l'admiració i l'amor a la naturalesa. Quatre de les cases de les quals disposa el Servei de Colònies de Vacances estan situades a les comarques pirinenques enmig d'un entorn singular per la bellesa i l'àmplia oferta de possibilitats educatives i esportives. L'antiga casa del santuari de Bastanist, a la Cerdanya, ha estat adequada per a casa de colònies. A Tàrragona les Religioses de la Sagrada Família ofereixen la seva residència al Servei de Colònies. Al Pallars l'antiga rec-

Colònies de Bastanist.

toria d'Espot també ha estat transformada en casa de colònies i ofereix aixopluc als joves que volen gaudir dels encants de Sant Maurici, Aiguës Tortes,... A les Valls d'Andorra, AINA de Canillo ofereix confort i elogiables serveis, com la de Salgar. És una casa bastida expressament per a colònies i

sojorn de joves. Darrerament en tots els centres s'hi ha realitzat importants obres que milloren l'oferta i el confort.

El joc, la convivència i l'esbarjo són les eines d'educació per als joves que troben a les colònies el complement més adequat de la seva formació escolar. Per la seva banda els

monitors s'ensinistren en les tasques de responsabilitat i direcció. El clima educatiu i cristià resta garantit en totes les activitats del Servei de Colònies per la formació dels seus monitors i per l'estreta vinculació del moviment a les parròquies del bisbat.

A.M.

Catorze milions han destinat els cristians d'Urgell a l'acció caritativa i social

LA SEU D'URGELL.— Catorze milions de ptes. han lliurat, l'exercici 1988-89, els cristians de la diòcesi d'Urgell a Caritas per col·laborar en l'acció assistencial i de promoció social. Caritas Diocesana ha recollit 4'6 m. i Caritas Andorrana 9'2.

Les fonts principals dels ingressos per a Caritas Diocesana són les col·lectes del Dia de la Caritat i els donatius de persones i entitats, amb les quantitats respectives d'1'5 i 1'3 milions. Les parròquies de Puigcerdà i Balaguer superen cadascuna les 100.000 ptes. en les col·lectes. Caritas Diocesana ha destinat els donatius recollits al finançament de l'enquesta sobre valors socials, préstecs a famílies pobres i ajudes assistencials.

Els andorrans, el darrer any, han posat a mans de Caritas Andorrana un total de 9'2 milions de ptes. Del total recollit 3'8 m. provenen dels donatius i, en xifres absolutes, destaquen els resultats de les col·lectes de les parròquies de les Escaldes i d'Andorra la Vella amb les respectives xifres de 2'8 i 1'6 milions de ptes. El darrer any Caritas Andorrana ha destinat 3'4 milions a aliments, i 1 milió a ajuda escolar i 1 milió a habitatge.

A.M.

AMB LA TEVA AJUDA, CATALUNYA CRISTIANA

ARRIBARÀ MÉS ENLLÀ

CATALUNYA CRISTIANA va néixer fa més de 10 anys. Són més de 500 setmanes informant puntualment els homes i dones del nostre País sobretot el que fa referència a la religió i la cultura catòliques.

Gràcies als subscriptors, CATALUNYA CRISTIANA ha crescut i, molt probablement, ha ajudat a créixer els qui el coneixen. Però queda encara molt camp per córrer. Cal anar molt més enllà.

Cal que CATALUNYA CRISTIANA esdevingui el vehicle de comunicació entre tots els creients dels nostres pobles i les nostres ciutats. Cal anar més enllà dels encerts professionals que s'hagin pogut assolir en aquests 10 anys. Tu hi pots ajudar amb el teu estímul. Fins i tot amb el teu suport econòmic més enllà de l'import de la subscripció.

Al mateix temps, cal que CATALUNYA CRISTIANA arribi cada dia a més famílies.

Ajuda'ns també a aconseguir-ho d'una manera molt senzilla. Probablement, coneixes més d'una persona a qui podria interessar aquest setmanari. Si ens fas arribar els seus noms i adreces, **els hi enviarem**

gratuïtament CATALUNYA CRISTIANA durant un mes. És la millor manera de què la coneguin realment i, més tard, decideixin si els interessa subscriure-s'hi.

Per tal que CATALUNYA CRISTIANA arribi molt més enllà, només ens cal la teva ajuda.

☐ Voldria que aquestes persones rebessin CATALUNYA CRISTIANA gratis durant un mes.

Nom/Cognoms: _____
 Adreça. Carrer: _____
 Núm.: _____ Població: _____
 Codi postal: _____ Província: _____
 Nom/Cognoms: _____
 Adreça. Carrer: _____
 Núm.: _____ Població: _____
 Codi postal: _____ Província: _____

Per tal que CATALUNYA CRISTIANA arribi més enllà, retalla, omple i fes arribar aquest cupó a:
FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA. València, 244 - 2on. 08007 BARCELONA.

Nom/Cognoms: _____
 Adreça. Carrer: _____
 Núm.: _____ Població: _____
 Codi postal: _____ Província: _____
T'agraïrem ens donessis també les teves dades:
 Nom/Cognoms: _____
 Adreça. Carrer: _____
 Núm.: _____ Població: _____
 Codi postal: _____ Província: _____

BARCELONA

Situada a la barriada de Serraparera, és de construcció senzilla alhora que funcional

La nova església del Roser donarà resposta a les necessitats creixents dels cristians de Cerdanyola

CERDANYOLA DEL VALLÈS.— El dissabte, dia 21 d'octubre a 2/4 de 7 de la tarda el Sr. Cardenal-Arquebisbe de Barcelona, monsenyor Narcís Jubany i Arnau acompanyat de 12 preveres concelebrants, va oficiar la solemne cerimònia de DEDICACIÓ al Culte del Senyor de la nova Església intitulada de la Mare de Déu del Roser. També va beneir el Porxo de la Pau.

Un nombre superior a 2.000 va ser el de les persones que des de l'interior o des de l'exterior (amb l'ajut de la TVC) van participar en aquest important acte per a l'església a Cerdanyola del Vallès.

Per què una nova església a Cerdanyola?

Per la realitat sociològica de la població i les conseqüents urgències pastorals.

En 30 anys s'ha passat de 5.000 habitants a 50.000. A més Cerdanyola ha esdevingut una ciutat molt extensa i estesa amb sectors o barris força configurats o definits.

La població només disposava d'una església, la parroquial de Sant Martí. Val a dir que Bellaterra, distant del centre uns tres quilòmetres i pertanyent a Cerdanyola, és també parroquia, la de Santa Creu de Bellaterra.

Cerdanyola és una població amb tota la gamma de novetats i mancances que ha pogut generar un canvi industrial, urbà i marcat per la immigració. Canvi a més, ràpid, gairebé sobtat. I tocant a la gran Barcelona.

Feia temps que es veia necessari bastir a Cerdanyola una nova església amb l'objectiu d'apropar els serveis religiosos a algun dels sectors més populosos de la localitat.

Ens vam decidir pel sector de Serraparera per la distància que hi ha entre l'església de Sant Martí i aquest sector. També per l'alt nombre d'habitants del barri (més de 15.000 en un radi de 400 metres des del lloc d'emplaçament del recent construït centre de culte). A més hi havia un solar procedent d'una donació destinat a la construcció d'un temple. Aquest solar es troba lluny dels habitatges. Per això es va procedir a la permuta amb un altre de propietat municipal. Es en aquest on s'alça l'església.

Característiques de l'església

És de línia senzilla, de caràcter funcional i modern, lloc acollidor. Església no sumptuosa, però sí de material nobles: pedra, pissarra, fusta, ferro, marbre, bons i simbòlics vitralls.

Té una capacitat per 400 persones assegudes.

Els seients estan situats en una mena de semi-cercle respecte a l'altar ubicat al lateral esquerre segons s'entra a l'església. També hi ha un entresolat o cor on s'hi poden encabir unes 80 persones.

La capella de la Santa Reserva es troba a l'angle esquerre i en línia amb la sagristia i el cancell. A l'exterior hi ha el campanar de formigó i de pedra rematat amb una creu de ferro.

Adossat a la façana principal hi ha un porxo que el denominem "PORXO de la PAU". Té una àrea d'uns 200 m².

Tècnicament han dirigit l'obra l'arquitecte local Sr. Josep Mª Martín i l'aparellador, Sr. Joan Pañella. La responsabilitat de coordinador general de l'obra ha

recaigut en el Sr. Salvador Sagarra. La prestació de tots tres ha estat gratuïta.

Hi han participat també tres artistes de la localitat: Sra. Elisa Arimany, dissenyadora de l'altar, ambó, canelobre del ciri pasqual i pica baptismal. El Sr. Salvador Mañosa autor del Crist Ressuscitat.

El Sr. Josep Garriga, autor del conjunt escultòric sobre la Transfiguració del Senyor, col·locat a la capella de la Santa Reserva.

Els seus serveis també han estat gratuïts.

Titularitat

La titularitat correspon a la MARE DE DÉU del ROSER donat que ja és Co-Patrona, amb Sant Martí, de Cerdanyola del Vallès.

Cost de l'obra

El cost total de l'obra s'enfila a 52.000.000 de pessetes. Aquí no hi entra el solar que prové de donació-permuta.

Al final d'octubre s'han recapitat uns 36 milions. Aquests diners han vingut del Bisbat (15 milions) i la resta de donatius particulars i d'un donatiu de l'Ajuntament de Cerdanyola. Dèficit, 16 milions.

Es creu que serà parròquia.

De moment dependrà pastoralment de l'equip de preveres de la de Sant Martí amb la col·laboració dels consiliaris de la Pastoral Universitària. Aquesta església tindrà també dimensió universitària, quan ho demanin els joves cristians de la Universitat Autònoma o els respectius consiliaris. En aquest sentit hi ha ja una agradable experiència.

De la nova església

De la nova església s'espera que inspire i ajudi perquè a la seva ombra i com més aviat millor, neixi i creixi una formidable comunitat cristiana que visqui l'Evangeli de Jesús i sigui testimoni de l'amor del Senyor en tot l'àmbit de Cerdanyola. Aquí com arreu hi ha fam de veritat, tant pel magnetisme de la Veritat que és Déu, com per un cert cansament en la recerca del benestar, com per un desencís de sectors juvenils que se senten enganyats per una societat de consum i mercat.

SORDESA: Per fi una novetat UN APARELL QUE HI ÉS PERÒ NO ES VEU

El somni dels debils d'oïda s'ha convertit en realitat? Avui hi ha "Timpans Electrònics" que funcionen meravellosament i sistemes per sentir, pràcticament invisibles.

Als darrers anys s'ha fet molt a favor dels debils d'oïda, però encara el problema continua, tantes promeses, tantes esperances i la realitat sempre la mateixa, un aparell acústic es veu massa. L'ideal seria un aparell petit, tan petit que resultés gairebé invisible, potent, que resolgui bé la sordesa de cadascú.

Doncs bé, joies com aquestes ja n'hi ha, tan petits que són invisibles, garanteix una audició segura, clara, confortable que els debils d'oïda amb aquest aparell miniaturitzat poden sentir les veus familiars, la televisió, el sacerdot durant la confessió i sobretot entendre bé les paraules, totes les paraules...

Aquests "Timpans Electrònics" són tan petits que queden completament amagats, tothom pot provar-los gratuïtament en els centres "GRIMOFON". N'hi ha prou amb uns segons per sentir novament amb alegria, clarament, sense nervis, les paraules amb veu baixa, totes les paraules de la televisió sense haver de pujar el volum; evitant així molestar els veïns.

GRIMOFON desitja que tots els debils d'oïda puguin per fi dir que el seu somni s'ha fet realitat; amb ocasió de les demostracions que es realitzaran en els centres GRIMOFON es farà un descompte o facilitats de pagament en còmodes terminis sense interessos.

Qui estigui ja utilitzant un aparell acústic "tradicional" podrà canviar-lo ell mateix amb unes condicions molt favorables.

DEMOSTRACIÓ ESPECIAL ELS DIES:

Del 13 al 30 de Novembre del 1989

(de 10 a 13,30 i de 16 a 19,30 h)

Dissabtes tarda tancat

GRIMOFON

Pau Claris, 138, 1r, 4a - 08009 BARCELONA

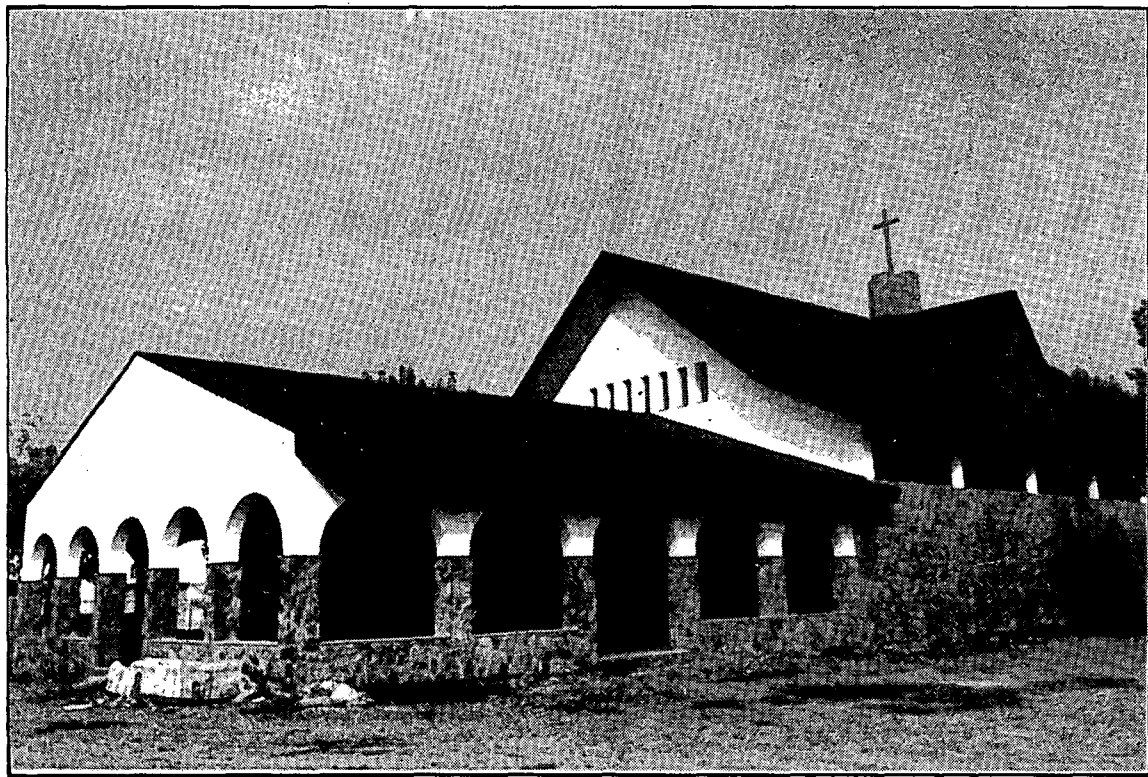
Telèfon (93) 215 04 40

Si no és possible assistir personalment a la demostració especial, sol·liciti informació, sense cap compromís.

NOM

ADREÇA

POBLACIÓ PROVÍNCIA

La institució noestatal CIPCA fa 17 anys que treballa en aquest país

Tècnics catalans assessorant els pagesos de Bolívia

L'Estat de Bolívia, situat al centre d'Amèrica del Sud, es presenta a l'occident com un país folklòric: abundant en colors i barreges de races indígenes, com un dels paradisos de la cocaïna o per haver aconseguit un autèntic rècord de cops d'estat militars. Però aquest país també ha de ser conegut per ser el segon més pobre d'Amèrica (després d'Haití) i perquè allà la fam és un veritable problema difícil de combatre.

CIPCA (Centro de Investigación y Promoción del Campesinado), és una institució fundada per tres jesuïtes catalans el 1972. El primer objectiu de CIPCA era la promoció del poble bolivià. Després de tres anys de treball, aquesta idea inicial va anar evolucionant i es va veure que s'havien de dedicar més a ajudes als camperols, que era l'estament majoritari de la població activa de Bolívia (65% dels seus habitants). Des d'aquell moment la institució va començar a treballar en tres regions diferents: l'Altiplà, les zones de les valls de Cochabamba i la regió de Santa Cruz i Colonització. Més tard, aquestes accions es van ampliar a la zona del Tròpic 7, a Charagua i a les valls de Camiri i a la regió del Alto Beni, des del centre d'operacions a Caranabi.

La política de CIPCA no se centra en la planificació des del laboratori sinó sobre el terreny i comptant amb la col·laboració de la gent. Aquesta institució mai no tracta amb el camperol individualment sinó que ho fa mitjançant les cooperatives agropecuàries aprofitant que la seva organització tradicional està fortament arrelada entre la població rural.

La política de CIPCA per zones es distribueix de la següent manera: l'Altiplà, on es promou la millora en el conreu de la patata amb anàlisis periòdiques del terreny, millorament dels rendiments de les collites practicant una selecció sistemàtica de llavors, afegint adobs minerals, curant dels tractaments fitosanitaris de la patata i desinfectant els terrenys per evitar que els cucs de terra es mengin les plantes. També s'han posat en pràctica en el camp de la ramaderia campanyes de desparasitació externes i internes de bestiar oví i boví. En principi aquestes actuacions van ser rebudes per la població amb alguns recels però posteriorment s'han adonat de l'eficàcia i la reacció ha estat força favorable fins al punt que en alguns moments no s'han pogut atendre totes les peticions.

Primers resultats

Amb la millora quantitativa de les collites es va crear un problema d'emmagatzematge ja que fins aquell moment la família només tenia espai per guardar la patata pel consum propi. "Després d'aquests resultats es tractava de fer una precapitalització mitjançant les cooperatives —comenta Ramon Xammar, un dels organitzadors—. D'aquesta manera mitjançant les cooperatives es van crear els anomenats «Centros de Acopio» que són centres que es van construir amb el sistema de toves de fang. El següent pas va ser la construcció d'hivernacles perquè la gent, a part d'aquesta economia de subsistència pogués tenir un plus econòmic que

els preparés per aquesta precapitalització i poguessin accedir a objectes de mercat de necessitat primària." Aquests hivernacles són molt senzills, excavats a terra. Han suposat una inversió per terme mig de 42 \$ per unitat. "Ens vam decantar per hivernacles de dimensions reduïdes a fi i efecte de multiplicar les unitats potencials i per facilitar la rotació de cultius. Això també facilitava que en casos de problemes o d'errades tècniques es malmetessin petites quantitats i les pèrdues fossin menors". La producció d'aquests hivernacles està centrada en el tomàquet, el cogombre, el rave petit... programats per dues collites l'any. El producte brut de les primeres collites ha representat més del doble de la inversió feta la qual cosa ha originat un cert optimisme entre la població.

Expectatives de futur

El pare Ramon Xammar creu "que la intuïció vàlida és que s'ha de continuar treballant com ja fa temps que s'està fent, a crear més

campes experimentals on treballin els tècnics que a posteriori hauran de transmetre aquests coneixements a la població agrícola. També —prossegueix— en la promoció d'una camps demostratius que han de resultar com el llibre on els camperols optinguin una resposta visible del què han de fer i els permeti passar més endavant a cultius extensius. Les peticions per participar en aquests camps són moltes i tot el treball no es pot atendre amb les escasses unitats tècniques i mitjans de transport que ara tenim".

Es treballa seguint unes directrius donades per institucions agropecuàries espanyoles i de la Universitat de Fresno (Califòrnia) que a més realitzen trameses de material fitotècnic.

S'ha aconseguit una experiència reeixida ja que són moltes les varietats que marxen bé. Hi ha un material en estudi per a la introducció de l'ametller i altres conreus de fruita per propagar potser, en zones on la parcel·lació agrària sigui molt petita i que en poc ter-

reny poguessin tenir una aportació econòmica més gran que cultivant cereals, patata, pèsols, etc. Aquesta és una política a mig termini perquè un arbre no es planta d'un any per l'altre sinó què es fa per molt temps. És per això que les coses s'intenten pensar amb més profunditat, amb assessorament de fora i també amb experiències comparades d'altres regions on el clima és més càlid. Estem atents a les experiències que es duen a terme a Israel, a Colòmbia, al Brasil i al Perú. Es manté col·laboració amb centres d'Espanya que proporcionen material per a la reproducció.

La preocupació més gran, però, és formar tècnics nadius.

Una organització oberta

CIPCA és una institució no eclesial i no governamental dirigida per un equip de vuit persones. En el cas que hi puguin haver canvis a nivell políticogovernamental o en la jerarquia eclesiàstica pot continuar funcionant normalment.

CIPCA està estructurada en tres branques: l'organitzativa sindical (política), la cultural i de formació i, finalment, l'econòmica que, tractant-se de camperols, consisteix a aconseguir un augment de la producció agrària.

CIPCA defuig de ser una empresa de desenvolupament agrari ja que des dels orígens té una mística de promoció social dels camperols i de les agrupacions camperoles per lluitar contra l'opressió a la qual socialment està sotmès el camperol que està desorganitzat i dispers, sense veu social, ja que fins ara els sindicats més forts (miners, petroli i banca) exclouen gairebé la repercussió social de la pagesia que paradoxalment significa un 65% de la població activa boliviana.

A les seves diverses oficines esteses per tot Bolívia treballen 102 persones majoritàriament del país. La Direcció Nacional resideix a La Paz amb un equip de tècnics que treballen a l'Altiplà. Des de les oficines tècniques no solament s'intenta l'organització dels camperols sinó que també es pretén una formació de tècnics nadius ja que a Bolívia hi ha solament dues escoles d'agronomia que funcionen a La Paz i a Cochabamba.

La situació al camp va millorant de mica en mica.

ren

Els tècnics transmeten els seus coneixements als pagesos.

Una agricultura de subsistència precària

L'agricultura de Bolívia és la típica d'un país subdesenvolupat i de subsistència. El treball es fa amb eines tradicionals de l'Altiplà com són el "guiso", eina molt rudimentària de la cultura inca, o l'arada de fusta (equivalent a la utilitzada pels egipcis fa uns 3.000 anys). Els sistemes de reg són del tot insuficients. Es rega a partir de l'aigua de la pluja com a les terres de secà de Catalunya, comparables a les del Penedès o a les de Tarragona. Les possibilitats de reg són molt limitades i a tot estirar es pot parlar d'un semi-secà (a les zones més altes i humides). Fer pous resulta molt car i l'aigua que s'extreu surt a preu d'or. Per fer-nos una idea visual, l'Altiplà es podria comparar amb la morfologia de "Los Monegros" aragonesos, una immensa regió de vegetació escassa, on constantment bufen vents freds i plou poc.

La morfologia geogràfica de Bolívia planteja importants problemes al transport tant per les muntanyes andines com per l'absència de sortida vers el mar.

La població agrícola està molt dispersa la qual cosa dificulta el treball de les comunitats. És per això que la situació política ha afavorit sempre una economia basada en l'entrada ràpida de divises mitjançant sobretot, l'explotació de les mines de metall (estany). Fins l'any 1953, quan es va produir la Gran Reforma Agrària, els pagesos bolivians treballaven en règim d'hisenda pels potentats propietaris de la terra. A partir d'aquesta reforma agrària el camperol va passar a ser propietari de la terra que treballava però no se li van donar mitjans ni econòmics ni tècnics per explotar les terres així com tampoc cap tipus d'instrucció amb la qual cosa va empitjorar més la seva situació.

C.T.

Actuacions de CIPCA

A Charagua i Camiri hi ha els camps experimentals de cítrics amb més de 30 varietats entre taronja, pomelo, mandarina i llimona. També hi ha un altre camp experimental de vinya. Actualment s'han aconseguit 21 varietats de raïms diferents i s'està estudiant les opcions de plantar vinya a les comunitats bé per fer vi o bé per fer raïm de taula, o fer unes vinyes mixtes que serveixen per ambdues opcions. Amb aquesta implantació del raïm es pretén l'inici d'una indústria casolana. Pel que fa a l'important sector dels cereals es pot dir que si bé fa vint-i-cinc anys, la producció boliviana de blat era suficient per abastar la nació i fins i tot es podien exportar petites quantitats els anys de bones collites, després de la intervenció americana de regalar blat, la gent va marxar de les zones marginals i no va tornar a ocupar aquests terrenys. Això va crear una dependència de blat de l'exterior. Als camps experimentals de Charagua s'han obtingut 11 varietats de blat. Aquests blats han passat a ser blats nacionals de capacitat productiva més gran que els que hi havia fins ara. Amb ells s'han aconseguit una producció per a una autosuficiència àmplia. A nivell ramader ja fa uns anys que es va projectar un programa de bestiar perquè amb creuaments de races autòctones amb races forànies i s'han augmentant notablement els rendiments. La política quant a la ramaderia integrada es contempla com a principal indústria de transformació.

CIPCA també compleix una funció de divulgació tècnica ja que imparteix cursos interns per la formació de quadres tècnics en els camps agrònomic, econòmics o educacionals, alhora que publica llibrets i folletons informatius.

C.T.

CARLES TARGA

Finançament voluntari

El finançament de CIPCA depèn de les ajudes exteriors internacionals. La gran majoria dels ingressos provenen d'organitzacions internacionals com MISERIOR, OXFAM, INTERMON, MANS UNIDES... es procura diversificar les ajudes al màxim de tal manera que si en falla alguna en una campanya no afecti més d'un 15-20% del pressupost total. Enguany el pressupost a nivell de funcionament és d'uns 700 milions de pessetes. A part, es compta amb l'anomenat "Fondo Rotativo" que està al voltant d'un milió de dòlars que és com una mena de banca interna de préstecs d'ajuda als agricultors. La política de CIPCA és no de donar sinó d'ensenyar a recollir. Per la qual cosa abans de concedir un préstec de llavors, adobs, anti-paràsits, etc., els equips econòmics estudien les possibilitats

d'aquella regió i en cas de viabilitat es concedeixen préstecs de manera col·lectiva a cada una de les comunitats o sindicats i no de manera individual a cada agricultor. Amb aquestes aportacions sempre es fa una reconversió a clàusula-producte per obviar sobretot les devaluacions de la moneda.

La terra a la zona de l'Altiplà és de la comunitat, no hi ha propietat privada sinó que és el mateix cap de grup el qui reparteix a les diverses famílies del poble sobre la propietat comunal. Aquest repartiment segueix un criteri basat en la distribució de diferents sectors que tenen diversos graus de risc. D'aquesta manera es concedeix, per exemple, un terreny, a les zones altes, en un altre a les zones intermèdies i un altre a les zones baixes.

A l'Altiplà el producte recollit tradicionalment ha estat la patata ja des dels temps dels inques i dels aima-

res; també s'ha anat realitzant una rotació de cultius començant amb la quinoa i després, l'ordi o la civada. Aquest sistema agrícola els plantejava certs problemes ja que en sembrar pel setembre en moltes ocasions no els arribava a granar per culpa de les gelades dels mesos de març i abril.

Quant a l'alimentació, la població té una mancança d'una nutrició equilibrada. Els productes bàsics són el blat de moro, algunes hortalisses casolanes i fruites tropicals. La carn més cara és el pollastre seguida de la carn de porc. A Bolívia s'aprecia més el greix que no la carn magra. Les carns més econòmiques són les d'ovella i les de vedella. Els caps de bestiar boví es troben dispersos en grans masses (de 10.000 caps) a les zones tropicals.

CARLES TARGA

Objectiu obert

Impressionant manifestació a la RDA. Més d'un milió de persones es manifestaren demanant les llibertats polítiques i socials.

Mons. Ignasi Kung Pin-mei, arquebisbe de Shangai, de 90 anys d'edat, 31 anys empresonat, és abraçat pel Papa en el seu 40 aniversari episcopal.

Mons. Eliás Yanes (esquerra) i Mons. Agustín García Gasco, secretari de la Conferència Episcopal Espanyola durant la roda de premsa en la qual presentaren la segona campanya sobre l'assignació tributària de l'Església Catòlica, dins de la declaració de l'IRPF.

DIMECRES, 1 DE NOVEMBRE

Cimera "informal" EEUU - URSS

Bush i Gorbtxov volen parlar amb pau i tranquil·litat, sense testimonis i sense presses de les relacions bilaterals i dels problemes arreu del món. Arribaran en vaixell a algun punt de la Mediterrània, i es reuniran els dies 2 i 3 de desembre. Bush vol anar amb peus de plom, abans d'embarcar-se en inversions en les diverses perestroïques de l'Est. Gorbtxov necessita assegurar-se el suport "efectiu" dels EEUU i de la CE a l'evolució socio-política-econòmica de l'URSS i dels països del pacte de Varsòvia.

Turgut Ozal, nou president de Turquia

Es el primer president d'un passat personal totalment civil. És el fundador del partit de la Mare Pàtria (ANAP). Un ampli sector de la societat turca no li és gens favorable com ho demostraren les eleccions municipals (21% dels vots), i les enquestes dels diaris més importants que xifren en el 70% l'electorat que se li oposa. Ahir fou elegit a la tercera votació per majoria simple. Serà investit president el dia 9. L'oposició ha anunciat que demanarà eleccions generals anticipades.

El Papa invitat oficialment a visitar l'URSS

El ministeri d'Afers exteriors de l'URSS ha donat a conèixer que Mikhaïl Gorbtxov ha invitat oficialment el Papa a visitar la Unió Soviètica. Gorbtxov s'entrevistarà amb el Papa al Vaticà el dia 1 de desembre.

DIJOUS, 2 DE NOVEMBRE

El "sí però no" d'Egon Krenz

Tres hores durà la reunió entre Mikhaïl Gorbtxov i Egon Krenz. Les manifestacions populars a la RDA i l'empenta de la perestroïka a l'Est, obliguen a Krenz a guardar un tarannà reformista mentre pugui conjugar-se amb un escrupolosa fidelitat a l'ortodòxia marxista del partit. Es necessita molta habilitat per nedar i guardar la roba. Krenz tanmateix ha promès reformes democràtiques i creu que la perestroïka determinarà el futur del socialisme al món. Sobre la reunificació de les dues Alemanyes i la supressió del mur de Berlín són realitats que veu vinculades a la seguretat europea i que de moment és "irrealista" donar-hi un altre caire.

La cimera Washington-Moscou

Ahir, a la tarda, els EUA i l'URSS anunciaren simultàniament que la cimera Bush-Gorbtxov, se celebrarà en aigües territorials de l'illa de Malta. Tot i que primer s'havia parlat d'una reunió "informal", ara sembla que es va concretant una agenda de temes que fins i tot podrien portar a prendre mesures concretes com ajudar els països de l'Est a culminar els processos de canvi amenaçats per la crisi econòmica. Un altre tema important podria ser la problemàtica del Pròxim Orient.

De moment l'amenaça

Daniel Ortega, després de dir que el govern no prorrogarà la treva que mantén amb la "contra", ahir va amenaçar amb suspendre les eleccions previstes pel proper 25 de febrer si els EUA continuen donant suport a la guerrilla.

L'Anderlecht elimina el Barça

Aquesta vegada no. No hi ha hagut "nit màgica". Tot i que, als deu minuts de la segona part havia aconseguit equilibrar l'eliminàtoria a dos gols, el gol de Van der Linden, als sis minuts de la prorruga, deixà definitivament aparcat de la Recopa d'Europa al C.F. Barcelona.

DIVENDRES, 3 DE NOVEMBRE

La situació a Nicaragua es complica

Daniel Ortega ha suspès l'alto el foc amb la "contra", decretat fa dinou mesos. La "contra" diu que no atacarà però que es defensarà dels atacs de l'exèrcit governamental. Daniel Ortega diu que ha suspès la treva per "protegir" la celebració d'eleccions lliures que s'han de celebrar el 25 de febrer. Daniel Ortega demana la desmobilització immediata de les tropes antisandinistes. Però la "contra" no es vol desmobilitzar fins a tenir la certesa que se celebraran les eleccions en una situació d'autència llibertat i que s'acceptaran els resultats. Davant l'actitud d'Ortega, bona part del Congrés nord-americà pressiona Bush perquè es renovi l'ajuda militar als antisandinistes. Una esperança: sandinistes i antisandinistes han acceptat reunir-se el proper dia 6, sota els auspicis de l'ONU.

La cimera "informal" EUA-URSS a Malta

El marc de la cimera és ben insòlit: dos creuers ancorats davant la costa maltesa, i un considerable desplegament logístic de seguretat. Els dos caps d'Estat s'entrevistaran llargues hores durant els dies 2 i 3 de desembre, a bord alternativament del creuer nord-americà i de l'altre rus. Als periodistes no els tocarà altre remei que mirar-se la cosa de lluny.

Grècia: dia 5, eleccions legislatives

El PASOK (Moviment Socialista Panhel·lènic), la Coalició de Forces d'Esquerra i de Progrés (comunista) i Nova Democràcia (de tendència neo-liberal), són les principals forces polítiques que estan en joc.

Bonn: 54 cimera franco-alemanya

Ahir, a Bonn, comença la cimera de dos dies que celebraran Kohl i Mitterrand. Dos temes principals: l'evolució política de l'Europa de l'Est i la integració monetària i social de la CE. França, principalment, vol accelerar la integració monetària i l'adopció d'una Carta Social que unifiqui les prestacions socials dels dotze.

DISSABTE, 4 DE NOVEMBRE

Acaba la 54 cimera franco-alemanya. Resultat discret

Molt soroll i poques nous. Aquest és el resultat de la cimera que acabà ahir a Bonn. Les dues nombroses i qualificades delegacions no assoliren acords importants. Mitterrand digué que França no té por a una possible reunificació d'Alemanya. Kohl diu que la reunificació alemanya passa pel marc d'una política europeïsta que ultrapassi els blocs. Bonn voldria accelerar l'ajut al reformisme de l'Est i Mitterrand la unió monetària de la CE. Caldrà esperar la reunió de caps d'Estat a Estrasburg els dies 8 i 9 de desembre.

RDA: moguda situació política

La RDA ha autoritzat a tots els germano-orientals refugiats a l'ambaixada de Bonn a Praga a viatjar directament a la RFA; es calcula que aquest cap de setmana arribaran a 7.000. Cinc dels divuit membres del Politburó han presentat la "dimissió". També ha dimitit l'alcalde de Leipzig, i per aquests propers dies s'espera una allau de dimissions. Ahir més de 100.000 persones es manifestaren en diverses localitats de la RDA. La gent demana reformes polítiques, i Egon Krenz promet simplement reformes econòmiques.

Aprovada la "Supercaixa"

Els consells d'administració de la Caixa de Pensions i de la Caixa de Barcelona aprovaren ahir l'acord definitiu de fusió. Tanmateix encara

manca l'acompliment de certs requisits legals: l'aprovació de la Generalitat, el vist-i-plau del Banc d'Espanya; la concessió de plus-vàlues per part d'Economia i l'acord amb els sindicats.

DIUMENGE, 5 DE NOVEMBRE

RFA: un milió de veus demanen llibertat

Ahir, els carrers del Berlín Est s'ompliren de gom a gom. Els ciutadans de la RDA demanen llibertat política, d'expressió i de premsa. En els seus 40 anys d'existència mai la RDA no havia conegut un fenomen semblant. A l'Alexanderplatz, disset oradors es dirigiren a la multitud; els governamentals foren xiulats a desdir i els de l'oposició aplaudits d'allò més. Per altra banda creix la preocupació a la RFA davant la possibilitat que, a causa de la normalització dels viatges a l'estranger, un milió quantre-cents mil alemanys orientals podrien buscar refugi a la RFA.

Vaga general de miners a Workuta

Més de 26.000 miners de la conca minera àrtica es trobaven ahir en atur, en solidaritat amb la mina de Vorgachorskaya, en vaga des del 26 d'octubre. Es queixen que el govern no compleix els acords firmats. Una de les reivindicacions és que el PCUS abandoni el control del món del treball. Els miners de la ciutat d'Inta s'han afegit també a la vaga.

Líban: S'agreuja la situació

En un intent de bloquejar el nomenament de nou president del Líban per part dels diputats cristians i musulmans que es reuniren a Taïf, el cap del govern, general Aoun ha dissolt el Parlament. Ell i els seus seguidors no estan gens d'acord amb la incidència siriana en la situació política i militar del Líban.

Grècia: eleccions legislatives

Més de vuit milions de grecs estan convocats avui per a unes noves eleccions legislatives. És la segona vegada en cinc mesos. La finalitat és trencar el bloqueig polític i posar fi a un període d'in-

certesa i inestabilitat. Nova Democràcia i el seu líder Mitsotakis esperen obtenir la majoria absoluta. El PASOK també, i la Coalició de Forces d'Esquerra espera convertir-se en àrbitre de la situació.

DILLUNS, 6 DE NOVEMBRE

Grècia: No hi ha majoria absoluta

Nova Democràcia, amb 149 escons, ha quedat a dos escons de la majoria absoluta; PASOK, amb 129 escons (quatre més que en els últimes

eleccions ha millorat el percentatge de votants; la Coalició de Forces d'Esquerra i de Progrés, amb 20 escons (abans 28), és la gran perdedora. Costa de veure com poden harmonitzar-se forces polítiques tan divergents per assegurar la governabilitat i l'estabilitat polítiques. Si el PASOK bloqueja l'elecció del nou president de la República que ha de tenir lloc el mes de març, podria forçar la convocatòria de noves eleccions.

Jordània: dimecres eleccions legislatives

Els electors inscrits són un milió nou mil. Per ocupar vuitanta escons s'han presentat 652 candidatures. Atès que, per la llei marcial, els partits polítics estan prohibits des del 1957, els candidats es presenten a títol personal, i no poden utilitzar ni la televisió ni la ràdio que són de propietat estatal. Tot i que no hi ha partits polítics, es ben notòria l'afiliació política de molts candidats: al Partit Comunista, al Baas pro-sirià, als Germans Musulmans a organitzacions d'esquerra palestina, etc.

Moawad, cristià, nou president del Líban

Els 58 diputats libanesos reunits ahir, diumenge, a la base de Qlalat, en la zona nord del Líban controlada pels sirians, elegiren nou president del Líban l'advocat cristià maronita René Moawad. Té 64 anys i és partidari de la intervenció de Síria en la crisi libanesa. El nou president ha fet una crida a la reconciliació nacional. Les seves prioritats són reunificar el país i recuperar la sobirania. La reacció del general Aoun ha estat declarar l'elecció anticonstitucional. Ha dit que s'oposa a l'ocupació siriana i no al nou president elegit.

DIMARTS, 7 DE NOVEMBRE

PSOE: majoria absoluta per un sol vot

El recompte dels vots que ha fet la Junta Electoral Provincial de la circumscripció de Múrcia atorga el disputat últim escó als socialistes que obtenen també així la majoria absoluta. La diferència amb Izquierda Unida ha estat d'un sol vot. El resultat encara pot variar per impugnacions.

Solchaga: mesures d'ajust econòmic

Pressupostos estatals, moderadament restrictius. Mantenir el retall dels crèdits i tipus d'interès per damunt de la resta dels països de la CE. Reduir els impostos directes, especialment l'IRPF, i elevar els impostos indirectes (IVA, tabac, gasolines, alcohol, etc.) Solchaga va demanar també moderació salarial i es mostrà disposat al diàleg amb els interlocutors socials.

ETA: primer atemptat després de les eleccions generals

Eladio Rodríguez García, subinspector de la Policia Nacional, fou assassinat ahir a la localitat biscaïna de Getxo. En posar en marxa el cotxe esclatà un artefacte compost per dos o tres quilos d'amonal. Eladio Rodríguez és la primera víctima després de les eleccions del 29-O, i la que fa disset de les assassinades per ETA durant l'any 1989.

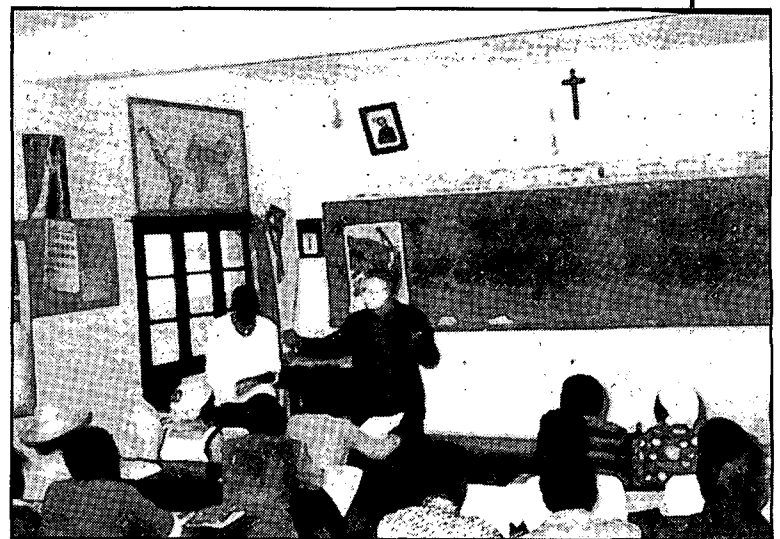
Polònia: liquidació del comunisme

Els dirigents del POUP, (Partit Obrer Unificat Polonès), comunista, han recomanat la seva desaparició i la creació d'un nou partit d'esqueres. El document demana l'abandó dels dogmes del marxisme-leninisme, la dictadura del proletariat i el centralisme democràtic, i condemna els crims "stalinistes". El document es pronuncia a favor d'un sistema autèntic parlamentari, de la llibertat d'expressió, del respecte dels drets de l'home, de l'economia de mercat, del pluralisme polític, de la igualtat i de la separació dels poders legislatiu, executiu i judicial.

Objectiu obert

Manifestació de la cultura sòraba. Els sòrabs són un poble eslau, la més important minoria ètnico-lingüística de la RDA, a la regió de Lusàcia. La seva llengua s'anomena lusacià i té dos dialectes: l'alt sòrab i el baix sòrab.

Centre catequètic d'Ambrosita. El P. Gaspar, jesuïta, animador del Centre durant una lliçó.

L'arquebisbe de Managua, Miguel Obando i Bravo, parla amb els periodistes després d'una reunió de la Comissió Nacional de Reconciliació. Es referí a la treva entre la guerrilla i els sandinistes.

CALENDARI

Diumenge, 12 de novembre. XXXII del temps ordinari. Sants Josafat, bisbe màrtir; Emilià (o Millà) de la Cogolla, prev. i Nil, abat. El sol surt a les 6,36 i es pon a les 16,35 —hora solar. Festa major a Pau.

Dilluns, 13 de novembre. Sts. Leandre, bisbe; Estanislau de Kostka, S.J. i Didac, confessor.

Dimarts, 14 de novembre. Sants Josep Pignatelli, S.J.; Serapi, màrtir i Sta. Veneranda, verge màrtir.

Dimecres, 15 de novembre. Sants Albert el Magne, bisbe doctor; Eugeni, arquebisbe i Leopold emperador.

Dijous, 16 de novembre. Stes. Margarida d'Escòcia, reina; Gertrudis la Magna, verge i sant Edmond, bisbe.

Divendres, 17 de novembre. Sta. Isabel d'Hongria, Sts. Gregori Taumaturg, bisbe; Iscle i santa Victòria.

Festa major a Bàscara, Breda, Rajadell i Sant Pol de Mar.

Dissabte, 18 de novembre. Dedicació de la Catedral de Barcelona i de les Basíliques de St. Pere i St. Pau, a Roma. Sant Aureli, màrtir.

L'ESGLÉSIA CELEBRA

12 de novembre. Diumenge XXXII de durant l'any. Lectures: Primera 2 M 7,1-2.9-14, S 16, segona 2 Te 2,15-3,5, tercera Lc 20,27-38.

13 de novembre. Dilluns de la set. XXXII de durant l'any. Lectures: Primera Sa 1,1-7, S 138, segona Lc 17,1-6.

14 de novembre. Dimarts de la set. XXXII de durant l'any. Lectures: Primera Sa 2,23-39, S 33, segona Lc 17,7-10.

15 de novembre. Dimecres de la set. XXXII de durant l'any. Lectures: Primera Sa 6,2-12, S 81, segona Lc 17,11-19.

16 de novembre. Dijous de la set. XXXII de durant l'any. Lectures: Primera Sa 7,22-8,1, S 118, segona Lc 17,20-25.

17 de novembre. Divendres de la set. XXXII de durant l'any. Lectures: Primera Sa 13,1-9, S 18, segona Lc 17,26-37.

18 de novembre. Dissabte de la set. XXXII de durant l'any. Lectures: Primera Sa 18,14-16;19,8-9, S 104, segona Lc 18,1-8.

Litúrgia de les Hores
Setmana IV

Diumenge. Tot propi del temps.

Dilluns. De fèria.

Dimarts. De fèria.

Dimecres. De fèria.

Dijous. De fèria.

Divendres. Sta. Isabel d'Hongria. Memòria obligatòria.

Dissabte. De fèria. Vespres I de demà.

D'ACÍ I D'ALLÀ

La religiositat popular

En referència al judici superficial i despectiu que alguns fan de la religiositat popular, se'ls podria comparar, potser, a aquells colonitzadors europeus incultes els quals, per menyspreu racial, imaginaren que les llengües africanes, tan riques i complexes, estaven mancades de gramàtica i que eren poca cosa més que alarits simiescos. Ara ja s'escrui que la religiositat popular és més coherent que pensàvem. Ja és hora!

PERE CAMPAS BONAY
Monestir de L'Estany

HOMES I INSTITUCIONS

Sant Martí, festa de tardor

Hi ha diverses llegendes —relativament modernes, em sembla— sobre sant Martí i el famós “estiuet”, els dies de bonança que més o menys encertadament hom creu que són un parèntesi en la tardor. Joan Amades les va recollir puntualment: “De dues maneres conta la tradició l'origen de l'estiuet. El diable ple d'enveja per la gran virtut del sant, volgué perdre'l. Un dia de fred molt rigorós que el sant es dirigia cap a la nostra ciutat, se li va aparèixer el diable pel camí, vestit de pobre pidolaire, demanant-li que es compadís d'ell i li donés alguna cosa per abrigar-se. El sant, compasiu, es va treure la capa, la partí pel mig amb la seva espasa i donà una de les meitats al fals captaire. El diable va creure que el sant no podria resistir el rigor del fred i com a conseqüència moriria, aconseguint així el seu intent. Déu vetllava pel sant i va fer que el fred amainés i tot seguit va sortir un sol intens i confortant que fongué el gel i va fer l'ambient agradable”.

Segons una altra llegenda, el sant es dirigia un captard cap a Barcelona. Quan ja es trobava prop dels portals el mal temps s'endurí en tanta de manera que no es va atrevir a arribar a la ciutat. Demanà aixopluc en una masia dels afores. Els camperols l'acolliren amistosament. Durant el sopar, la bona gent es queixava del rigor del temps tardorenc que gelava els sembrats, de la qual cosa es ressentien les collites i amb això venia la fam i la misèria, filla de l'escassetat d'aliments.

El sant restà agraït de l'hostialtat rebuda d'aquella bona gent. Comprenent la raó de les seves queixes va voler posar-hi remei.

En partir l'endemà per continuar el seu camí, els beneï i els va assegurar que a partir d'aleshores, cada any, després d'uns dies de fred, el temps milloraria i faria

uns dies de calor a l'objecte que els sembrats poguessin reaccionar i fer-se resistents als freds rigorosos de l'hivern. I d'aleshores ençà, cada any en plena tardor fa uns dies semiestiuencs. Tota la pagesia del pla de Barcelona tributà un gran culte al sant que els havia salvat les collites per sempre. Prop de la masia que acollí el sant els seus habitants bastiren una capella dedicada a sant Martí que amb el temps arribà a ser una església que va donar nom al poble que es va fundar al seu redós: tal fou Sant Martí de Provençals, convertit avui en barri de la ciutat de Barcelona.

Entre nosaltres sant Martí ha estat no solament l'advocat de la cavalleria, sinó també dels cavalls, aquest animal que avui dia és un luxe delicat. A l'alta muntanya catalana encara fa pocs anys se l'invocava contra les malalties dels equins i li ofrenaven, com a ex-vots d'agraïment, unes petites ferradures que es posaven a les portes de les esglésies i les ermites que es dedicaven al sant.

A més d'aquest patronatge, el dia de Sant Martí, és cèlebre per presidir, tal com hem dit, el que se'n diu l'estiuet, és a dir, aquests dies de novembre en què, els anys normals, el temps millora i fa pensar en una dolça i malencònica primavera. L'estiuet de sant Martí ha tingut a Barcelona anys realment gloriosos. I, finalment, hi ha el refrany castellà entre groller i jocós que uneix el sant amb la matança del porc. “A cada puerco le llega su san Martín”, ha passat de ser una simple precisió cronològica de la matança a convertir-se en una frase que vol dir que cadascú rebrà allò que es mereix... Efectivament, el dia de Sant Martí va ser anys enrera un dels tradicionals per matar el porc. Com és ben sabut, va ser el porc el primer animal que es va utilitzar com a aliment a Europa, abans que el cabrit, abans que la vedella, abans que el xai. La matança del porc, alegre i ritual, bulliciosa i nutritiva, ha estat un costum tradicional i durant molts anys s'ha realitzat en la festivitat del Sant.

És curiós de pensar com tantes coses s'uneixen en un sol dia i a l'entorn d'una sola festa, presidida per un sant llunyà en l'espai del temps, per aquell bon Martí que compartí la seva capa amb el pobre. La cavalleria, i els seus cavalls, la bonança del temps, la matança gojosa i ritual del porc, i la saviesa dels adagis, dels refranys populars. Encara que visquem a la ciutat i tan allunyats de les tradicions mig oblidades, el dia de Sant Martí fa pensar que alguna cosa devem als nostres avantpassats i que hi estem lligats en les seves alegries, en les seves festes i en la seva antiga manera de sentir i obrar. Serà bo, per un cop, recordar-ho.

NESTOR LUJAN
(de “La Vanguardia”)

ADULTS EN LA FE

Fites de la renovació litúrgica

JOAN GUITERAS i VILANOVA

La carta apostòlica de Joan Pau II en el vint-i-cinquè aniversari de la Constitució “Sacrosanctum Concilium”, sobre la Sagrada Litúrgia, descriu en els números 3 i 4 les principals fites de la renovació litúrgica.

Recorda com, a instàncies dels Pares del Concili de Trento, el Papa sant Pius V va manar la reforma del Breviari i del Missal. La qual cosa, vista com a preocupació de l'Església per a cada temps, dona un denominador comú a la tasca dels Papes referida a la renovació de la litúrgia.

Pius X, Pius XII i Joan XXIII

A la parròquia de Sant Pius X, de Barcelona, hi ha un relleu d'aquest sant on es destaquen la catequesi, la reforma del cant i l'Eucaristia com a accents importants del seu pontificat. En efecte, erigí una comissió especial per a la reforma de la litúrgia. Dur-la a terme era cosa de molt temps. El Pontífex que posà una pedra important amb la restauració de la celebració litúrgica del diumenge i la reforma del Breviari, afirmà que “tot això demanava un treball considerable i prolongat” i que haurien “de passar molts anys abans que aquest edifici litúrgic... mostri de bell nou l'esplendor de la seva dignitat i harmonia, un cop netejat, com qui diu, de la brutor de l'envelliment”.

Pius XII va fer molt per a la reforma litúrgica. La carta magna d'aquesta és l'encíclica *Mediator Dei*. Instituí una nova comissió. Manà de fer una nova versió llatina

dels salms, atenuà el dejuni eucarístic, introduí les llengües vernacles en el Ritual i —la cosa més important— reformà, el 1951, la Vetlla Pasqual i, el 1955, la Setmana Santa.

Una cosa molt senzilla de Joan XXIII. En 1962 —l'any següent s'inauguraria el Concili— en la introducció al Missal deia que “els principis fonamentals referents a la reforma general de la litúrgia havien de confiar-se als Pares en el proper Concili ecumènic”.

Una esperança

És ben cert que “la reforma global de la litúrgia responia a una esperança de l'Església”. La frase és ben bé extrema de la realitat. Perquè l'esperit litúrgic era difós en amples sectors i se cercava la millor participació activa en els sagrats misteris. Es desitjava una major comprensió de la Paraula de Déu.

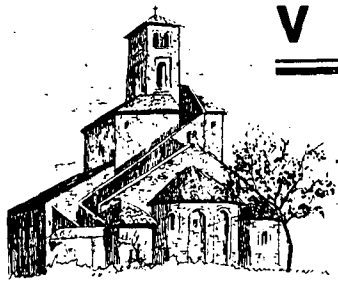
La carta papal deixa constància d'un advertiment que ja vaig fer. La renovació litúrgica no és pas una realitat que hagi corregut pel seu compte, sinó que ha estat acompanyada per la bíblia, l'ecumènica, l'impuls missioner, el coneixement de l'eclésiologia... Tot en funció de la renovació total de l'Església. Heus aquí el “quid” darrer de la reforma litúrgica.

Els mots són del mateix Papa: “Hi ha, ben cert, un vincle molt estret i orgànic entre la renovació de la litúrgia i la renovació de tota la vida de l'Església. L'Església no solament actua, sinó que expressa també en la litúrgia i treu de la litúrgia les forces per a la vida”.

Un treball fet amb diligència

La paraula diligència, en el seu sentit literal, significa estimació. D'ella en deriva una actitud de promptitud. Així succeí amb la reforma dels ritus i llibres litúrgics després del Vaticà II. Es féu amb rapidesa. Ho facilitaren els experts i els pastors.

El treball es va fer segons el principi conciliar: fidelitat a la tradició i obertura al progrés legítim. En aquest sentit, el nostre document adverteix que «la reforma litúrgica és rigorosament tradicional “segons la norma dels Sants Pares”». Es tracta de la Tradició vivent de l'Església. D'allò que és la mateixa vida eclesial.

Els saduceus i el món de la resurrecció

• UNA ACTITUD PERMANENT

Llegint l'evangelí d'avui, hom pensa que potser, en els nostres dies, seria més adient reflexionar sobre l'actualitat dels saduceus que sobre la dels fariseus.

L'actitud dels saduceus, en temps de Crist, era la dels homes ben establerts, religiosament i àdhuc políticament. Sabien contemporitzar, possiblement amb la bona intenció de mantenir la situació religiosa. No anaven pas més enllà de la Llei, com els fariseus, però eren estrictes. D'altra banda, no cal fer clixés massa estereotipats, perquè, en últim terme, el bé i el mal es troben al cor de cada home.

Una cosa, però, diu l'evangelí, caracteritzava els saduceus: "neguen la resurrecció". I sabem que també negaven els àngels, i tot el que "sonava" a nou i a més enllà. En altres paraules: estaven per allò que "veien més clar".

D'aquí a posar en ridícul les altres maneres de pensar, només hi ha un pas. La interpel·lació que fan a Jesús, amb la historieta sobre l'aplicació de la llei del levirat, és un exemple clar d'aquest procediment.

Més tard, en la predicació de Pau a Atenes, sobre la resurrecció de Crist, una reacció semblant es donarà entre els filòsofs que l'escolten: "En parlarem un altre dia!" (Actes 17,32). I és un ambient no pas jueu, sinó hel·lenista.

Més tard encara, en els nostres dies, quan algú diu que la missió de l'Església és sobretot anunciar la vida eterna i la felicitat del cel, troba desseguida prou comentaristes "espavilats" per fer-hi brometa, o per acusar-lo d'evadir-se...

D'aquí a posar sordina als grans temes escatològics en la predicació i la catequesi, pot haver-hi només un pas. Aquesta sordina, d'altra banda, pot estar ambientada amb grans afirmacions sobre el compromís —innegable!— dels cristians en totes aquelles co-

ses que estan al servei de l'home, de la seva dignitat, dels seus drets.

• LA PERSPECTIVA D'UN MÓN NOU

¿Com respon Jesús?

Segons els evangelistes Mateu i Marc, dient-los que van equivocats, perquè desconeixen el poder de Déu i les Escriptures.

Però a l'evangelí de Lluc —el que llegim avui— la resposta podriem qualificar-la de més "dialogant". No hi ha cap reprensió, a primera vista. Més aviat es crea una plataforma afirmativa: "En el món present els homes i les dones es casen". Com si diguéssim: El que vosaltres dieu tindria sentit si les coses fossin com en el món present. Però no és així com cal pensar del món que vindrà. La situació serà una altra, i ja no es plantejarà el problema de la descendència, que és el que volia resoldre la llei del levirat, ni es plantejarà el tema de la mort, que era el condicionant de la mateixa llei. El món de la resurrecció és divers: és un món sense mort, un món en el qual Déu ho és tot en tots, un món en el qual l'amor es troba en el seu nivell més elevat, en la seva font mateixa, en la seva perfecció original: en Déu. En aquest món de la resurrecció, els participants "són iguals que els àngels i són fills de Déu". (El sentit d'això és potser més clar en el text original: "són fills de la resurrecció"). La vida angèlica és identificada, aquí, amb la vida del món nou, iniciada amb la resurrecció, sense cap connotació negativa per la vida matrimonial, que queda per la vida present.

Però, més enllà d'aquesta resposta, hi ha l'afirmació fonamental: Déu dona testimoni de la resurrecció. Aquestes paraules de Jesús anuncien la seva pròpia resurrecció: el Pare l'ha ressuscitat d'entre els morts, perquè és el Pare vivent, i Jesús viu pel Pare (vegeu Joan 6,57).

• MÓN VISIBLE I MÓN DE LA RESURRECCió

Està clar que el problema dels saduceus era el de no anar més enllà de les coses que podien, d'alguna manera, experimentar; un món divers, invisible a l'experiència, no entrava en les seves perspectives. I aquesta és l'actitud que es pot infiltrar en la nostra vida actual, acostumats a viure en un món cada vegada més "desencantat", és a dir, més racionalitzat i analitzat, més interpretat a partir exclusivament de factors humans i constatables.

No es tracta pas de construir-nos, més o menys artificialment, un món "màgic" (com, en realitat, ho trobem també al nostre entorn en tantes pràctiques que no tenen res de racionalisme: n'hi ha prou de veure com públicament les persones es fan mirar les mans, i escolten tota mena d'auguris a la llum d'un ciri encès...); es tracta, més simplement, de reconèixer simultàniament l'autonomia de les coses en el marc de la creació, i la realitat del "món nou", que no es pot interpretar com el visible, però que d'alguna manera és ja present en el món visible, a causa de la comunió amb Jesucrist ressuscitat.

Si això és clar i acceptat, els cristians podem treballar en el món present amb tot l'entusiasme, però sense posar-lo com absolut ni com a terme. Si s'entén la vida cristiana així, no hi ha cap problema per acceptar que hi hagi persones que decideixen, per la gràcia de Déu, a "viure com els àngels": són els cristians que malden per viure més centrats en les realitats del món de la resurrecció que en les del món actual. I, si s'entén això, entendrem també els cristians per què la Litúrgia és el moment culminant de la vida i de l'acció de l'Església: perquè el món de la resurrecció s'hi fa present en Jesucrist, per la força de l'Esperit Sant, en una situació de tangència entre el visible i l'invisible.

LECTURES DE LA MISSA

"EL REI DEL MÓN ENS RESSUSCITARÀ A UNA VIDA ETERNA"

La fe dels germans, amb llur mare, es refereix a la resurrecció. És la seguretat d'una vida més enllà de la mort la que els fa forts en la fidelitat a aquest "Rei" que té poder més enllà del que poden tenir-lo els governants i poderosos del temps present. El martiri és un testimoni suprem d'un valor absolut, que es refereix a la vida mateixa.

Lectura del segon llibre dels Macabeus (7:1-2,9-14)

En aquells dies, set germans, que havien estat detinguts amb la seva mare, eren forçats pel rei, sota la tortura d'assots i de fuets, a menjar carn de porc, que la Llei prohibia. Un d'ells, parlant per tots digué: "¿Què vols saber de nosaltres amb aquest interrogatori? Estem disposats a morir abans que violar les lleis rebudes dels nostres pares".

El segon, a punt d'expirar digué: "Tu, ens pots privar d'aquesta vida, botxi, però el Rei del món, als qui morim per les seves lleis, ens ressuscitarà a una vida eterna".

Després d'aquests va ser torturat el tercer. Tragué la llengua de seguida, tan bon punt li ho demanaren, estengué les mans sense por i digué amb una noble generositat: "Les havia rebudes del cel, però per fidelitat a les lleis del cel no les planyo i espero recobrar-les d'allà dalt". El rei mateix i els de la seva comitiva quedaren corpesos de la valentia d'aquell noi, que tenia per no res el dolor de les tortures.

Mort aquest, turmentaren el quart amb la mateixa crueltat. A punt d'expirar deia: "Ara que morim a mans dels homes, és bo de confiar en l'esperança que Déu ens dona de ressuscitar-nos, perquè tu no ressuscitaràs pas a la vida".

"QUAN EM DESVETLLI, US CONTEMPLARÉ FINS A SACIAR-ME, SENYOR"

La mateixa seguretat que movia els germans en el martiri, s'expressa ara en les paraules del salmista. "Desvetllar-se" és la imatge de la resurrecció, utilitzada pel mateix Jesús,

i coherent amb la imatge de la mort com a "dormir". Fa pocs dies, en celebrar la solemnitat de Tots Sants, llegíem les paraules de sant Joan, que es refereixen a aquest "desvetllar-se": veurem Déu tal com és, és a dir, sense les imatges terribles que ens en fem, sempre una mica deformadores. Aleshores serà clar que Déu és Déu de vius, i no de morts.

Salm 16:1,5-6,8b i 15 (R.: 15)

Escolteu-me, Senyor, demano justícia, escolteu el meu clam; oïu atentament la meua defensa, surt de llavis que no enganyen.

R.: Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n, Senyor.

Els meus passos no abandonen els camins prescrits, avancen segurs per les vostres rutes.

Us invoco, Déu meu, i sé que em respondreu; us invoco, Senyor, escolteu el que us demano. R.

Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales.

Jo vinc a veure-us demanant justícia.

Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n. R.

"QUE EL SENYOR US FACI CONSTANTS EN TOTA MENA D'OBRES BONES I DE BONA DOCTRINA"

Les recomanacions de l'Apòstol a l'Església de Tessalònica evoquen també la fortaleza dels màrtirs. La mateixa fortaleza que es necessita per morir per Crist, es necessita igualment per viure "en Crist". D'altra banda, sempre hi ha hagut i hi haurà persones per les quals els valors de la fe resten llunyans i àdhuc com a matèria a combatre. Va experimentar-ho Jesús, Pau, i l'Església de tots els temps.

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica (2:16-3:5)

Germans, que Jesucrist mateix, el nostre Senyor, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat tant, i ens ha concedit per la seva gràcia un consol etern i una bona esperança, conforti els vostres cors i els faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina.

Finalment, germans, pregueu per nosaltres: que la Paraula del Senyor es propagui pertot arreu i sigui glorificada com ho ha estat entre vosaltres, i que Déu ens alliberi dels homes irresponsables i dolents, perquè no tothom té la fe. El Senyor és fidel. Ell us farà constants i us guardarà del Maligne. Us tenim tota la confiança en el Senyor, i sabem que tot això que us recomanem ja ho feu i seguireu fent-ho. Que el Senyor encamini els vostres cors a estimar Déu i sofrir amb constància com ho feu Jesucrist.

"DÉU NO ÉS DÉU DE MORTS, SINÓ DE VIUS"

Hi ha un contrast entre la "brometa" ridiculitzant dels saduceus i la resposta greu i transcendent de Jesús. Hi ha coses, com les de la fe cristiana, amb les quals no s'hi val a fer-hi bromes. Déu és massa important perquè pugui ser tractat com un personatge amb el qual es pot ironitzar. Tan important com la vida i la mort, i Ell és Déu de vius!

Lectura de l'Evangelí segons sant Lluc (20:27-38)

En aquell temps, uns saduceus anaren a trobar Jesús. Els saduceus neguen que els homes hagin de ressuscitar. [Per això li proposaren aquesta qüestió: "Mestre, Moisés ens va prescriure que si un home casat mor sense fills, el seu germà es casi amb la dona del difunt, per donar descendència al seu germà. Doncs bé: hi havia set germans. El primer, que era casat, morí sense fills. El segon, el tercer, i així fins al setè es van casar amb la dona del difunt i moriren sense deixar fills. Finalment ella també morí. Aquesta dona, per tant, en la resurrecció, ¿de quin dels set serà l'esposa? Perquè tots set s'hi havien casat".]

Jesús els respongué: "En el món present els homes i les dones es casen, però els qui Déu considerarà dignes de tenir un lloc en el món que vindrà i en la resurrecció dels morts no es casaran, perquè ja no podran morir mai més. Pel fet de tenir part en la resurrecció, són iguals que els àngels i són fills de Déu. I que els morts han de ressuscitar, Moisés mateix ho deixa entendre en el passatge de la Bardissa que no es consumia, quan diu que el Senyor és el Déu d'Abraham, Déu d'Isaac i Déu de Jacob. Déu no és Déu de morts, sinó de vius perquè, per a ell tots viuen".

L'Innocent i nosaltres

Estem a punt d'arribar al final de l'Any Litúrgic. D'avui en quinze apareixerà als nostres ulls la imatge de Jesucrist, el vencedor de la mort i del pecat, com a Rei de l'univers. Serà com una visió oberta al més enllà, a aquest futur que esperem i que ja ha començat a realitzar-se en nosaltres per la nostra incorporació a Crist pel baptisme. Així amb Jesucrist entrem també nosaltres en escena dins de l'àmbit de la història de la salvació. Assumint el nostre camí, ell ens ha fet caminants de la seva trajectòria, que mena a la resurrecció. A la victòria contra totes les limitacions humanes i sobre tota mena d'injustícia.

El salm responsorial ens presenta l'oració d'un innocent perseguit. Acorralat pels seus enemics, l'autor del salm —potser ja pres i a punt de ser presentat al tribunal— proclama la seva innocència i recorre al judici de Déu. **Escolteu-me, Senyor, demano justícia, escolteu el meu clam; oïu atentament la meua defensa, surt de llavis que no enganyen; sentecieu vós mateix la meua causa, i mireu qui té raó** (vv. 1-2). El salm denuncia en l'autor una delicadesa espiritual i una religiositat profunda com sols se solen donar en els sants. Ell se sap innocent i alhora posa tota la seva esperança en el judici incorruptible de Déu, a qui prega que el protegeixi dels atacs dels injustos, que se li acosten per espiar-lo i tirar-se-li al damunt com fan les feres. **Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales; jo vinc a veure-us demanant justícia; quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n** (vv. 8b i 15). Així el salmista esdevé figura de Jesús, l'Innocent perseguit i atrapat pels impius. ¿Va recitar aquest salm Jesús a l'hort de Getsemaní? De fet la seva temàtica s'apropa molt a la del salm 21 recitat per Jesús a la creu. En cantar-lo

Un innocent demana justícia

(Salm 16 -H. 17-: 1. 5-6. 8b i 15 R.:15b)*

avui com a cant de meditació després de la lectura del martiri dels germans macabeus (2M 7:1.2.9-14), la comunitat aplegada per a la celebració eucarística, fent el memorial de la mort i la resurrecció del Senyor, contempla amb el martiri de l'Innocent el de tots aquells que amb ell com a cap integren el cos místic de Crist. Justificats per la mort de Jesús, hauríem de poder pregar també nosaltres amb aquestes expressions d'innocència i de confiança en la justícia de Déu a l'hora de la prova i de la persecució.

El text que hem llegit del segon llibre dels Macabeus constitueix el primer testimoni clar de la fe d'Israel sobre la resurrecció total de la persona humana, cos i esperit. Una fe que havia fet un llarguissim camí a través del progrés de la revelació divina i que Jesús no sols refermaria amb la seva predicació, sinó que ens mostraria ressuscitant ell mateix, com a primer d'entre tots els qui han mort (Cf. 1C 15:20). Avui, doncs, fem una lectura del salm responsorial en clau de resurrecció. Aquesta és la justícia que esperem que Déu ens faci contra l'enemic que ens assetja des del nostre naixement per a devorar-nos: la mort. **Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales; jo vinc a veure-us demanant justícia; quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n** (vv. 8b i 15). En

realitat el salmista no parla de la resurrecció dels morts. En el seu temps la fe d'Israel no havia encara arribat a aquesta asseveració. L'expressió **quan em desvetlli** significa realment el moment de despertar-se del son nocturn, que el retorna a les primeres hores matinals a contemplar el rostre de Déu, o més exactament la presència dels seus favors en el curs de la jornada que comença. I si tenim present que els judicis se solien fer de bon matí, aquestes expressions del v. 15 ben bé podrien referir-se a la confiança del pres, que ha passat la nit en el malson d'una persecució injusta i espera que al matí aparegui la justícia de Déu que el declari innocent davant del tribunal. Aquesta lectura "realista" del text no està pas tancada a una interpretació més completa com la que ens proposa avui la litúrgia en fer-nos cantar aquest salm després de la lectura del martiri dels germans macabeus. Amb ells, també nosaltres confessem la nostra fe en la resurrecció dels morts. Aquella resurrecció que serà com un desvetllament del son feixuc de la mort per contemplar la faç de Déu en la clarividència del matí de l'eternitat.

Déu no és Déu de morts, sinó de vius, perquè, per a ell tots viuen (LlC 20:38). Les paraules de Jesús, que llegim en l'evangeli d'avui, fan certament referència a la resurrecció dels morts. Aquesta

resurrecció, però, no l'hem de veure únicament com un fet puntual. Després de la mort, ressuscitem. Ara, però, sols ens queda la possibilitat de caminar cap a la mort. Pel baptisme hem ressuscitat ja a la vida en Jesucrist. El nostre camí, doncs, no és camí de mort, sinó de vida. És la vida que proclama el salmista quan diu: **Els meus passos no abandonen els camins prescrits, avancen segurs per les vostres rutes** (v. 5). O com ens diu sant Pau en la segona lectura: **Que Jesucrist mateix, el nostre Senyor, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat tant, i ens ha concedit per la seva gràcia un consol etern i una bona esperança, conforti els vostres cors i els faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina** (2Te 2:16-17). La fe en el Déu de la vida ens compromet a treballar a favor de la vida ara i ací. Els cristians no som uns il·lusos que traslladen la justícia i el bé a un futur després de la mort, sinó unes persones que lluiten contra el mal ara i ací perquè tothom pugui viure i perquè la vida humana assolixi aquella qualitat que l'home es mereix i que Déu vol. Per això el cristià és aquell que s'ha deixat prendre per Jesucrist i ha entrat en la dinàmica de la resurrecció. En un món que sembla extraordinàriament abocat a la violència, a la injustícia, a la mort, els cristians cal que siguem testimonis de la vida i signe d'esperança en la victòria contra el mal, ja ara. I quan la persecució s'abat sobre nosaltres —que en els nostres temps afaga més aviat aires de menyspreu i d'ignorar-nos— acudim a Déu pregant com el salmista: **Us invoco, Déu meu, i sé que em respondreu: us invoco, Senyor, escolteu el que us demano** (v. 6), segurs que Déu farà que ens desvetllem i el contemplem en les seves obres.

*Diumenge 32 de durant l'any, cicle C.

CULTURA CIENTÍFICA

Ciències físiques i filosofia de la naturalesa

8. La "Física" d'Aristòtil

És indiscutible que Aristòtil fou el filòsof grec que més va influir en el pensament del món occidental fins a l'entrada de l'edat moderna, tant en l'àmbit científic com en el filosòfic. Però no en totes les coses la seva influència fou sempre positiva. Concretament certes idees seves sobre els moviments dels cossos endarreririen el desenvolupament d'aquella part de la física que s'anomena mecànica racional. Cal que en parlem:

Aristòtil d'Estagira (384-322 aC)

Va néixer a una població de la Tràcia que s'anomenava Estagira (avui Stavros). El seu pare, Nicòmac, era el metge d'Amintes II rei de Macedònia. Quedà orfe ben aviat i el que li feia de tutor l'envià, quan tenia 17 anys, a l'Acadèmia de Plató a Atenes, on passà vint anys essent el deixeble predilecte. A la mort de Plató passà a Assos i després a Mitilene. Filip de Macedònia li confià l'educació del seu fill Alexandre, i quan aquest fou nomenat regent passà a Atenes on fundà una escola que, per ser prop del temple d'Apol·ló "Lykeion", s'anomenà "Lykeion", és a dir Liceu, i hom donà el nom de peripatètics als seus alumnes perquè ensenyava tot passejant amb ells ("peripatein" vol dir passejar

en grec). Però la seva docència no durà més d'uns dotze anys. A la mort d'Alexandre una reacció antimacedònica l'obligà a exiliar-se a Calcídia, on morí l'any següent d'una malaltia d'estómac.

Aristòtil va escriure molt i de tots els temes filosòfics o científics possibles. Potser fou més científic que filòsof. Diògenes Laerci al·ludeix a unes 400 obres i dona els títols de 146. Quantes ens n'han arribat? Tenim la col·lecció anomenada "Corpus aristotelicum" que comprèn Lògica (Organon) en sis tractats, Física en quatre tractats (en un total de 18 llibres) Metafísica (nom posat als 14 llibres que venien després (= "meta") de la "Física"), la part pròpiament filosòfica de l'obra aristotèlica, Biologia en nou tractats, on es mostra el gran científic observador: esmenta unes 500 espècies d'animals i hi fa notables descobertes, com la del caràcter de mamífers dels cetacis, i precises observacions, com la de la descripció del desenvolupament embrionari, a més d'una bona classificació sistemàtica (Darwin deia que Linné i Cuvier no eren més que escolars en comparació d'Aristòtil), Ètica (quatre tractats), Política (dos), Retòrica i Poètica. A més ens han arribat setze obres que la crítica fins fa poc considerava apòcrifes però que J. Zürcher reivindica com fonamental-

FRANCESC NICOLAU
Professor de la Facultat Eclesiàstica
de Filosofia de Catalunya

ment aristotèliques, després de fer-ne una acuradíssima anàlisi filològica. I encara tenim notícia de trenta-dues més que s'han perdut.

Del "Corpus aristotelicum" cal dir que si no és ben bé obra seva, recull substancialment els seus ensenyaments. Algun tractat és fet potser a base dels apunts de classe presos a correu per un alumne, i també és possible que hi hagi interpolacions posteriors, cosa que no ens privarà pas de considerar-lo com aristotèlic substancialment.

El sentit comú pot equivocar-se

Aristòtil va ser el filòsof del sentit comú. Per a ell l'experiència era norma primordial i la seva meticulosa observació el portà a fer tants descobriments en Biologia. Si s'aparta de vegades dels seus mestres o predecessors, pels quals sempre mostra gran respecte, és per arguments de sentit comú. Cal interpretar les coses amb seny! Però com que en la física de vegades no n'hi ha prou amb la simple observació per a esbrinar l'autèntic mecanisme de la cosa, de vegades s'equivocà fiant-se d'un sentit

comú massa superficial.

Respecte a la doctrina dels quatre elements manté del tot la de Plató i diu que el cinquè element, l'èter, és el constitutiu dels cossos celestials. I hi afegeix una idea nova, molt seva, per a explicar la constitució dels cossos: la composició de "matèria" ("hyle") primera i "forma" ("morfè") substancial". Així dona una explicació filosòfica dels canvis que es produeixen en la natura. Doctrina que no discutirem nosaltres i que ens sembla genial. Però no és aquesta qüestió sinó una altra la que interessa a la nostra història: l'explicació que dona del mecanisme dels moviments dels cossos.

En primer lloc: en els moviments "naturals" (els que ara diríem causats per la gravetat) diu que cada element té la seva tendència natural a anar cap una certa direcció: terra i aigua cap avall i aire i foc cap amunt. Els cossos pesants tenen més tendència (perquè contenen més de l'element terra) a anar avall que no pas els lleugers i per això cauen a més velocitat. Tothom que tingui coneixements elementals de física veurà aquí la doble equivocació d'Aristòtil: 1ª, no hi ha cap "tendència" a anar un cos cap amunt, tots per la força de la gravetat són atrets cap al centre de la Terra; l'aigua també pesa! 2ª, els cossos més

pesats no cauen per la seva naturalesa més depressa que els lleugers. "Tots els cossos en el buit cauen a la mateixa velocitat" enunciarà, amb tota raó, Galileu vint segles més tard; el que passa és que si hi ha aire els lleugers se'n veuen més afectats, per la resistència que hi fa, i per això cauen més lentament i no pas per la raó intrínseca del seu propi pes.

Segonament: del moviment causat per una força externa —un cavall que estira un carro— diu en la "Mecànica" (un d'aquells setze llibres que molts autors diuen que no són originals d'ell, però que Zürcher demostra que substancialment han de ser-ho) que "un cos en moviment s'atura quan la força que l'impulsava deixa d'exercir la seva acció". Afirmació que, com hom sap, és també falsa: si no hi hagués la força del fregament que frena un cos que es mou, seguiria movent-se sempre a la mateixa velocitat. Les forces canvien el moviment, no el mantenen! Veure bé tot això exigia una anàlisi més profunda a la qual Aristòtil no arribà.

Doncs bé, aquests dos errors, sobre el moviment "natural" dels cossos i la influència d'una força en el moviment, van perdurar fins al començament de l'edat moderna. Semblaven tant de sentit comú!

Allò que Déu té d'invisible, com el seu poder etern i la seva divinitat, des de la creació del món es fa visible a la intel·ligència humana a través de les seves obres.

Rom 1,20

Tadeusz Mazowiecki, primer ministre polonès, treballa més de catorze hores diàries per tirar endavant un país que estrena un nou sistema polític i que vol caminar cap a la democràcia. La transició del comunisme a una pluralitat de partits és una qüestió delicada en una Polònia en plena crisi econòmica. Mazowiecki s'ha envoltat d'un equip fidel de col·laboradors i s'ha instal·lat en el despatx que va ocupar el general Jaruzelski i després Rakowski. En el seu despatx es pot veure una icona de la Mare de Déu de Czestochova i un gravat d'El Quixot, "un home que creia en els valors".

El nou primer ministre polonès és un home que ha lluitat més de quaranta anys per les idees en les quals creu; la llibertat de tots els polonesos. Advocat i periodista, va treballar en la revista mensual "Wież", que va fundar el 1956, i des de la qual anava perfilant les idees que defensaria més tard com a membre del parlament ja el 1961. El 1968 va denunciar la brutal acció de la policia i va perdre l'escó. El 1977 va organitzar un congrés sobre "Cristians davant els drets humans" i organitzà els Cursos científics, una mena d'Universitat alternativa.

Entrevista amb Tadeusz Mazowiecki, primer ministre de Polònia

"El totalitarisme és contrari a la natura humana"

La vaga general en les dressanes de Gdansk de 1980 l'impulsa a col·laborar amb el desconegut Lech Walesa com a organitzador i assessor d'un comitè d'especialistes que hauran de redactar els famosos acords. En el moment que es crea Solidaritat es converteix en conseller del sindicat i va esforçar-se per donar coherència al moviment. El 1981 va estar empresonat durant bastants mesos. Va dirigir el setmanari "Solidarnosc" i va visitar Itàlia juntament amb Walesa. Foren rebuts per Joan Pau II. Ara, ha tornat a visitar Roma, però aquesta vegada ha estat rebut com a primer ministre de Polònia.

—El perill més greu per aquesta delicada transició del totalitarisme a la democràcia, ve de dins o de fora de Polònia?

—L'amenaça més gran és la difícil situació en la qual ens trobem. Els factors de perill són dos: el temps i la impaciència de la gent que vol resultats ràpids, que nosaltres sabem que no es poden realitzar. —Fa una pausa— La solució és aconseguir arribar a una autèntica transformació de l'economia i la mobilització de l'energia social de la gent.

També hi ha el perill que algunes persones no vulguin acceptar determinats canvis administratius. No volem dur a terme una purga, però es fa necessari substi-

tuir determinades persones.

—I les Forces Armades?

—Respecte a l'Exèrcit tinc proves de la seva disponibilitat vers les reformes polítiques. Les Forces Armades desitgen que la reforma es dugui a terme a Polònia i donen suport al govern. És clar que sempre hi ha forces extremistes...

—Creu que el general Jaruzelski i el Partit Comunista polonès estan disposats a acceptar la nova situació, o esperen una ocasió per rependre el poder?

—Els meus contactes amb el president Jaruzelski des que desenvolupo les funcions de primer ministre són bons. Vol contribuir perquè les reformes es portin a terme. L'Estat s'ha de convertir en el valor superior enfront de l'exèrcit, el partit i les forces de seguretat. El partit comunista —continua el primer ministre— travessa una crisi perquè ha perdut el monopoli del poder. La meua opinió és que totes les forces polítiques han de redefinir el seu paper, inclosa l'oposició d'abans, que ha deixat de ser-ho. Naturalment que per a ells és més difícil; dins del partit existeixen grups forts. Cap força política renuncia al poder de manera senzilla, sinó que intenta conquerir-lo de nou.

—Quin serà el futur de "Solidarnosc" i quines conseqüències tindrà pel mateix sindicat?

—En diverses fases de la seva existència, Solidarnosc ha estat al mateix temps un sindicat i un moviment social en el qual convergien persones diverses. En els anys 80 es definia com el sindicat de tots els polonesos, quan de fet no ho era. Durant l'època d'oposició i de clandestinitat va reagrupar persones d'extracció molt diversa. Per tant, hem de contemplar com a normal les diferències que hi ha en el seu interior. Solidarnosc ha de créixer i de cristal·litzar com un sindicat. Al mateix temps, com que també va ser un moviment social, en sorgiran altres formes associatives, i potser altres formacions polítiques.

—Podem considerar que assistim en aquests moments a l'esfondrament dels totalitarismes?

—El totalitarisme és contrari a la natura humana —explica amb rotunditat Tadeusz Mazowiecki—. Aquesta, més tard o més d'hora tendeix a la llibertat. Una llibertat que s'expressa en tot i que es fa autèntica en els diversos aspectes de la vida, individual i social. Aquesta és l'arrel profunda de la decadència dels sistemes totalitaris que ara contemplem.

—Quin ha estat el paper de l'Església en aquests darrers anys i quin ha de ser el seu nou paper en la nova Polònia?

Juan Pau II mai no va deixar de donar-nos suport en la defensa dels drets humans.

—L'Església ha tingut un paper decisiu a Polònia com a portaveu dels drets humans. Al mateix temps ha actuat com una força estabilitzadora. Intentava que les controvèrsies no acabessin en un atzucac. Personalment, crec que pot fer que els canvis es realitzin en un clima just, que exclogui la revenja dels uns sobre dels altres. Pot contribuir a crear un nou estil de política, on es busquin principis i regles de convivència, codis de conducta pública perquè tots comencem junts un nou període.

—De quina manera consideren l'actuació de Joan Pau II en aquest procés d'alliberament de Polònia?

—L'elecció de Joan Pau II i els seus viatges a Polònia han tingut una importància considerable, des del punt de vista moral i sociomoral. El seu primer viatge, l'any 79, va suposar trencar la barrera de la por. La gent es va veure unida formant una massa enorme, vam adonar-nos que érem capaços d'organitzar-nos sols, de mantenir l'ordre i la disciplina, d'assegurar una atmosfera digna de la visita. Això va tenir una influència importantíssima, encara que no directa, en els esdeveniments del estiu del 1980.

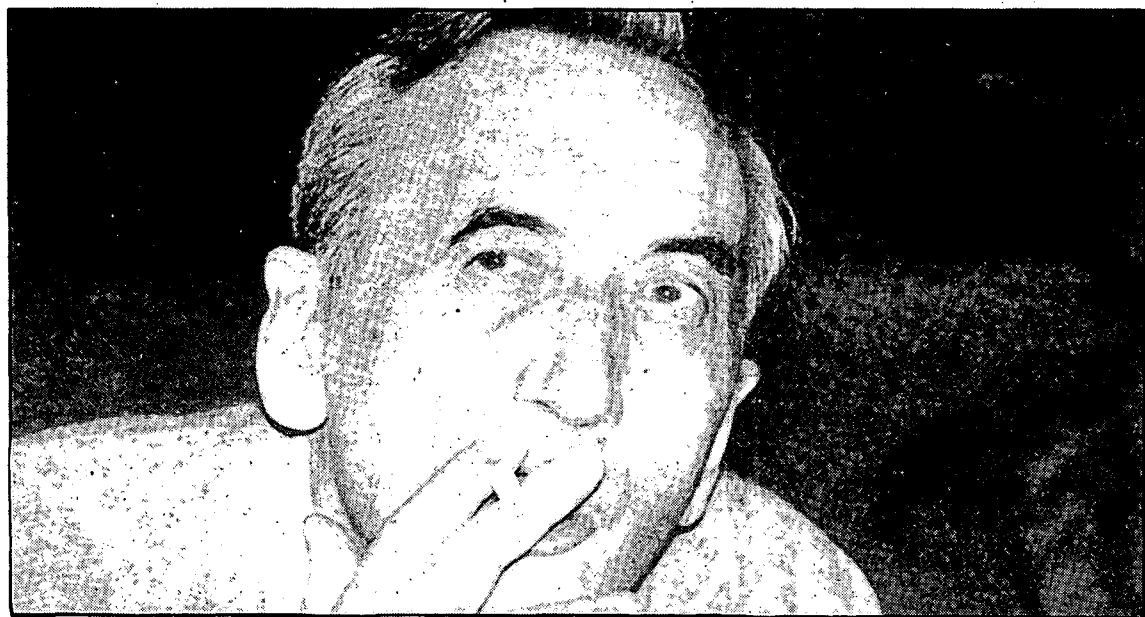
Després, en els anys difícils, Joan Pau II ha estat l'home que mai no ha deixat de donar suport als nostres drets morals. Va parlar sempre obertament de Solidarnosc, afirmant que ella era una contribució polonesa al pacte in-

ternacional dels drets humans. Ens infundava molts ànims. Considero que la seva manera personal de parlar, com si es dirigís a cadascun de nosaltres en particular, ha contribuït de manera decisiva en els canvis de la nostra història recent.

—No hi ha el perill que un cop abolit el sistema col·lectivista Polònia assimili un sistema consumista?

—És una qüestió delicada i que afecta a tota la nació, a la cultura de les persones. El Govern, davant d'aquest problema només pot crear accions més o menys favorables en un sentit o un altre. Ha de sorgir una nova escala de valors i no sols privilegiar la capacitat i el goig del consum. Aquesta és una exigència vàlida també per a altres països; em refereixo sobretot a l'escala dels valors socials. Ens preocupa que es formin bosses de pobresa tan extrema que els ciutadans no puguin aspirar a uns altres valors més profunds que els purament materials. Els Governos —comenta seriós— tenen la responsabilitat de crear circumstàncies que no obstaculitzin, sinó que promoguin una atmosfera favorable als valors superiors. La nostra situació centro-europea, terra intermèdia entre l'Est i l'Oest del Continent, podria transformar-se des d'aquesta perspectiva en una experiència positiva no tan sols per a nosaltres, sinó per a altres nacions d'Europa.

C.C.

Durant 40 anys ha combatut en favor de la llibertat.

Ricard Lamote de Grignon: compositor que s'inspirà en la Bíblia

Ricard Lamote de Grignon i Ribas va néixer a Barcelona, el 1899. La seva trajectòria artística va lligada a la gran figura del pare, Joan, amb qui va estudiar una part de la seva carrera. S'especialitzà en piano i violoncel sota el mestratge de Frank Marshall i Bernardí Gálvez, respectivament, al Conservatori del Liceu de Barcelona. Tenia una gran proclivitat a conèixer els instruments, qualitat que afavorí la seva condició d'instrumentista, una de les característiques més apreciables de la seva obra compositiva. Sots-director de la Banda Municipal de Barcelona abans de la guerra civil, dirigí tanmateix, l'Orquestra Simfònica de Girona a partir del 1932. Acabada la guerra fou represaliat pel franquisme, i després, el seu pare fou demanat per a crear l'Orquestra Municipal de València en la qual Ricard va treballar de sots-director (1943-49). L'última etapa de la seva existència la va viure amb l'Orquestra Municipal de Barcelona, també com a sots-director, de la qual era director el seu amic estimadíssim Eduard Toldrà.

Amor a la Bíblia

El mestre Lamote de Grignon vivia la fe profundament. A la seva tauleta de nit sempre hi havia una Bíblia Reina-Valera, que llegia abans d'adormir-se. Consultava la versió del P. Felipe Scío (edició 1856) i tenia Els Evangelis i Fets dels Apòstols, editats per la Societat Bíblica de Londres (Madrid 1935).

Sovint freqüentava les para-

des dels llibres vells instal·lades cada diumenge, al Mercat de Sant Antoni de Barcelona. Entre altres llibres adquirí bibles senceres i parcials en versions diverses i comentaris al Llibre sagrat en català, castellà i francès. La majoria d'aquests volums conserven remarques i notes marginals que permeten apropar-nos a la gestació de les seves dues composicions inspirades íntegrament en el text bíblic.

Estimava principalment els evangelis perquè segons ell, l'apropaven a Jesús el Fill de Déu, en el qual confiava plenament. La predilecció per la Sagrada Escriptura esdevingué per a l'artista seguretat ferma i consol en els moments de tristesa. En el traspass del seu pare —març del 1949—, Ricard incorporà al recordatori l'adaptació que havia fet d'uns versicles per a la seva obra cimera Enigmes: "I no hi haurà més mort, ni plany, ni fam, ni fred, ni dolor... I eternament serà de dia en tota la seva Santa Muntanya" (Ap 21:4; 22:5).

Bíblia i didàctica

El nostre compositor creà una sèrie de sistemes didàctics destinats a l'ensenyament de música, els quals es caracteritzen per una gran humanitat i claredat. El 1948 li fou publicada Síntesis de técnica musical, que ell va dedicar "A todos los hombres de buena voluntad" i, sorprenentment acaba com els antics manuscrits medievals: "Lavs Deo". Curiosament, el llibre comença amb una evocació

dels primers versicles del Gènesi: "La alternancia de valores, largos y cortos, presentados en forma ordenada constituye el Ritmo, origen indiscutible de la Música, y sin el cual no podría existir la vida."

"En el principio creó Dios el Cielo y la Tierra", y para que Su obra pudiera perdurar, estableció el Ritmo que nos rodea: en el cielo, la infinidad de mundos, soles y estrellas que lo surcan en todas direcciones, siguiendo cada cual su órbita que tan sabiamente le ha sido trazada. Sobre la tierra, en la alternancia de día y noche; en la periodicidad de las estaciones del año, en la maravilla de las maravillas: el corazón" (Métrica, p. 15).

Bíblia i art

Moltes parts de l'Escriptura són composicions poètiques i cants. Les lectures bíbliques de Lamote de Grignon inspiraren la seva creativitat i el mogueren a compondre dues obres cimeres partint exclusivament del text sagrat, talment com ja ho havien fet Bach, Haendel i altres compositors universals.

Enigmes és el títol d'un extens poema per a gran orquestra, cors i recitació, inspirat en l'Apocalipsi, l'últim llibre de la Bíblia. El text és una síntesi literària realitzada pel mateix mestre directament d'uns fragments escollits. Consta de set parts les quals corresponen a les set parts del llibre bíblic i que el mestre fa coincidir amb el nombre de lletres del títol, Enigmes.

El nombre 7 és predominant en l'Apocalipsi o "revelació", perquè combina el nombre 3 —el nom diví— i, 4 —el món creat—; el resultat és 7, el qual simbolitza la plenitud. Els sumeris igualaren el 7 amb "el tot". L'Apocalipsi es dirigeix a 7 comunitats cristianes, és a dir, tota l'Església Universal, representada amb 7 canelobres i els seus responsables són 7 estels. Hi ha 7 esperits de Déu. L'Anyell assegut al setial té 7 banyes i 7 ulls, el qual trenca 7 segells; 7 àngels toquen 7 trompetes... El riquíssim simbolisme apocalíptic va orientat a il·lustrar objectivament la plenitud de Déu, de la seva obra i el seu govern etern i universal: el Regne.

Lamote coneix aquest simbolisme i n'és conscient de la importància que l'apòstol hi dona, i per això seguint la visió de sant Joan, el fa servir per comunicar musicalment els dos temes principals de la seva obra: la presència de Déu i la paraula de Déu, tot orientat vers la consumació de la Història i el compliment dels designis de l'Altíssim.

Al començament de cada una de les set parts del poema, uns pocs instruments —quasi sempre de vent—, plantejen el tema en forma d'interrogant, mitjançant set tons que culmina en un acord tènue i es deixa sentir la veu del recitador per ser comentat musicalment. L'aparell orquestral s'estén adés amb violència impressionant adés en delicadíssimes transparències, elevant una misteriosa melodia d'acords breus i altres per plasmar en sonoritats la impressió que les paraules de sant Joan produeixen en l'ànima del compositor. La setena i última part dedicada a la Jerusalem celestial, és un himne al Creador i, per això, el

El mestre treballant al seu pis-estudi, amb la ciutat de Barcelona al fons. Compondré SIMFONIA CATALANA, un cant a Catalunya, sobretot, a Barcelona, celebrant l'alegria del retorn a la seva ciutat. Fou estrenada a l'Orfeó Gracienc, quan el compositor ja havia mort (Foto, gentilesa de la seva néta Elisabet).

músic va considerar indispensable la paraula cantada a cura del cor mixt. Llavors, intervé el cor entonant solemnement la lloança de Déu i, en aquest moment, el caràcter d'eternitat, grandesa i l'alegria dels redimits s'expressen per la melodia gregoriana amb un cert regust de música salmòdica, que donen el to.

El Càntic dels càntics representa l'expressió més viva de l'amor com a obra de Déu; i l'expressió més viva de l'amor del mateix Déu envers els homes. La lectura directa del text ofereix un sentit ben clar: una parella jove, l'espòs i l'esposa, cantem mútuament la seva bellesa i el seu amor dintre un ambient de noces.

Els tendres diàlegs entre l'espòs i l'esposa inspiraren Lamote de Grignon a expressar poèticament i musicalment allò que ell més valorava: l'amor en sentit d'agape per damunt de tot i en la seva doble dimensió divina i humana. El músic expressa aquest sentiment en el seu oratori El Càntic dels càntics de Salomó, que és una composició per a dos solistes —baríton i mezzosoprano—, i gran orquestra.

Estudià profundament diverses versions i comentaris del poema hebreu per tal d'identificar-se plenament en el sentit original dels diàlegs. I per realitzar la seva adaptació poètico-musical del text bíblic, tingué com a model principal la traducció feta per Carles Ribà. La música és una obra mestra, sense enfarfegaments, clara, molt plana i d'interès sostingut. La preparació fou acuradíssima amb indicacions inequívokes d'instrumentació i de com s'havia d'instrumentar. Però no la va veure acabada del tot, perquè en retornar de la interpretació de l'Atlàntida a Cadis,

emmalaltí greument i va morir a Barcelona, el 5 de febrer del 1962. Posteriorment, l'orquestració fou confiada al compositor Manuel Oltra, que la va enllestir pels voltants dels anys 1981-82.

Ricard Lamote de Grignon va posar-hi el cor en aquesta obra. Presentint que els seus dies se li acabaven, va treballar-hi sense descans, fins i tot, el dia que seria el seu últim Nadal. Sense forces, quasi sense poder parlar, en el darrer moment demanà a la seva esposa Montserrat Coll, als seus fills i neta que li portessin la partitura d'Enigmes i tots plegats, a l'entorn del lit cantessin l'acord musical de l'Amén final. I, estrenyent ben fort la mà de la seva companya i animadora de la seva obra musical, li mig digué: "Montserrat, el Càntic..."

L'amor és forta com la mort, és torxa flamejant la gelosia, ardent com brases de foc! No podrien moltes aigües apagar l'amor, ni torrentades ofegar-lo, ni tots els béns, tressors, riqueses i cabals l'amor abasta

JOAN GONZÁLEZ i PASTOR

RECONeixEMENTS:

L'autor agraeix de tot cor la pacientíssima informació i assessorament musical, sense la qual aquest article no hauria eixit, a: Montserrat Coll vídua del mestre R. Lamote de Grignon, Elisabet i Joan Ballester nets del compositor, Manuel Oltra compositor, i Montserrat Albet i Lluís Bagunyà directora i arxiver, respectivament, del Centre de Documentació Musical, de la Generalitat de Catalunya.

I. Lento. 4 p. Recit: I em vaig tancar per a veure la veu que a mi em parlava. I vaig veure set canelobres d'or: i en mig dels set canelobres, UN, semblant al Fill de l'Home. I el seu cap i els seus cabells, eren blancs com la llana blanca, com la neu; i els seus ulls, com flames de foc. I era la seva veu com la veu d'un àngel. I sentia a la dreta set estrelles, i de la seva boca en sortia una espasa de dos tall. I el seu rostre refulgia com el sol quan refulgeix amb la força.

(Tacet Chor)

II. Dolce. 4 p. Recit: I digué l'Espòs: Al qu'em sia fidel fins a la mort, li donaré l'herència del matrimoni.

(Tacet Chor)

III. Moderato. 4 p. Recit: I el que seia era semblant a una pedra de jaspi i ardís i al voltant del tron hi havia un arc celest, color de maragda. I davant del tron hi havia com un mar transparent igual que vidre, semblant al cristall; i en mig al voltant del tron, quatre animals plens d'ulls, davant i darrera.

(Tacet Chor)

ENIGMES, partitura autògrafa de R. Lamote de Grignon. Començada la composició el desembre del 1933 fou acabada el setembre del 1948. Presentada anonimament a concurs l'any 1951 amb el lema "Deo juvante, Deo volente", fou guardonada amb el "Premi de Música Ciutat de Barcelona" (Foto, Centre de Documentació Musical, Barcelona).

Els deu voluntaris acompanyats per mossèn Mas i amics del Camerun.

Al Camerun la gent és molt solidària i ho comparteix tot.

Deu joves de la Garriga col·laboren en un projecte agrícola al Camerun

Un grup de joves de la Garriga que pertanyen a l'Agrupament Escolta de la localitat han fet una estada d'un mes al Camerun per construir un hivernacle, en el qual es conrearan aliments. Varen treballar a la zona de Blangua, poble molt castigat per la sequera. Són Anna Giralt, Anna Selga, Mònica Sabata, Laura Sallés, Núria Sallés, Natàlia Singla, Martí Sallés, Salvador Torra, Joan Compte i Mònica Tre-serras.

Hem parlat amb Anna Giralt, Anna Selga, i Mònica Sabata. En el grup hi havia quatre persones que treballen i sis que estudien. Quan tenien 17 anys se'ls va ocórrer la idea de fer un servei al Tercer Món. Estudia-ven 3er. de BUP i els seus pares no les creien, "que tenien massa pardalets al cap", però després es van convèncer que la decisió era seriosa i els van donar suport.

—Abans de marxar van passar molts nervis, encara que la il·lusió d'anar-hi t'ho compensa —explica l'Anna Giralt (G.).

—És que anàvem a un país desconegut —continua la Mònica— no sabíem on dormiríem, què menjàriem, quins animals hi vivien... res. Aleshores estàs nerviós.

Sí —afegeix l'Anna Selga (S.)— així i tot, al cap de tres dies ja t'has aclimatat.

—Quines varen ser les vostres primeres impressions?

—Oh... —diu la Mònica— a mi no em va agràdar gens. És que vam passar primer pel Txad...

—Tu ja et penses que serà pobre —intervé l'Anna G.— però quan et trobes davant d'aquella misèria...

—I no solament és això —continua explicant la Mònica—. Els militars eren al carrer i a totes les teulades hi havia gent amb metral·letes. I a més es feien molts controls. A l'aeroport varen retenir-nos més d'una hora per comprovar-nos tots els papers de sanitat i els passaports. Com que el visat era del Camerun ens preguntaven què hi anàvem a fer; vam haver de donar moltes explicacions.

—En canvi —intervé l'Anna S.— en arribar al Camerun, vam anar a l'hospital de Mada, i vam

conèixer els metges estrangers que hi treballen.

—Mònica: Després ens vam instal·lar en el poblat de Blangua on havíem de desenvolupar el nostre projecte de cooperació. Estàvem prop d'un llac fronterer amb Nigèria, Níger i el mateix Txad; aquesta zona era més vigilada, però en general l'ambient era relaxat.

—La gent viu sota una gran misèria, conreen una mica de mill, però tot va encaminat vers la pura supervivència —confessa l'Anna G.—.

—Com us vau sentir davant de tanta misèria?

—Totes tres enrogeixen una mica confuses. La Mònica pren la paraula: Et sents molt ric, molt ric. Ells ja t'ho diuen, per a ells ser blanc és ser ric, que ho tens tot. Mira, els divendres es preparava la pregària del diumenge i vam demanar d'anar-hi. Doncs bé, el noi encarregat d'organitzar-la ens va dir: "No sé si podeu venir... Vosaltres porteu foulard i això al Camerun és signe de riquesa. La nostra joventut no en pot portar, a la vostra edat ja són casats i tenen criatures".

—Tanmateix —afegeix l'Anna G.— Quan va observar que nosaltres vivíem igual que ells, que menjàvem el mateix i que no anàvem a la manera europea, ens van acceptar. Per cert, l'alimentació era escassa.

—Anna S.: Compràvem arròs, patates, una mica de pasta i peix (estàvem al costat d'un riu) i carn, quan no tenia gaire mal aspecte...

—Mònica: Nosaltres no vivíem enmig del poblat, sinó una mica apartats. Havíem de realitzar tota la feina en una zona concreta, a uns 10 minuts del poble.

Ens va acollir la Comunitat Cristiana i vam estar molt bé.

—Però, amb 29 dies vau dur a terme un projecte?

—Abans de marxar —explica l'Anna S.— vam adquirir tot el material que al Camerun no trobaríem; tanmateix ens van retenir algunes coses a la frontera... El gran problema de la zona nord del Camerun és la desertització i la gran manca d'aigua durant nou mesos a l'any. En un terreny de dues hectàrees vam plantar uns tres-cents arbres aproximadament. Després vam construir un hivernacle, que tindria la funció d'umbracle, per poder cultivar tot el necessari en l'època de la sequera, cosa que la gent no podia fer, perquè el sol cremava les collites. I al mateix temps, vam acabar de condicionar un pou que ja estava construït amb l'objectiu de poder bombear l'aigua i d'aquesta manera, regar l'umbracle i els arbres plantats, mitjançant el sistema de gota a gota.

També vam condicionar l'església, vam col·locar-hi unes jardineres i, el més important, vam posar un plàstic al sostre per impedir que quan plougués mullés la gent. Paral·lelament, hem acabat una comuna i hem instal·lat quatre plaques solars que donaran l'energia necessària per bombear l'aigua del pou.

—Mònica: Els ingressos van ser de 4.060.000 pts. i les despeses de preparació de l'activitat (comprar plantes, samarretes, fer adhesius, panera, etc.) 1.035.000 pts. En total vam portar de pressupost 3.025.000 pts. A part de la feina també hi vam deixar diners, però el pitjor era saber que nosaltres ens n'anàvem i que aquesta gent viurien sempre d'aquesta manera... Saber que el que vam fer era molt poca cosa.

—Anna G.: Ens ha quedat el desig de tornar a Camerun una altra vegada, algun dia, i retrobar-nos amb tanta gent que ens va acollir i amb mossèn Jordi Mas.

—Anna S.: Pensem que seria bo muntar un àudio-visual i fer xerrades de sensibilització... Recomanem aquesta experiència,

encara que a cops pot ser molt dura... Per exemple la calor que fa i els mosquits i les comunicacions que són fatals: un dia, per fer deu km, vam trigar dues hores. És que havia plogut.

—Com viuen els cristians del Camerun la seva fe?

—De manera molt profunda —explica la Mònica—. Fixa't, el diumenge abans de l'eucaristia feien una hora de pregària. La missa se celebrava amb molta joia, i en les llengües: francès, podoko i ngambaye, i era molt viscuda, mossèn Mas sempre feia de la missa una paràbola, encarnava l'Evangeli en la vida de cada dia d'aquesta gent. I els fidels ballen, canten... I si plou, s'inunda l'església, en canvi la gent no es mou i es queda fins al final. És curiós que els infants assisteixin a l'eucaristia i no fan xivarri, no són cridaners.

—En tornar, com us heu sentit?

—La primera setmana de tornar estàs... sents que la vida d'aquí, el ritme que es porta t'aclapara —confessa l'Anna G.—. Allà el temps és lent, has d'anar amb una gran dosi de paciència, i si no vas al seu ritme, t'agafa un atac.

És el país del teòricament: teòricament hem de fer això, però en realitat es farà quan es pugui... Vas sobre la marxa.

—Et fa plantejar moltes coses una altra vegada —murmura l'Anna S. amb un to preocupat— valors les coses que tens i de quina manera vius. Al Camerun tothom es coneix i s'ajuda, no hi ha tanta competitivitat ni agressivitat. Comparteixen molt, comparteixen el poc que tenen fins als mínims detalls.

—Conviuen bé la religió catòlica, protestant i musulmana?

—Mònica: Sí, em va semblar que sí.

—Què és el que recordeu amb més afecte?

—Anna G.: És difícil... Potser les postes de sol, són de les més boniques que he vist mai, tan vermel·les i tan intenses. I els nanos que et segueixen arreu on vaigs, sempre et volen cridar l'atenció i estan contents que parlis amb ells només una estona. Ah! I sobretot l'arbre del miracle...

—Del miracle?

—Sí, veuràs, en l'estació seca, quan tot està sec i cremat pel sol, ell floreix.

NÚRIA ORIOL PALAREA

ATENCIÓ 3ª EDAT!

A PALLEJÀ
Prov. de Barcelona

A 20 minuts de Barcelona la RESIDÈNCIA DE LA MARE DE DÉU DE LA MERCÈ I SANT FRANCESC, us ofereix:

Un ambient confessional catòlic. Capella. Assistència religiosa permanent.

Control Mèdic. Zona enjardinada. Habitacions individuals i dobles.

Preu per persona: 65.000 ptes. mensuals.

Per a informació: Tel. 668 55 32.

Donem i demanem tota classe de referències.

Places limitades.

LA SARDANA I LA DANSA

Reus, Ciutat Pubilla

Dels dies 4 al 9 de novembre el sardanisme reusenc va celebrar el vint-i-cinquè aniversari del seu nomenament com a Ciutat Pubilla de la Sardana, l'any 1964. La festa s'ha celebrat també en altres Ciutats Pubilles anteriors a Reus, amb tot l'encís que representa la remembrança d'hores viscudes. Dels actes de Reus cal remarcar el concert que hi feren les cobles Juvenil de Bellpuig i La Principal de Barcelona, amb la interpretació de la simfonia escrita per a cobla original de Josep Maria Bernat, i la gran trobada sardanista, com a l'acte més popular de la rememoració de les festes.

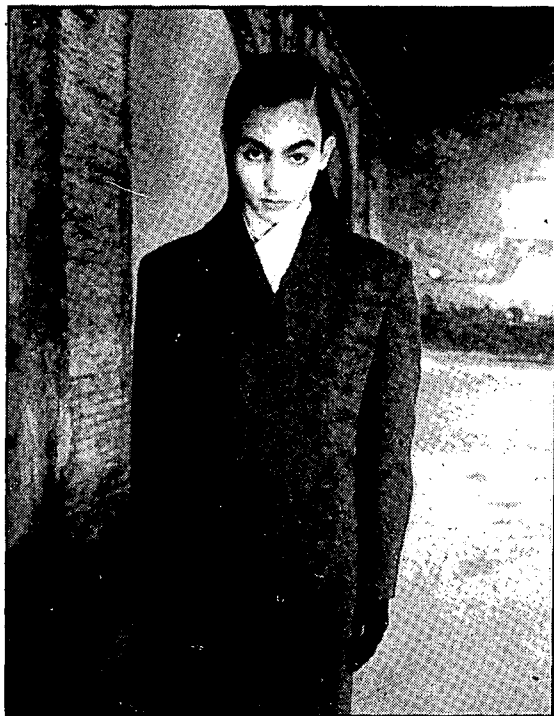
FIRES DE SANT NARCÍS.— Les fa cada any la ciutat de Girona, amb ballades de sardanes i concursos que engalenen la població els dies de la seva festa. Enguany la cloenda de les festes, en el camp sardanista, va ser un homenatge al compositor Ricard Viladesau, el diumenge, dia 5, oferint així una mostra de reconeixement al popular compositor-instrumentista que tantes vegades ha portat el fet gironí a les seves composicions.

TROBADA D'ESBARTS.— El primer diumenge de novembre, a Tàrraga, es va fer la Primera Trobada d'Esbarts de les Terres de Ponent, amb un gran festival on actuaren set esbarts lleidatans. Encara que la proliferació més destacada d'aquesta activitat es troba a les comarques de Barcelona, cal remarcar el creixement que està obtenint el cens d'esbarts dansaires en general, i com les comarques lleidatanes s'hi incorporen cada vegada amb més energia. La trobada, per tal d'obtenir la màxima atenció, va ser gratuïta, actuant en la part musical la cobla Tàrraga.

"SEGON PREMI RAMON SERRAT".— La comissió organitzadora comunica que ha acordat concedir un ajornament en la data final de recepció d'obres, data que s'ha fixat en la del dia 15 de novembre. Pel lliurament de les sardanes s'ofereixen tres destinacions a les que es pot fer la tramesa indistintament. Aquestes destinacions són: a Terrassa, Rambla d'Egara, 340, Centre Cultural, codi postal 08221. A Sant Joan de les Abadesses, a l'Agrupació Sardanista, carrer Ramon de La Bisbal, 23, codi postal 17860, i a Ceret, a la Catalunya Nord, Casa de la Cultura Catalana, codi postal 66400.

JOSEP VENTURA

MODA

Conjunt de tall irregular, realitzat en crêpe de llana bigore gris. Davanter arrodonit i tanca de botons folrats.

Brusa de cotó fi, amb pines ajustat a la cintura. Ornament d'ampla franja de tul brodat amb efecte de canesú. Màngues muntades.

Estil Roser Marcé

La col·lecció tardor-hivern '89/90 que aquesta creadora ha presentat, es basa fonamentalment en una dona sobria, elegant i femenina que aporta al seu aspecte un cert aire de masculinitat, com a complement d'una moda dissenyada i elaborada amb molta cura.

Evidentment, la moda canvia d'una temporada a l'altra, així, veiem com les jaquetes s'allarguen i s'ajusten al cos (seguint en part la tònica de l'estiu) o bé s'escursen presentant-se més rectes de línia, encara que les espatlles són sempre i en ambdós casos arrodonides i naturals.

Jaquetons i abrics en forma de piràmide presenten esques desenganxades i acampades. Algunes línies rectes. Les faldilles s'allarguen considerablement ja siguin amples, de tall acampanat o amb plecs, mentre els pantalons tornen a ser amples, amb presència d'una segona opció estreta i turmellera.

Una àmplia gamma de bruses que barregen diferents tipus de fantasia amb la presència sempre grata de la tan apreciada brusa camisera que compta amb tantes adeptes.

Els teixits preferentment emprats per Roser Marcé, es basen en les llanes tipus gavar-

dina, crêpe i voile. Llanes caixmir, velvete i avellutats. Organces, sedes, popelín de cotó i viscoses. Presència dels quadres Gal·les, jacquards i espigues.

Color gris antracita, marró fosc, blau marí, negre i daurat, són els colors que aquesta creadora ha seleccionat a l'hora de confeccionar la seva col·lecció hivern '89/90 que, una vegada més, va comptar amb l'aplauiment unànime de totes les seves seguidores que, dia rera dia, contemplen de prop la seva trajectòria creativa i plena de perpolitat.

MARIA JOSÉ EJARQUE

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 450 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

Rebre "CATALUNYA CRISTIANA" és com rebre una carta de casa "

Francesca Rovira. JAPÓ

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRÍ:

ASSUMPTA PRATS BREROCA (GNTE. DELS POBRES)	10.650.- Ptes
GOMEZ CARRENO, S/N - CASILLA 113	
VINA DEL MAR	
CHILE	
GUILLER BAUZA i BAUZA	
RWAMAGANA	
B.P. 37 - RWANDA	
AFRIQUE CENTRALE	
RAMON MESTRE i MESTRE - INST. J.M. MORALES	11.400.- Ptes
ITURBIDO 10	
SANTA ANA CHIAUTEMPAN TLAX	
MEXICO	
BUYANGO CATHOLIC MISSIONS	10.650.- Ptes
P.O. BOX 753	
MARAGOLI	
KENIA (EAST AFRICA)	11.400.- Ptes

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms
 Direcció Tel.
 Població DP Província
 subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner
 (nom i cognoms)
☐ gir postal
 L'import el faré efectiu mitjançant:
☐ taló que adjunto
☐ domiciliació segons l'adjunta autorització.
 Domiciliació: Banc/Caixa Sucursal n.º
 N.º compte corrent Província
 Població
 Prego al Banc/Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
 Població Data
 Signatura:
 "CATALUNYA CRISTIANA", c/ València, 244, 2on. 08007 Barcelona - Tel.: 215 27 39

RACÓ DEL LLENGUATGE

Les preposicions

ALBERT PERA

Els qui en el batxillerat hem estudiat llatí i, no cal dir-ho, els clergues, recordem les declinacions com una dificultat que no trobàvem en les altres llengües, la castellana, la italiana, l'anglesa i la francesa, llengües que s'estudiaven en el meu batxillerat dels anys quaranta.

Potser per aquest caràcter de dificultat de sobrepuig, el llatí, que ara torna a figurar en els plans del batxillerat actual, té molt mala premsa. Crec que injustament, perquè el llatí elemental de què parlava no és pas tan difícil, només cal una mica de memòria per a les declinacions.

Els casos de declinació, en llatí ens diuen les relacions entre els diferents mots dintre l'oració gramatical i segons el final del mot ja en coneixem la funció sintàctica, sense necessitat d'ajudes exteriors. En català, aquesta funció, la resollem mitjançant les preposicions, que formen una unitat sintàctica amb el terme de relació.

Les preposicions són uns

mots buits de significat i invariables, que també anomenem partícules. Són imprescindibles en la seva funció d'enllaç entre uns mots i altres, tot indicant-nos la relació de subordinació existent entre els substantius i els altres mots que el complementen, o entre el verb i alguns dels seus complementos.

Aquesta funció subordinant es veu molt clara si la comparem amb la de les conjuncions de coordinació. Si jo us dic que he menjat pollastre amb samfaina, vull expressar que el component principal del plat és el pollastre i que la samfaina és un mer acompanyant. Heus aquí la subordinació: la samfaina no és tan important com el pollastre, en aquest cas. En canvi, si dic que he menjat pollastre i samfaina vull dir que he menjat dos plats diferents, sense preeminència de l'un sobre l'altre. I encara

més, si dic: menjaré pollastre o samfaina. Vull dir que triaré entre dues possibilitats igualment importants. Observem, doncs, subordinació en els mots enllaçats per preposicions: barret de palla, doctor en filosofia, cel sense núvols, on sempre hi ha un mot més important que els altres.

Un cel serà equival, si fa no fa, a un cel sense núvols. En el primer exemple, serà és un adjectiu que acompanya i completa el substantiu cel. En el segon, la preposició **sense** ens diu que núvols és un mot principal igual que cel però que, en aquest cas, la preposició el subordina i li dona valor adjectiu.

Perles ortogràfiques

En el suplement dominical de "El Periódico", amb lletres titulars de les més grosses diu: "Dracs" i "Dimonis" en la Mercè. A part de la barreja de català i castellà, innecessària, no saben que abans de e i de i no es pot escriure mai ç. Ha de dir: Mercè.

COSTUMS I TRADICIONS

Els sastres i sant Bonhome

ESTEVE BUSQUETS i MOLAS

La presència dels sastres en el nostre darrer comentari, ens fa parlar, avui de sant Bonhome, o Hombò la commemoració del qual és el dia 13.

Segons la tradició era barceloní, però en realitat fou sastre i mercader de roba, a Cremona, el 1194. Poca cosa més en diuen uns hagiògrafs: d'altres ni l'esmenten. Per això, ens hem d'atendre a la tradició o, si voleu, llegenda barcelonina.

Hauria viscut al carrer de la Tapineria on tenia oberta botiga. Com sigui que els sastres havien estat jueus, hom creu que el nom de Bonhome té arrels israelites i per això, eren mal vistos, tot i que, amb els anys, el seu gremi i el dels sabaters o tapiners constituïren uns dels estaments menestrals més rics.

El seu pare, com a bon jueu, era avar, egoista i usurer, però com que no sempre els testos s'assemblen a les olles, el fill sortí generós, obert, pròdig, caritatiu. Tant, que no hi havia pobre espellifat que captés a la seva porta, que no se n'endugués alguna peça de roba amb gran desesperació del pare.

Com que venien molt i a més ell regalava tant, havia de tallar i cosir tot el dia desesperadament. Com més sofria el pare i més renegava, més després se sentia el fill i com que entre els captaires correu la veu de la seva generositat, aviat feren corrua davant de la botiga.

Aleshores ocorregué un miracle. Com s'ho féu el bon sastre, no se sap, però el fet és que

per cada vestit que donava, en sortien deu de penjats. I els sastres barcelonins, tot i tenint per patrona Santa Anna i santa Maria Magdalena, adoptaren sant Bonhome altrament dit, també, Homobó.

Dels sastres es deia que foren ells els qui despullaren Jesús i el coronaren d'espines. Per això hagueren de fugir i escampar-se pel món a guanyar-se la vida. I en contrast amb les bones accions de sant Bonhome, una vella tradició assegurava que les persones que miressin massa un sastre, quedaven despullades o amb la roba feta pellingots.

Els sastres han estat objecte de sàtires i mofes. Com que n'hi havia de coixos com hem dit i d'altres alts i camallargs, les sàtires es referien als dits membres inferiors. D'ací que els motegessin de Camotes:

"Sant Camotes era sastre / i robava tant i tant, / que, per més lladre que els altres, / el sastre el van fer sant". Perquè, també, tenien fama de quedar-se amb bona part de la roba que els duïen per confeccionar: "Sant Camotes era sastre, / i quan feia casacons, / es quedava coll i trinxa, / les mànigues i els faldons".

Les sigles dels estendards romans S.P.Q.R. que significaven la divisa "Senatus populusque romanus", tan conegudes per les processons de Setmana Santa, el poble les traduïa per "Sastres pobres que robeu" i llegides al revés, "robeu que pobres sereu".

CUINA

Motlles d'arròs salsa roja

1/4 Kg. arròs llarg	1 fulla de llorer, farigola
200 gr. llagostins petits	1 copeta conyac
1 ceba	1 cullerada farina
2 pastanagues	200 gr. tomàquets madurs

Trinxeu la ceba i les pastanagues, fregiu-ho amb oli fins que estigui daurat, afegiu els llagostins, el llorer i la farigola poseu-hi la sal i el pebre i tireu-hi el conyac, enceneu-lo. Traieu els llagostins, sense els caps i les closques, reserveu les cuetes i la resta passeu-lo pel minipimer, tireu-ho en la cassola i després tireu-hi una cullerada de farina, els tomàquets ratllats i un culleró d'aigua, deixeu-ho coure durant una estona a foc suau remenant-ho de tant en tant.

Passeu-ho pel colador de tela metàl·lica procurant que passi gairebé tot.

Bulliu l'arròs amb sal durant 15 minuts, després renteu-lo a raig d'aigua freda i escorreu-ho. Fregiu-lo amb oli i poseu-lo en motlles individuals de mida d'una ració (pot ser un vas) cobriu-lo amb la salsa i col·loqueu un parell de llagostins a cada motlle.

MARIA GLÒRIA MUNTAÑOLA

418 48 48

Telefon de l'Esperança
DE BARCELONA

EDUQUEM JUNTS

la família, l'escola, els mitjans de comunicació

ELENA ELIZALDE i AUBERT
Doctora en Pedagogia

TERESA SANMARTÍ i GARCIA
Mestra Especialista en Preescolar

Convidem a tots aquells que estan en contacte amb nens a treballar junts per tal d'ajudar-los a créixer amb alegria. Cada setmana proposem dos objectius educatius, centrats en l'edat de 5 anys, (dins de les àrees de socialització, llenguatge, adquisició d'hàbits o desenvolupament intel·lectual i motriu), i suggerim uns exercicis divertits i fàcils de fer.

Tant de bo que, treballant plegats, recuperem el civisme que trobem a faltar a la nostra societat. Endavant, els nostres nens s'ho valen. El nostre país, també.

Socialització

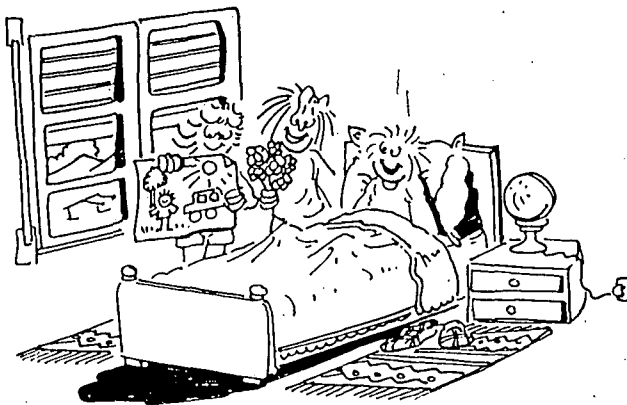
Objectius: Saber ajudar els companys si es troben en dificultats.

Exercicis:

—Ensenyem al nen un llibre amb dibuixos en el qual hi apareguin situacions on algú necessiti ajut i li preguntem què faria si es trobés en una situació igual o semblant. Escoltem la seva resposta i suggerim, si convé, altres possibilitats d'acció.

—Si un amic es fa mal, li suggerim allò que podria fer per tal d'ajudar-lo a alçar-se, consolar-lo, acompanyar-lo a la infermeria, etc.

Si té algun company minusvàlid o temporalment impedit, l'animeu amb la intenció que sigui afectuós amb ell, li faci companyia i jugui amb ell.

Desenvolupament motriu

Objectiu: Saber pintar sense sortir-se de les línies.

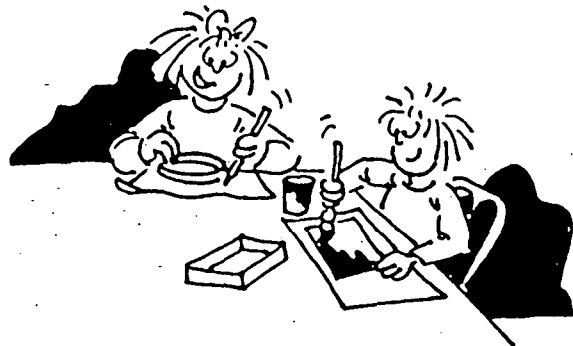
Exercicis:

—Ensenyem al nen com ha de traçar les línies exteriors i interiors d'una plantilla amb objectes d'ús domèstic (una argolla, un braçalet, una plantilla de cartró).

—Demanen al nen que dibuixi el perfil interior i exterior de diferents objectes.

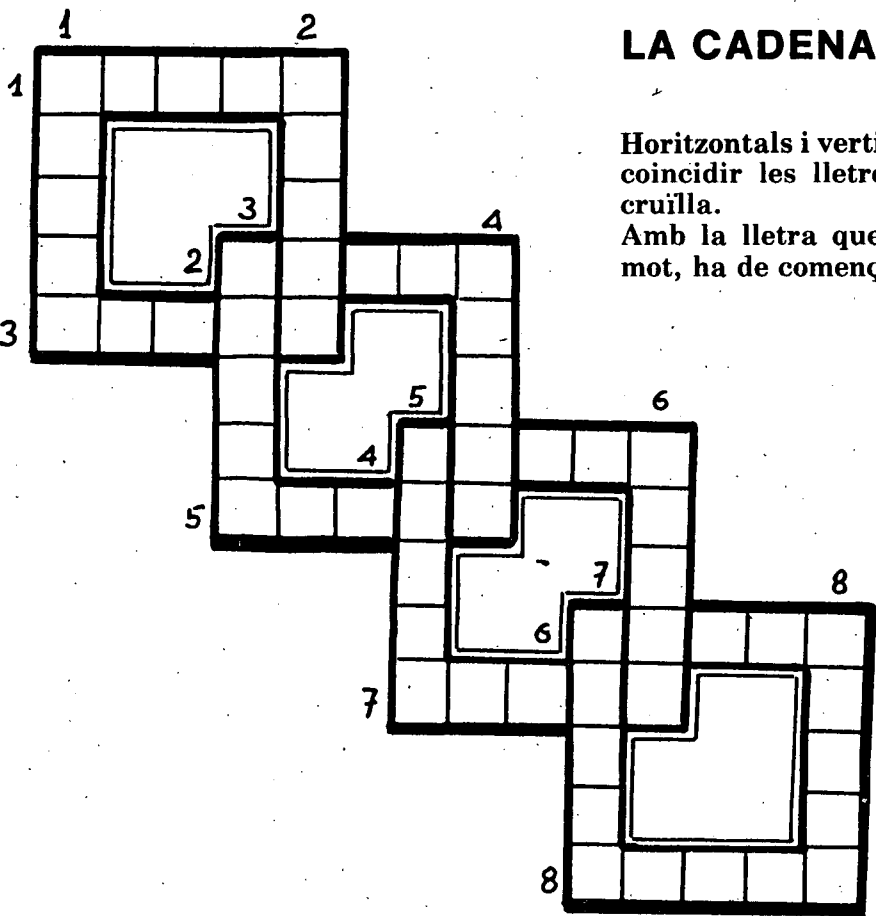
—Ensenyem al nen com ha d'emplenar amb llapis de color o pintar amb regularitat l'interior del perfil traçat.

—De manera molt progressiva demanem al nen que no surti del perfil i que el seu traç sigui més i més regular.

ENCREUATS

per ROSA COLLELL

LA CADENA

Horitzontals i verticals, ha de coincidir les lletres de cada cruïlla.
Amb la lletra que acaba un mot, ha de començar l'altre.

HORITZONTALS

- Au.
- Plaça de Grècia.
- Nom de ciutat que ens fa recordar Sta. Teresa.
- Treballador assalariat.
- Animal de càrrega propi dels Andes.
- També anomenat a vegades "soprano".
- Nom femení.
- Prendre sense permís quelcom d'altri.

VERTICALS

- Última lletra de l'alfabet grec.
- Nafra (en castellà).
- Peça de joc d'escacs.
- Arregla.
- Obscuritat relativa, deguda a la intercepció dels raigs lluminosos.
- Fluix, poc curós en el compliment del deure.
- Nom donat al tipus més agut de veu d'home.
- Existir.

VERTICALS

- Omega.
- Laga.
- Airl.
- Adoba.
- Ombra.
- Remis.
- Tenor.
- Faser.

HORITZONTALS

- Ocell.
- Agora.
- Avila.
- Obrer.
- Llana.
- Tiple.
- Agnes.
- Robar.

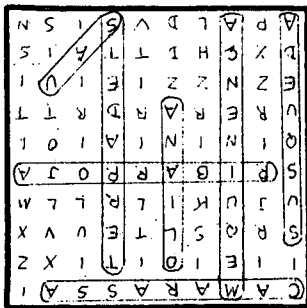
SOPA DE LLETRES

per SNOB

CERCAR 7 EMBASSAMENTS DE CATALUNYA

HORIT: Camarassa, Ribarroja.
DIAG: Sau.
VERT: Susqueda, Mequinença, Oliana, Terradets.

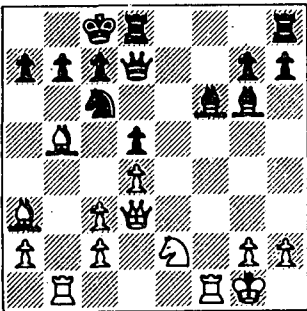
ESCACS

per JAUME MORA

DIAGRAMA 299

Blanques juguen i guanyen

Apa nois, anem-hi que és un pas, però atenció.

Solució al diagrama 298
1 Dh6xh7 + i mat en poques.

RESULTATS

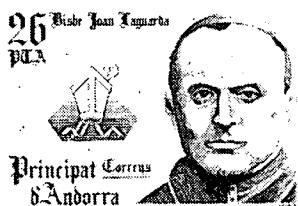
R. SOCIEDAD-R. MADRID.....	2-1
TENERIFE-R. VALLECANO.....	1-0
CELTA-BARCELONA.....	1-2
LOGROÑES-MALLORCA.....	0-1
AT. MADRID-CASTELLON.....	4-1
SP. GIJON-OVIEDO.....	0-0
VALENCIA-OSASUNA.....	3-1
CADIZ-VALLADOLID.....	1-0
MALAGA-ZARAGOZA.....	0-3
SEVILLA-ATH. BILBAO.....	3-2

LA TRAVESSA

1. R. Sociedad-R. Madrid	1
2. Tenerife-R. Vallecana	1
3. Celta-Barcelona	2
4. Logroñes-Mallorca	2
5. At. Madrid-Castellón	1
6. Gijón-Oviedo	X
7. Valencia-Osasuna	1
8. Cádiz-Valladolid	1
9. Málaga-Zaragoza	2
10. Sevilla-Ath. Bilbao	1
11. Eibar-Betis	2
12. Eliche-Palamós	2
13. Burgos-Murcia	1
14. Sabadell-Santander	X
Pleno al 15 (Español-Las Palmas):	1

FILATÈLIA

per ENRIC GRAUPERA

COPRÍNCIP D'ANDORRA

El Principat d'Andorra ens recorda Joan-Josep Laguarda i Fonollera, nascut a València el 1866. Morí a Barcelona el 1913. Doctor en diverses disciplines. Nomenat Vicari General i Bisbe auxiliar de Toledo el 1899. Bisbe d'Urgell del 1902 al 1913. També fou bisbe de Barcelona. Restaurà els temples malmesos durant la Setmana tràgica. Fou enterrat a l'església del Carme, que ell reedificà.

JEROGLÍFIC

per SNOB

ESTÀ ANANT A VIC

1000 Kgs.

Solució al 528

TIBERIADES

(RIU) TIBER I A
(DD) DES

CLASIFICACIONS

1.	REAL MADRID	PJ	PTS	
		10	14+4	
2.	F.C. BARCELONA	PJ	PTS	
		10	13+3	
3.	OVIEDO	PJ	PTS	
		10	13+3	
4.	MALLORCA	PJ	PTS	
		10	13+3	
5.	ZARAGOZA	PJ	PTS	
		10	12+2	
6.	VALENCIA	PJ	PTS	
		10	12+2	
7.	AT. MADRID	PJ	PTS	
		10	12+2	
8.	SEVILLA	PJ	PTS	
		10	12+2	
9.	REAL SOCIEDAD	PJ	PTS	
		10	12+2	
10.	ATH. BILBAO	PJ	PTS	
		10	11+1	
11.	OSASUNA	PJ	PTS	
		10	11+1	
12.	LOGROÑES	PJ	PTS	
		10	10	
13.	TENERIFE	PJ	PTS	
		10	9-1	
14.	MALAGA	PJ	PTS	
		10	9-1	
15.	VALLADOLID	PJ	PTS	
		10	7-3	
16.	CELTA	PJ	PTS	
		10	7-3	
17.	CADIZ	PJ	PTS	
		10	7-3	
18.	GIJON	PJ	PTS	
		10	6-4	
19.	CASTELLON	PJ	PTS	
		10	6-4	
20.	RAYO VALLECANO	PJ	PTS	
		10	4-6	

Avet Set esllips per a nenes i nens

L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE "CATALUNYA CRISTIANA"

N.º 484

Històries d'Eixerits

Estar malalt

Aquesta setmana he estat al llit. Bé, vull dir que he estat malalt. No res important. Però la calapàndria era de campionat: em ploraven els ulls, em rajava el nas com una font, em feia mal el cap, tossia com un gosset, gairebé no tenia veu i tenia febre.

Va venir el metge. Quan em va dir que obrís la boca i es tragués una eina per subjectar la llengua, em vaig veure negre, perquè em venien uns fàstics imparables. No n'hi havia per tant, però era així.

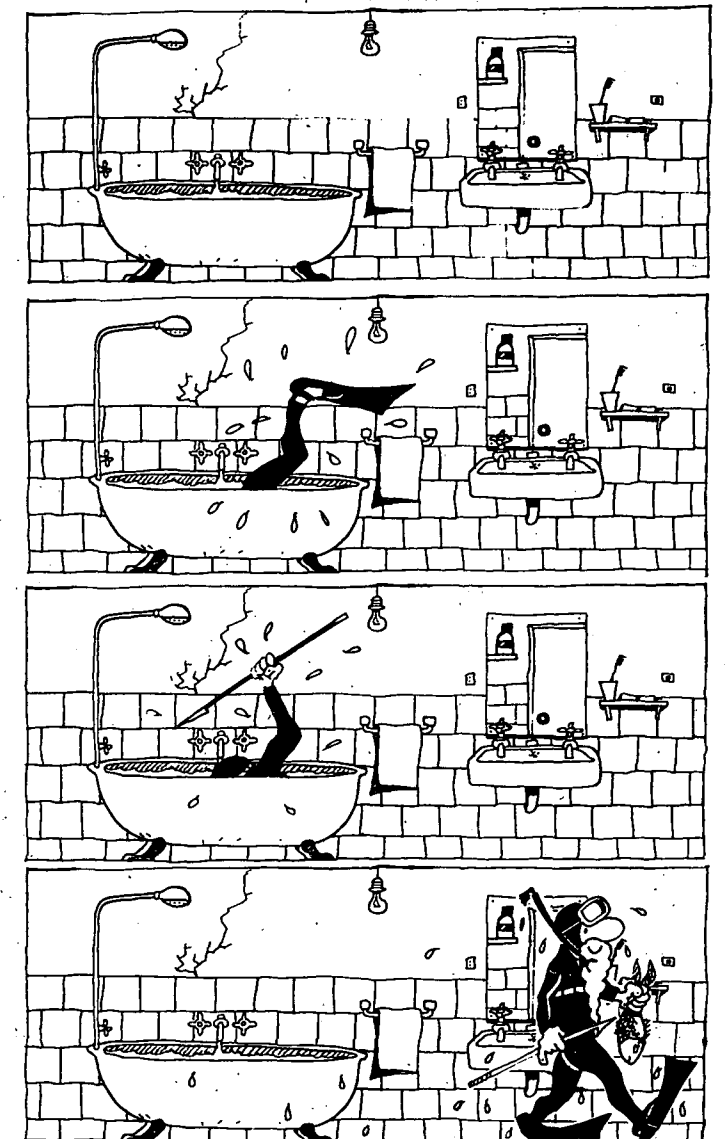
Quan s'està malalt, no s'està per res. Només per clapar, i encara si tens son. No tenia ganes de llegir, ni de mirar la "tele", ni de parlar, ni de res. Això sí, tenia set, molta set. Costa estar malalt, oi?

Aquests dies he pensat en tots els milers i milers de persones que han de fer llit per les malalties i mals que pateixen. Perquè, mira, un refredat és un refredat. Però hi ha mals molt pitjors i que fan molt dolor.

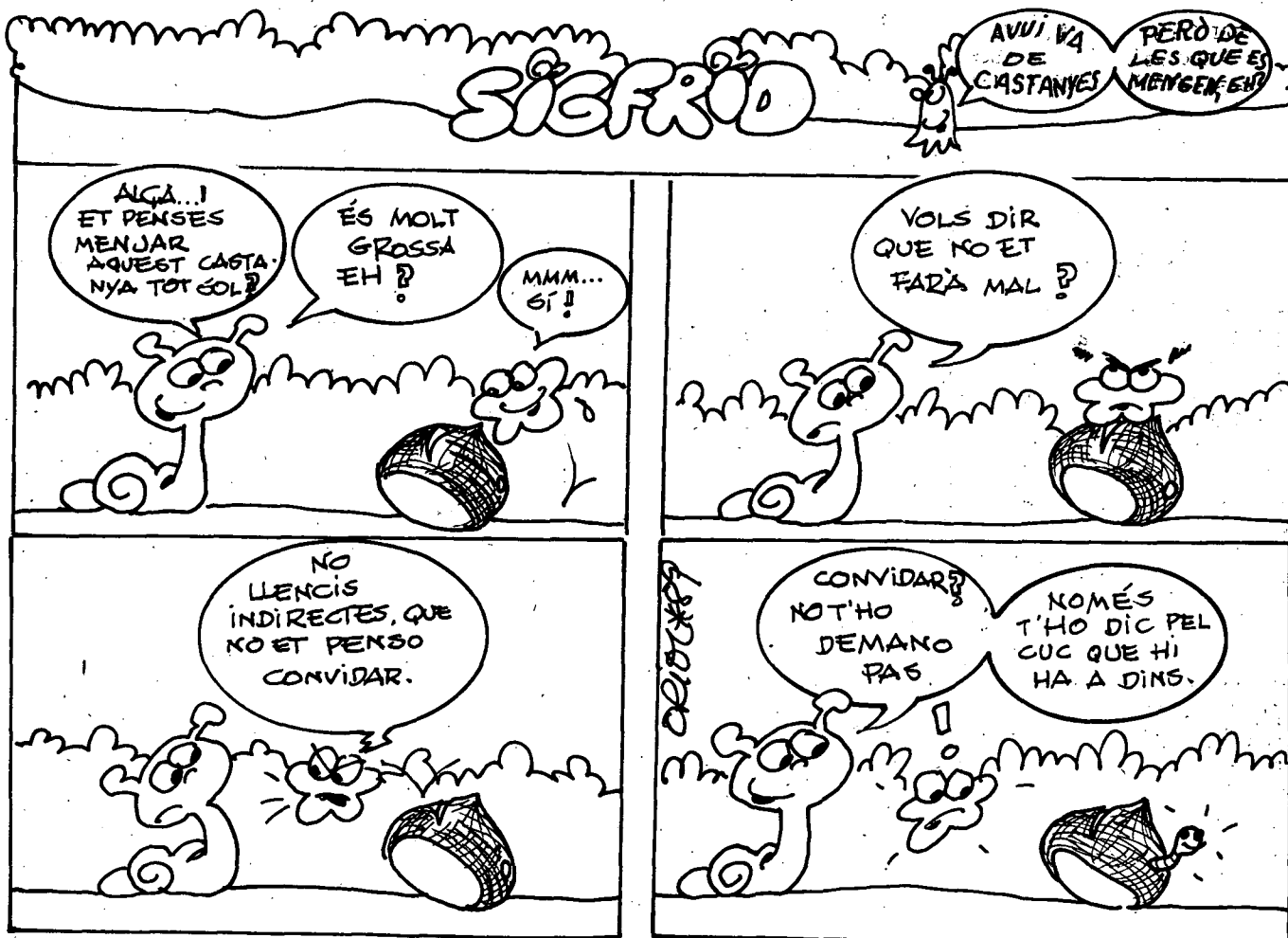
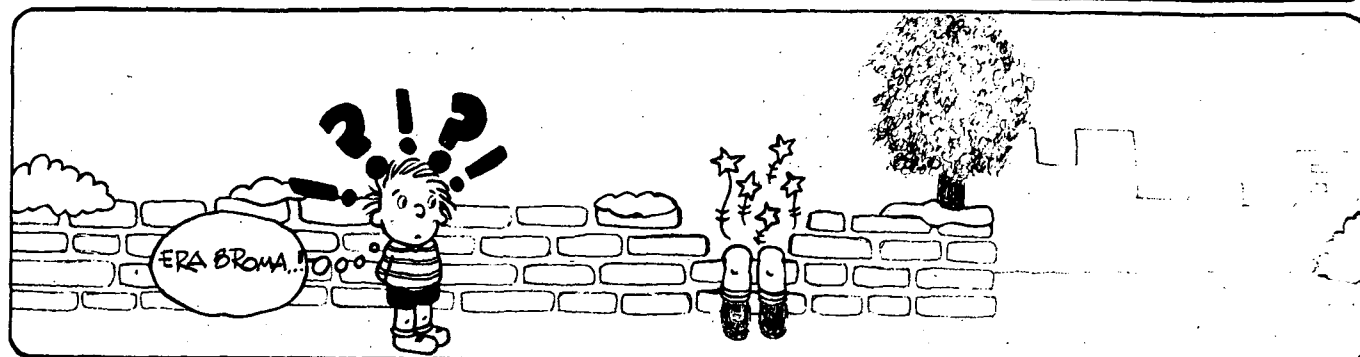
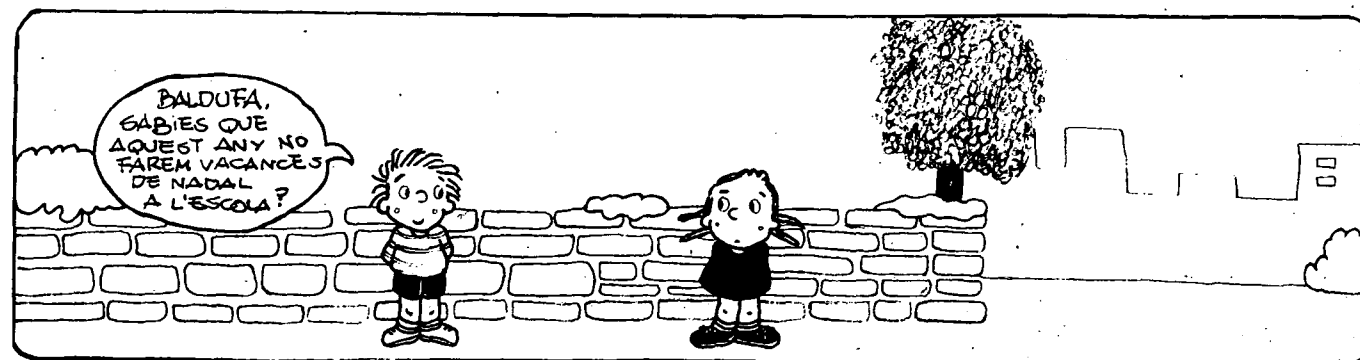
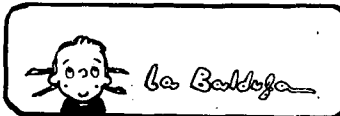
He pensat també que, quan estem bons, no ens adonem del valor de trobar-nos bé i tenir salut: poder sortir al carrer, anar al "cole", estar amb tots els altres, jugar, conversar, llegir, etc. Fins i tot, aquests dies, prou m'hauria estimat més poder estudiar i anar a l'escola en lloc d'haver de fer llit.

La mare ha estat el meu àngel bo. No ha deixat de treure el cap una i altra vegada: ¿com et trobes? ¿Vols alguna cosa? Només tenia set. Les mares que en són de bones, oi? Bé, el pare també, eh. Quan arribava de treballar, em posava la mà al front, el termòmetre sota l'aixella, i em deia: "Eixerit, això no és res. D'aquí un parell de dies al carrer. Per sort te'n ias raó.

L'Eixerit

Avet Set — Avet Set —

Avet Set esllips per a nenes i nens

Jesús ens parla

Busquem l'evangeli del diumenge: Evangeli segons sant Lluc, capítol 20, versets del 27 al 38 (Lc 20:27-38).

Reflexionem: 1. Els saduceus no admetien res que no hagués estat revelat per Déu a Moisès. El fet de la resurrecció no el veien clar en l'ensenyament de Moisès. Volien posar Jesús en ridícul. Jesús els fa veure com Moisès mateix parla del Déu vivent, font de tota vida. Font de vida eterna per a tots els qui han cregut i creuen en ell.

2. Els saduceus amb el fet de la resurrecció es feien un embolic. Es pensaven que ressuscitar volia dir continuar la vida d'ara. Amb la resurrecció encetem una existència humana nova, alliberada de totes les limitacions i circumstàncies de la vida en el món.

3. Nosaltres, ara, no podem tenir ni idea de la realitat d'un cos ressuscitat i gloriós, com ho és el de Jesús. Amb la mort perdem el nostre cos biològic. Amb la resurrecció, la nostra persona, que s'ha realitzat en el temps a través d'un cos, rebrà tot allò corporal que l'ha ennoblida i que l'ha realitzada. Nosaltres tenim la certesa que la resurrecció de Jesús, és penyora de la nostra.

EL TIMBAL MÀGIC

La Sònia era un nena molt entremaliada i trapella que no parava mai quieta. Una tarda que no havia d'anar a escola va pujar a les golfes a jugar una estona. Sense adonar-se'n va ensopegar amb alguna cosa que no havia vist mai les altres vegades que havia pujat allí. Era un timbal. Un timbal petit i rodó, tot pintat de vermell i verd, amb un cordill daurat per poder-lo dur penjat. Al seu costat va trobar dos bastonets de fusta amb els quals podria tocar el petit instrument.

La petita Sònia era sempre molt descurosa amb les seves coses, i després de repicar una estona amb el timbal, el va llençar a terra sense cap consideració.

—Aï!, ves amb més de compte, em podies haver fet molt de mal —exclamà una veueta—. La Sònia s'aturà espantada, estava sola a les golfes i no entenia qui podia haver parlat d'aquella forma.

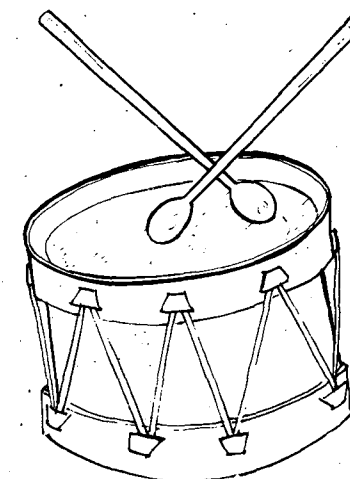
—No busquis, sóc aquí, on tu mateixa m'has deixat caure. Semblava impossible però era veritat, no hi havia cap mena de dubte: era el timbal el que havia parlat.

Encara una mica espantada, la Sònia va ajupir-se i va alçar el timbal, el va deixar amb molta cura a sobre la taula i va posar-se a escoltar-lo amb atenció. El tambor li va explicar que era màgic, i que no solament podia parlar sinó que a més podia concedir-li tres desitjos si el rascava suaument amb els seus bastones. La Sònia així ho va fer i va demanar-li el primer desig.

—Vull quilos i quilos de caramels, de tots els gustos, formes i mides que et puguis imaginar. —Aquest va ser el seu primer desig, que va ser fer realitat ràpidament—. La Sònia va menjar-se en poca estona tota aquella pila de caramels, i és clar, el que va passar és que va agafar una forta indigestió.

L'endemà la Sònia va tornar a pujar a les golfes per tal de demanar el seu segon desig.

—Quin mal de panxa em va fer els teus caramels, em vaig

equivocar demanant-los, ara el que vull són totes les joguines que puguis trobar al magatzem del poble. Les golfes es van omplir de nines, cotxes, trens, soldats, pilotes, firetes, jocs de taula, etc. Però la Sònia tenia tantes coses que no sabia amb què jugar i s'avorria molt.

Uns dies més tard pujà a les golfes molt penedida.

—He après la lliçó, he estat egoista i capritxosa. Et demano ara el meu tercer desig que espero que serveixi més que els dos anteriors. M'agradaria que l'àvia es curés i els pares no patissin més per ella.

—Serà com tu diguis —respongué el timbal— és el més bonic dels desigs que mai m'hauries pogut demanar.

El desig va ser-li concedit, la Sònia no va ser mai més egoista i va viure feliç amb els seus pares i la seva àvia per sempre més.

ANNA

Avet Set — Avet Set —

DIUMENGE - 12

- 10.00 Els picapedra 2V
11.00 Signes del temps:
El professor José Luis Arangu-
ren ha rebut recentment un ho-
menatge institucional de la Ge-
neralitat de Catalunya. També
en l'Església Catòlica catalana
Aranguren ha estat durant anys
un punt de referència.
11.30 Cadència 2V.
13.00 Gol a gol: "Hoquei".
15.00 Telenotícies.
15.25 El temps.
15.35 Més enllà de la llei Cap-4.
16.20 Tarda western: "Els lladres de
trens".
18.00 Gol a gol. Bàsquet
20.30 Telenotícies.
20.55 El temps.
21.00 Trenta minuts.
21.40 Dallas (D).
22.35 Gol a Gol.

ESPAIS FIXES: DE DILLUNS A DIVENDRES

- 13.40 T.N. Comarques.
14.30 Telenotícies.
15.00 El temps.
15.05 Bona cuina.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Bona cuina.

DILLUNS - 13

- 10.45 Universitat Oberta.
11.45 Segona vegada:
"La caixa sàvia/Gol a Gol".
14.00 La senyoreta. Cap-31.
15.15 Veïns Cap. 138
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert.
17.20 El picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matracca, no.
18.45 Mikimoto Club.
19.40 Filiprim.
21.15 Tres estrelles.
21.50 Pantalla: "Casablanca".
23.40 Telenotícies.
00.00 Tot l'esport 2V

DIMARTS - 14

- 10.45 Universitat oberta.
11.15 Segona vegada:
"La casa dels famosos/Trenta
minuts/Futbol 90/Basquetman-
ia".
14.00 La senyoreta Cap. 32.
15.15 Veïns Cap. 139
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert.
17.20 El picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matracca, no.
18.45 Mikimoto club.
19.45 Filiprim.
21.15 La parada.
22.55 L'hora d'Alfred Hitchcock (D).
23.45 Telenotícies.
00.05 Tot l'esport 2V.

DIMECRES - 15

- 10.45 Universitat oberta.
11.45 Segona vegada:
"La parada/Tres, catorze, setze/
Thalassa".
14.00 La senyoreta Cap. 33
15.15 Veïns Cap 140
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert (D).
17.20 Els picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matracca, no.
18.45 Mikimoto club.
19.45 Filiprim.
21.10 Sorteig Lotto 6/49.
21.20 Informatiu cinema (D).
22.00 Cinema-3: "Una estranya parella".
23.55 Telenotícies.
00.15 Motor a fons 2V.
00.40 Tot l'esport 2V.

DIJOUS - 16

- 10.10 Universitat oberta.
11.45 Segona vegada:
"30 minuts/Oscamandit/
Informatiu cinema".
14.00 La senyoreta Cap. 34.
15.15 Veïns Cap. 141.
15.45 Com a casa.
16.30 A cor obert.
17.20 Els picapedra.
17.45 Victor.
18.00 Matracca, no.
18.45 Mikimoto Club.
19.40 Filiprim.
21.15 Tres pics i repicó.
22.45 Esports flash.
23.45 Telenotícies.
00.05 Tot l'esport 2V.

DIVENDRES - 17

- 10.45 Universitat oberta.
11.15 TV3 segona vegada: "Esports
Flash/Actual/Senyals".

14.00 La senyoreta - Cap. 35.

15.15 Veïns (D) - Cap. 142.

15.45 Com a casa.

16.30 A cor obert (D)

17.20 Els picapedra.

17.45 Victor.

18.00 Matracca, no.

18.45 Mikimoto Club.

19.40 Filiprim.

21.15 La vida en un xip.

23.35 Telenotícies.

23.55 Tot l'esport 2V.

00.20 Cinema de mitjanit:

"No es nada, mamá, sólo un

juego".

DISSABTE - 18

- 10.00 Sardanes.
10.25 Resum setmanal: "Matracca, no/
Mikimoto Club".
15.35 Festival Tex Avery.
16.15 El retorn de Sherlock Holmes (D)
17.10 L'home animal.
18.00 Esports en acció.
20.00 Vida salvatge.
20.30 Telenotícies.
21.00 El temps.
21.10 Lotto 6/49.
21.15 Bona cuina.
21.20 Pel·lícula: "Un afer molt perillós".
22.55 Cagney i Lacey. (D)
23.50 El lleó de Singapur - Cap. 3

CANAL - 33

DIUMENGE - 12

- 16.00 Llegendaris del tennis.
16.30 Sports-Show.
17.30 13 X 13.
18.30 Fila 33.
20.00 Curt-metratge.
10.25 Thalassa.
21.00 Telenotícies.
21.30 El temps.
21.35 El món del cinema.
22.05 Versió original. "El gran viatge".

DILLUNS - 13

- 19.30 Universitat oberta.
20.00 Basquetman-
ia.
22.00 Dimensió desconeguda.
22.30 Debat.

DIMARTS - 14

- 19.30 Universitat oberta.
20.00 Star Trek
22.00 Teatre: "Lorenzaccio".

DIMECRES - 15

- 19.30 Universitat oberta.
20.00 Cosmos.
22.00 L'avi Bernat.
22.30 Concert 33.

DIJOUS - 16

- 19.30 Universitat oberta.
20.00 Sputnik.
22.00 L'actual.
23.00 Canal 33 presenta.

DIVENDRES - 17

- 19.30 Universitat oberta.
20.00 Futbol 90.
22.00 La bella i la bèstia.
23.00 Tres, catorze, setze.

DISSABTE - 18

- 16.00 Esports.
17.30 Cadència.
19.00 Connexions.
20.00 Vribia.
20.15 Senyals.
21.35 La caixa sàvia.
22.50 60 minuts.

DIUMENGE - 12

- 01.05 Filmoteca TV: "Nido de víboras".
02.50 Però... això què és?
04.15 Cor.
05.10 Jazz entre amics.
06.05 Vostès mateixos.
06.30 L'home i el mar.
07.00 Rockopop.
08.10 El fugitiu.
09.00 Sopa de gansos.
09.30 Un cistell ple de llibres.
10.00 El dia del Senyor - Santa Missa.
11.05 Concert.
12.05 Poble de Déu.
12.35 Camp i mar.
13.05 El saler.
14.00 La nostra europa.
14.30 Diumenge revista.
15.00 Telediari cap de setmana.
15.30 El temps.
15.35 Els trotamúsics.
16.05 La Comèdia: "Copacabana".
17.50 Joc de nens.
18.20 Dibuixos animats.
18.30 El secret del Sahara
19.30 Alf.
20.00 Al fil de l'impossible
20.00 Telediari cap de setmana.
21.05 A Portada.
22.00 Diumenge cinema: "Las

noches rojas de Harlem".

13.50 Avanç Telediari.

23.55 Llarg-metratge: "Bataan".

ESPAIS FIXES:

DE DILLUNS A DIVENDRES

- 08.00 Bon dia.
09.00 Avanç Telediari.
13.55 Avanç Telediari.
14.00 Teledues/Informatiu Migdia
15.00 Telediari-1
17.45 Avanç Telediari.
20.00 L'Informatiu Vespere.
20.30 Telediari-2
21.00 El temps.

DILLUNS - 13

- 09.00 La família feliç:
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Cap 115.
Santa Barbara - Ep 136.
13.05 Dibuixos animats.
15.35 A la meua manera. Cheer's.
18.00 Barri Sesamo.
18.20 La dutxa d'or.
19.00 Dóna-li la volta.
19.20 El nou espectador.
21.15 Tribunal popular.
22.45 Setè cel.
23.15 Documents TV.
00.15 Telediari-3 i Telesport.
01.00 Cine club de matinalada:
"La madriguera".
02.40 Catalunya misteriosa.

DIMARTS - 14

- 09.00 La família feliç.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Ep 116.
Santa Barbara - Ep 137.
13.05 Dibuixos animats.
15.30 A la meua manera. Cheer's.
18.00 Barri Sesamo.
18.30 Contes del bou.
19.00 Naturalesa secreta.
19.30 Entre línies.
20.00 Com en els vells temps.
21.15 La lluna.
22.20 Sessió de nit: "De aquí a la
eternidad".
00.30 Telediari - 3 i Telesport.
00.55 Testimoni.
01.00 Filmoteca del dimarts: "Manon".
02.50 Va de cine.

DIMECRES - 15

- 09.00 La família feliç.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Ep 117
Santa Barbara - Ep. 138.
13.05 Dibuixos animats.
15.30 A la meua manera. Cheer's.
18.00 Barri Sesamo.
18.30 El noi i l'elefant.
19.00 Un cistell ple de llibres.
19.30 Parlar clar.
20.00 Throb.
21.15 El temps és or.
22.20 Hercules Poirot.
23.20 Els fruits del Eldorado.
00.20 Telediari - 3 i Telesport.
01.00 Última sessió: "Remordiment".

DIJOUS - 16

- 09.00 La família feliç.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - 118.
Santa Barbara - Ep 139.
13.05 Dibuixos animats.
15.30 A la meua manera. Cheer's.
18.00 Barri Sesamo.
18.30 Érase una vez... la vida.
19.00 Sopa de gansos.
19.30 Amb les mans a la massa.
20.00 Els problemes creixen.
21.15 Trenta i escaig.
22.15 Punt i apart.
23.55 Enredo.
00.20 Telediari - 3 i telesport.
01.00 Producció espanyola: "Tiempos
de constitución".
02.35 Especial.

DIVENDRES - 17

- 09.00 La família feliç.
10.00 El dia per endavant:
El dret d'estimar - Ep 119.
Santa Barbara - Ep 140.
13.05 Dibuixos animats
15.30 A la meua manera. Cheer's.

18.00 Fragüel Rock.

18.30 Plàstic.

19.15 Vostès mateixos.

19.45 Tots en el nº 20.

21.15 Brigada central

22.20 Però... això què és?

23.55 Partir de zero.

00.20 Telediari - 3 i telesport.

DISSABTE - 18

- 01.00 Clàssics en Blanc i Negre:
"Arsénico por compasión".
02.50 La lluna.
03.50 Corrupció a Miami.
04.40 Documents TV.
05.40 La casa por la finestra.
06.40 El mirador.
06.55 De pel·lícula.
07.55 Tribunal popular.
09.10 Blake el Mag.
10.00 Calaix desastre.
13.15 Loteria.
13.30 Parlament.
14.30 Dissabte revista.
15.00 Telediari cap de setmana.
15.30 El temps.
15.35 La corona màgica.
16.05 Primera Sessió:
"La princesa de Samarkanda".
17.45 Dibuixos animats.
18.25 Rockopop.
19.40 Remington Steele.
20.30 Telediari cap de setmana.
21.05 Informe setmanal.
22.20 Dissabte cinema: "En un lugar
del corazón".
00.25 Rokambole.
01.00 Avanç Informatiu.

DIUMENGE - 12

- 7.00 Teletexto.
7.45 Via Olímpica.
9.15 Santa Missa.
10.00 Los picapedra.
10.30 Helena.
11.00 Largometraje juvenil.
12.00 Diumenge esports.
14.15 L'Informatiu Cap de Setmana.
15.00 Diumenge esports.
18.30 La hora de Bill Cosby.
19.00 Hollywood los años de la guerra.
20.30 Kung-Fu.
21.30 Estudio Estadio
00.30 Catalunya misteriosa.
01.00 Tiempo de creer.
01.15 Secuencias.

ESPAIS FIXES: DE DILLUNS A DIVENDRES

- 10.00 Hoy a las 10.
13.00 Avanç de l'Informatiu.
19.15 Avanç de l'Informatiu.
22.00 Noticias-2.

DILLUNS - 13

- 07.45 Con tu cuerpo.
08.00 Chopi i la princesa.
08.30 Euskera.
09.00 El tiempo en que vivimos.
11.00 Cervantes.
12.00 Las doce en punta.
13.05 Bellesa i poder Cap. 327
13.30 La cometa blanca
14.30 3 X 4.
15.00 Falcon Crest.
15.45 La palmera.
16.45 Dona Beija.
17.30 On li fa mal?
18.00 Plàstic.
18.20 La herencia de los Guldenburg.
19.15 Un punt de solfa.
19.20 L'apuntador.
19.30 Cerca de las estrellas.
22.30 Cine Club: "Pasión de los
fuertes".
00.00 Va de cine.
00.30 Especial.
01.00 La noche.
02.00 La ruta de la seda
DIMARTS - 14
07.45 Con tu cuerpo
08.00 Planeta imaginari.
08.30 Francès.

09.00 El cuaderno del Holandés

09.30 Con las manos en la masa.

11.00 Nanny.

12.00 Las doce en punta.

14.00 3 X 4.

15.00 Falcon Crest.

15.45 La palmera.

16.45 Dona Beija.

17.30 On li fa mal?

18.00 Plàstic.

18.20 La guerra de Jenny

19.15 Un punt de solfa.

19.30 Cerca de las estrellas.

19.20 L'apuntador.

19.30 Cerca de las estrellas.

22.30 La casa por la ventana

23.30 Debat-2.

00.30 Glasnost

01.00 La nit.

02.00 Misterios sin resolver.

DIMECRES - 15

- 07.45 Con tu cuerpo.
08.00 La petita polon.
08.30 Català/Gallego.
09.00 Flamenco.
09.30 Toros.
11.00 Cristobal Colon.
12.00 Las doce en punta.
13.05 Bellesa i poder Ep. 329
13.30 La cometa blanca
14.00 3 X 4.
15.00 Falcon Crest
15.45 La palmera
18.00 Plàstic.
18.20 Pablo y Virginia.
19.15 Un punt de solfa.
19.20 L'apuntador.
19.30 Cerca de las estrellas
22.30 Estrenos TV.
01.00 La noche.
02.00 La realidad inventada.

DIJOUS - 16

- 07.45 Con tu cuerpo.
08.00 Puçastoc.
08.30 Inglés.
09.00 Hablando claro.
11.00 Años dorados; años amargos.
12.00 Las doce en punta.
13.05 Bellesa i poder Ep. 330
13.30 La cometa blanca
14.00 3 X 4.
15.00 Falcon Crest.
15.45 La palmera.
16.45 Dona Beija.
17.30 Primera función.
19.15 Un punt de solfa.
19.20 L'apuntador.
19.30 Cerca de las estrellas.
22.30 El primijuego.
22.40 Jueves cine.
00.30 Metrópolis.
01.00 La noche
02.00 National Geographic.

DIVENDRES - 17

- 07.45 Con tu cuerpo.
08.00 Missió Magia.
08.30 Francès.
09.00 Entre líneas.
09.30 El séptimo cielo.
12.00 Las doce en punta.
13.05 Bellesa i poder Ep 331
13.30 La cometa blanca.
14.00 3 X 4.
15.00 Falcon Crest
15.45 La palmera.
16.45 Dona Beija.
17.30 Cine español: "Esa mujer".
19.15 Un punt de solfa.
19.20 L'apuntador.
19.30 Cerca de las estrellas.
22.30 A través del espejo
00.30 Teatre lliure.

DISSABTE - 18

- 07.00 Teletexto.
07.45 Con tu cuerpo
08.00 Secuencias
09.00 El nuevo espectador
11.45 L'apuntador.
12.00 135 escons.
12.30 Concierto.
14.30 El show de Robert Guillaume
15.00 Estadio 2.
22.00 Fuera de serie.
23.00 Ya somos europeos.
23.30 Estadio-2
02.00 Ultimas preguntas.

COMENTARIS TV

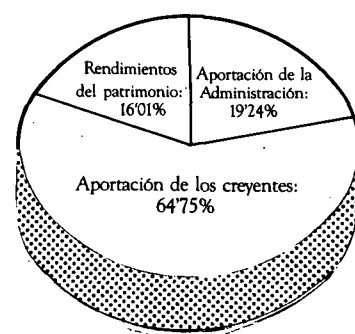
LA CASA POR LA VENTANA

Aquest és el nom d'un programa-concurs que s'emeta, per TV2, els dimarts de 10.30 en endavant. Parlar d'aquest concurs mig boig es parlar d'Alfonso Arús. Aquest periodista és molt famós pel seu programa de ràdio, a la Cadena Catalana, **Arús con leche**. En aquest programa en el que es retransmeten els partits del Barça, es fa una mena de paròdia de tot i de tots. El programa és molt divertit i compta, entre d'altres personatges, amb un tal Barragán, personatge ben curiós pels seus dolents acudits i primitives intervencions. Tot plegat un èxit. Un èxit a la ràdio no vol dir un èxit a la televisió aplicant, gairebé, la mateixa fórmula amb uns quants afegits. Penso que el programa a televisió perd l'atracció que té el programa de la ràdio. El mitjà és ben diferent i exigeix alguna cosa més que molt bona voluntat. Potser ens estem arriscant i, més endavant, tot canvia. No n'estic gaire segur. De fet el mal del programa de la televisió és voler fer un programa d'humor tot barrejat amb un programa concurs. En el fons es tracta de fer riure fent creure que no es vol fer riure. El resultat és que la combinació d'aquestes dues finalitats donen un resultat híbrid i molt inferior, repeteixo, als resultats del programa radiofònic que hem esmentat.

T.A.C. (Telespectadors Associats de Catalunya) tel. 200 13 39 **IGNASI BOFARULL**

La Diócesis de Barcelona todavía depende del dinero que llega de la Administración.

Convendría que la Iglesia fuese plenamente independiente de cualquier

Ingresos de la Diócesis de Barcelona (1988)

poder, pero los donativos de los creyentes no son suficientes: aún necesitamos la ayuda del Estado.

Es preciso que la Iglesia se autofinancie.

¿Cómo conseguirlo?

- Mateniendo las aportaciones a las parroquias y, si es posible, aumentándolas.
- Realizando una aportación extraordinaria el 19 de Noviembre, «Diada de Germanor».

Si cree que nuestra Iglesia debería autofinanciarse cuanto antes, colabore: haga su donativo en cualquier parroquia el próximo domingo o envíenoslo ahora por correo.

EL DIA 19 LA IGLESIA TENDRA MAS INDEPENDENCIA

DIADA DE "GERMANOR" 19 DE NOVIEMBRE

Hacia la financiación solidaria de nuestra Iglesia.

☐ Quiero colaborar a la autofinanciación de la Iglesia en Barcelona.

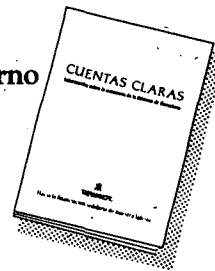
Adjunto cheque a favor de ARZOBISPADO DE BARCELONA (Fondo Común Diocesano).

☐ Quiero recibir gratuitamente el cuaderno «CUENTAS CLARAS»

para saber en qué emplea el dinero la Diócesis de Barcelona y qué debería hacerse para mantenerla convenientemente.

Por favor, envíenmelo:

☐ en castellano ☐ en català

Nombre y apellidos: _____

Domicilio: _____

Código postal: _____

Localidad: _____

Firma: _____

MUCHAS GRACIAS

Tanto si adjunta un cheque, como si sólo pide el cuaderno «CUENTAS CLARAS», escriba claramente sus datos en este cupón, córtelo por la línea de puntos y envíelo por correo a: ARZOBISPADO DE BARCELONA (Delegación Diocesana de Economía) calle del Bisbe, 2. 08002 Barcelona.